

KÖZFOGLALKOZTATÁSI ÉVKÖNYV



BELÜGYMINISZTERIUM

2011–2016

2011-
2016

Közfoglalkoztatási **ÉVKÖNYV**

Tartalomjegyzék

Tisztelt Olvasó!	5	V.3. Vízgazdálkodási Társulások	57
		V.4. Nemzeti park igazgatóságok	57
I. A közfoglalkoztatás számokban 2011-2016	7	V.5. Rendészeti szervek, katasztrófavédelmi szervek és a Magyar Honvédség	58
		V.6. Útkarbantartó programok	58
		V.7. Magyar Államvasutak Zrt.	60
II. A közfoglalkoztatás főbb adatainak elemzése	9	VI. Speciális tevékenységet megvalósító, többszörös hátránnyal küzdő személyek bevonását elősegítő közfoglalkoztatási programok	61
II.1. Munkaerőpiaci folyamatok	10	VI.1. Egyházak	62
II. 2. A közfoglalkoztatási programok típusai	15	VI.2. Segítő Kezek az Aktív Évekért Közhasznú Nonprofit Kft. országos közfoglalkoztatási programja	63
II.3. A közfoglalkoztatás főbb céljai	18	VI.3. Hajléktalanok a közfoglalkoztatásban	63
II.4. A közfoglalkoztatásban résztvevő települések	19	VI.4. Kulturális közfoglalkoztatás	64
II.5. A közfoglalkoztatásban résztvevő személyek vizsgálata	20	VII. Főbb közfoglalkoztatási programok megyeenként	69
II.6. A nyilvántartott álláskeresőök számának alakulása, aktiválás	23	VIII. Kapcsolattartás az önkormányzatok érdekszövetségeivel	97
II.7. A közfoglalkoztatás célzottsága	25	a) Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok	98
II.8. Szabályozási változások a közfoglalkoztatási rendszer finomhangolása érdekében	27	b) START Plusz díjazott települések	100
II.9 A közfoglalkoztatás forrásai	28	IX. Közfoglalkoztatási kiállítások	101
II.10. Főbb munkakörök a közfoglalkoztatásban	30	IX.1. Megyei közfoglalkoztatási kiállítások	102
		IX.2. Országos közfoglalkoztatási kiállítások	102
III. A közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó képzési programok	33	X. Interneten elérhető közfoglalkoztatási információk	105
III.1. A közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó 2012-2015. évi képzési programok	34	X.1. Közfoglalkoztatási portál	106
III.2. A közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó 2016. évi képzési programok	35	X.2. Virtuális Közfoglalkoztatási Piac	107
IV. A közfoglalkoztatás alapjain létrejövő szociális szövetkezetek	43	XI. Közfoglalkoztatás a média tükrében	109
IV.1. A szociális szövetkezet a szociális gazdaságban	44	XII. Közfoglalkoztatási kiadványok 2012-2016	111
IV.2. A szociális szövetkezet a közfoglalkoztatási rendszerben	44	XIII. A közfoglalkoztatási támogatások szabályszerű felhasználásának ellenőrzése	115
IV.3. A közfoglalkoztatás alapjain szerveződő szociális szövetkezetek által végzett tevékenységek	45	XIV. Zárszó	119
IV.4. Az eszközátadások helyzete, állami képviselő kijelölése a szociális szövetkezetekben	47	A Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (TÖOSZ) által pályázati kiírás alapján a közfoglalkoztatás területén megvalósított „Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok” díjazottjai	122
IV.5. A közfoglalkoztatás alapjain szerveződő szociális szövetkezetek számának növekedése	47		
IV.6. Finanszírozási lehetőségek, uniós és hazai forrásból biztosított támogatások	49		
IV.7. A közfoglalkoztatás alapjain szerveződő szociális szövetkezetek jövőbeni szerepe	50		
V. Országos közfoglalkoztatók	55		
V.1. Vízügyi igazgatóságok	56		
V.2. Állami Erdőgazdaságok	56		

Tisztelt Olvasó!

A 2010-es kormányváltással a gazdaságpolitika egyik leglényegesebb eleme a foglalkoztatás bővítése lett. A hazai foglalkoztatáspolitikai fő célkitűzésévé vált, hogy mindenkinek, aki képes és akar dolgozni, biztosítsunk munkalehetőséget, így munkához és jövedelemhez jusson. E célok elérése érdekében a „Segély helyett munkát” alapelv mentén, 2011-ben létrejött a magyar közfoglalkoztatás új rendszere, melyet azóta is a Belügyminisztérium koordinál, fejleszt és formál.

A közfoglalkoztatás legfontosabb feladata a tartósan munkanélküliek minél rövidebb idő alatti „aktivizálása”, valamint annak megakadályozása, hogy a munkájukat újonnan elvesztettek elszakadjanak a munka világtól.

A tapasztalatok azt bizonyítják, hogy a – működése óta sokat vitatott – közfoglalkoztatás munkát és megélhetést biztosít az egyén és családja számára. A közfoglalkoztatott hasznos tagja marad a társadalomnak, megőrzi emberi tartását, családja büszkeségét. Példát mutat gyermekeinek a munkavégzésből, a társadalomba való beilleszkedésből.

A közfoglalkoztatás értéket teremt. A közfoglalkoztatási programok során elvégzett feladatok egy-egy város, település fejlesztését, szépítését segítik, a megtermelt értékek hozzájárulnak az elesettek támogatásához, az önkormányzati feladatok teljesítéséhez.

A munkára épülő magyar társadalom egyik eleme a közfoglalkoztatás rendszere, melyet a jövőben is fenn kell tartani úgy, hogy segítse a piacgazdaság fejlődését, tartsa karban a kihasználatlan munkaerőt, segítse az önkormányzati értékek fenntartását, és a hátrányos helyzetű emberek számára is biztosítson munkalehetőséget.

A Belügyminisztérium 2012 óta minden évben elismerésben részesíti azokat a közfoglalkoztatókat, akik a közfoglalkoztatás területén végzett munkájukkal kimagasló eredményeket értek el az egymásra épülő, komplex programjaikkal.

A Közfoglalkoztatási Évkönyv 2011-2016. között eltelt időszak eseményeit és eredményeit mutatja be a téma iránt érdeklődők számára. Az érintettek és érdeklődők figyelmébe ajánlom a jelen kiadványt.



dr. Pintér Sándor
belügyminiszter

A közfoglalkoztatás számokban

A 2008-ban kezdődő gazdasági válság Magyarországon egy rendkívül kedvezőtlen foglalkoztatási helyzettel párosult. Az Európai Unióban az egyik legalacsonyabb mértékű foglalkoztatási szint egy magas, uniós átlagot meghaladó munkanélküliséggel társult. A hazai szociális ellátó rendszer pedig nem ösztönözte a segélyezettek munkaerőpiacon való megjelenését és foglalkoztatását.

A hazai foglalkoztatáspolitikát éppen ezért úgy kellett átalakítani, hogy jobban segítse a korábban inaktív, vagy tartósan munka nélkül lévők, idősebb, elavult szakképzettséggel rendelkező álláskereső munkaezőpiacra történő bejutását. Ennek érdekében a magyar kormány 2011-ben átalakította a közfoglalkoztatás rendszerét: megszűnt a korábbi közmunkaprogram, a közcélú munka és a közhasznú munkavégzés, ezek helyébe az egységes közfoglalkoztatási rendszer lépett. A rendszer kialakításakor annak deklarált célja az volt, hogy társadalmilag hasznos, értéket teremtő foglalkoztatási programok révén biztosítsák a munkaerőpiacról kiszorultak és tartósan munkát keresők aktivizálását (segély helyett munka); munkaképességük megőrzésével és a munkarutin megszerzésével segítsék elhelyezkedésüket az elsődleges munkaerőpiacon.

Az egységes közfoglalkoztatás közvetlen előzményének tekinthető 'Út a munkához' program a válság munkapiaci következményeire adott válaszként tömegesen biztosított munkalehetőséget a munkaerőpiacról kiszorult rétegek számára. Kevésbé ismert, hogy - ez a program jelentős éven belüli szezonális ingadozást mutatott, hiszen jórészt néhány hónapos foglalkoztatási lehetőséget kínált - a nyári csúcsidőszakot jelentő hónapokban 2009-ben több mint 80 ezer fő részére biztosított munkát, míg 2010-ben a 100.000 főt is elérte a részt vevők száma (KSH 2013¹).

Az egységes közfoglalkoztatási rendszer választ kívánt adni az „Út a munkához” programmal szemben megfogalmazott kritikákra (Várad 2016²). Az átmenetinek tekinthető 2011-es évet követően - amikor is a rövid, egy-négy hónapos időtartamú négyórás foglalkoztatás

volt a meghatározó - 2012-től mindinkább a hosszabb, legfeljebb 12 hónapos időtartamú legalább hatórás foglalkoztatás felé mozdult el a rendszer, amelyben 2013-ban már nem volt jelen a rövid idejű foglalkoztatás³. Már 2011-ben elindultak az első Start mintaprogramok is, amelyek a hátrányos helyzetű települések számára jelentettek jelentős forrásbővülést, és a foglalkoztatás költségeinek 100%-os támogatása mellett eszközök, gépek beszerzését, beruházások megvalósítását is támogatták. A programot értékelők megállapítása szerint az „Út a munkához” a több saját forrással rendelkező, intézményeket fenntartó nagyobb települések számára volt előnyös, ezért a források elosztásában meglévő területi különbségeket nem mérsékelte. Az egységes közfoglalkoztatás rendszere éppen ebben hozott változást, hiszen mérsékelni tudta a források elosztásának korábbi egyenlőtlenségeit, jelentős forrásbővülést biztosítva a hátrányos helyzetű települések számára. Ezekben a térségekben az önkormányzatok egyik legfontosabb működési és fejlesztési forrásává lett a közfoglalkoztatás az elmúlt években, az itt élők számára pedig gyakran az egyetlen lehetőséget biztosította, hogy kapcsolódjanak a legális munkapiachoz, azáltal, hogy részt vesznek a helyi kezdeményezésű Start programokban.

1 KSH (2013): Munkaező-piaci folyamatok, 2012

2 Várad Mónika Márta (2016): Földhasználat és értéktéremtő közfoglalkoztatás - helyi nézőpontok In: Kovács Katalin (szerk.): Földből élők: Polarizáció a magyar vidéken

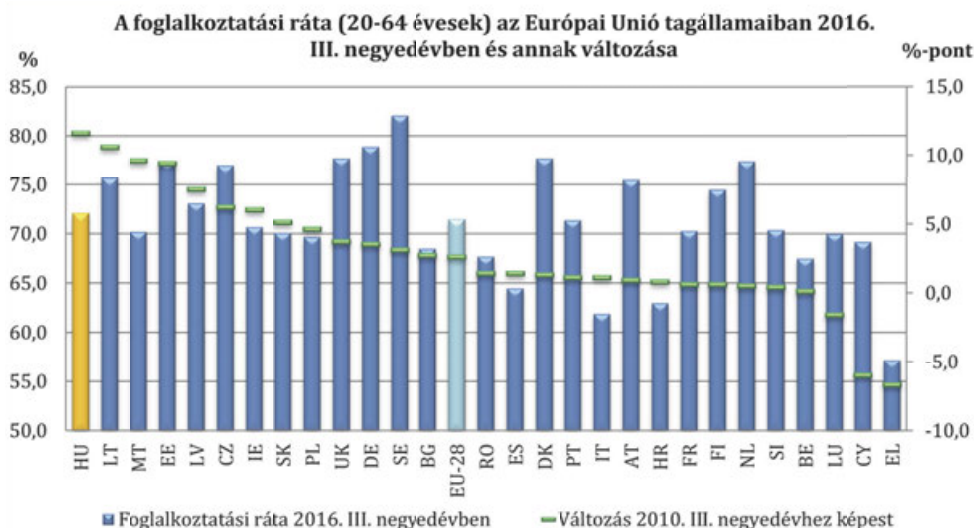
3 2015 január 1-jétől a közfoglalkoztatási programok egyszer, 6 hónappal meghosszabbíthatók.

A közfoglalkoztatás főbb adatainak elemzése

II.1. Munkaerőpiaci folyamatok

2010-ben a magyar foglalkoztatási ráta a 20-64 évesek körében 60,5%-ot tett ki, mely az unióban a legalacsonyabb értéket jelentette. Az ország gazdasági helyzetének javulásával párhuzamosan a hazai foglalkoztatási helyzet is javulásnak indult. A foglalkoztatás szintje 2016. III. negyedévére⁴ a 20-64 évesek körében meghaladta az uniós átlagot (HU: 72,1%, EU-28: 71,5%), a férfiak körében pedig átlépte a 75%-os célértéket (79,3%). Ez a +11,6 %-pontos változás az Európai Unió tagállamai között a legmagasabb növekedést jelenti. A foglalkoztatási helyzet javulásával párhuzamosan a munkanélküliség is jelentősen csökkent hazánkban: a 2010-es 11,3%-ot jelentő munkanélküliségi ráta (a 15-64 évesek körében) 2016-ra 5,1%-ra mérséklődött.

6 évben. Ezen belül a közfoglalkoztatásban dolgozók számának bővülése 145,9 ezer főt jelentett, míg a magyarországi lakóhellyel rendelkező, ám külföldi telephelyen dolgozók számának növekedése ezen időszak alatt 66,8 ezer főt tett ki. Összességében ebben a hat évben a foglalkoztatottak száma közfoglalkoztatottak és külföldi telephelyen dolgozók nélkül - vagyis a hazai elsődleges munkaerőpiacon dolgozók száma- 406,6 ezer fővel bővült. Ez a bővülés a teljes növekedés 65,7%-át teszi ki, vagyis 2010 és 2016 között az elsődleges piaci munkahelyek számának bővülése felelős a foglalkoztatás növekedésének lényegében kétharmadáért.



A munkaerőpiaci helyzet javulásában természetesen a közfoglalkoztatás is szerepet játszott, ám évről évre csökkenő mértékben.

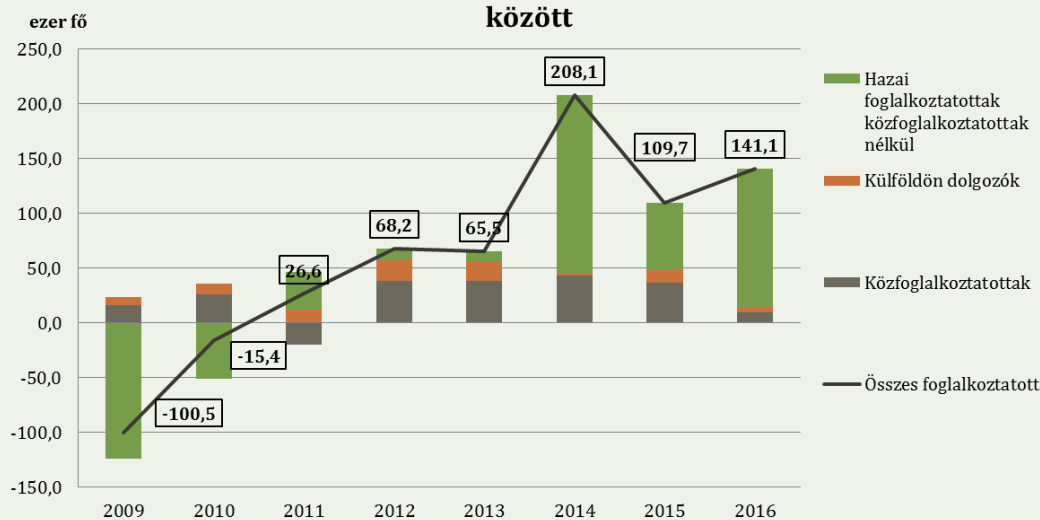
A KSH Munkaerő-felmérés adatai szerint 2016-ban a foglalkoztatottak száma 4351,6 ezer főt tett ki Magyarországon, amely 619,3 ezer fővel növekedett az elmúlt

Míg 2012-ben és 2013-ban az éves foglalkoztatásbővülés több mint felét a közfoglalkoztatottak számának növekedése magyarázta, s a közfoglalkoztatás különösen a munkaerőpiac éven belüli szezonálisának kiegyensúlyozásában játszott fontos szerepet, addig a 2016-os évben a közfoglalkoztatás már csekély szerepet játszott foglalkoztatás bővülésben. Ebben az évben egy év alatt 141,1 ezer fővel bővült a foglalkoztatottak száma, amelyhez a közfoglalkoztatás mindössze 9,3 ezer fővel járult hozzá, miközben a hazai foglalkoztatottak száma a közfoglalkoztatottak nélkül 126,6 ezer fővel emelkedett.

⁴ 2016-os éves adatok nemzetközi összehasonlításban még nem álltak rendelkezésre az elemzés írásakor, így a 2016 III. negyedéves adatok jelentik az elérhető legfrissebb adatokat.

II. A közfoglalkoztatás főbb adatainak elemzése

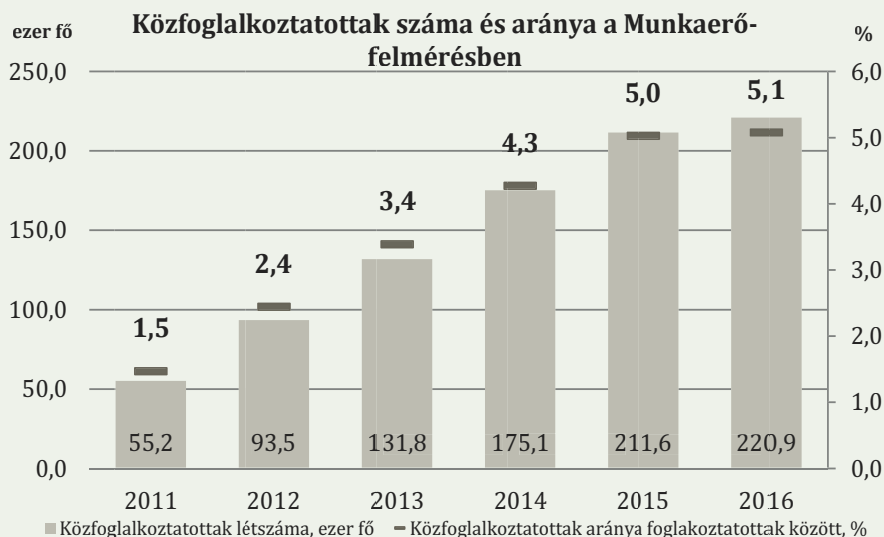
A foglalkoztatottak számának éves változása 2009-2016 között



Az éves adatok ráadásul elfedik azt a trendfordulót, ami 2016-ban következett be, ugyanis az év III. negyedévé-től kezdve a közfoglalkoztatottak száma alatta maradt az előző év azonos időszakának létszámához képest, vagyis a közfoglalkoztatás éves szinten már csökkenő létszám-

mal jellemezhető, ezért a foglalkoztatás növekedésében játszott szerepe is megszűnt.

Miközben a közfoglalkoztatottak létszáma jelentősen fel-futott 2011 és 2016 között, a foglalkoztatottakon belüli

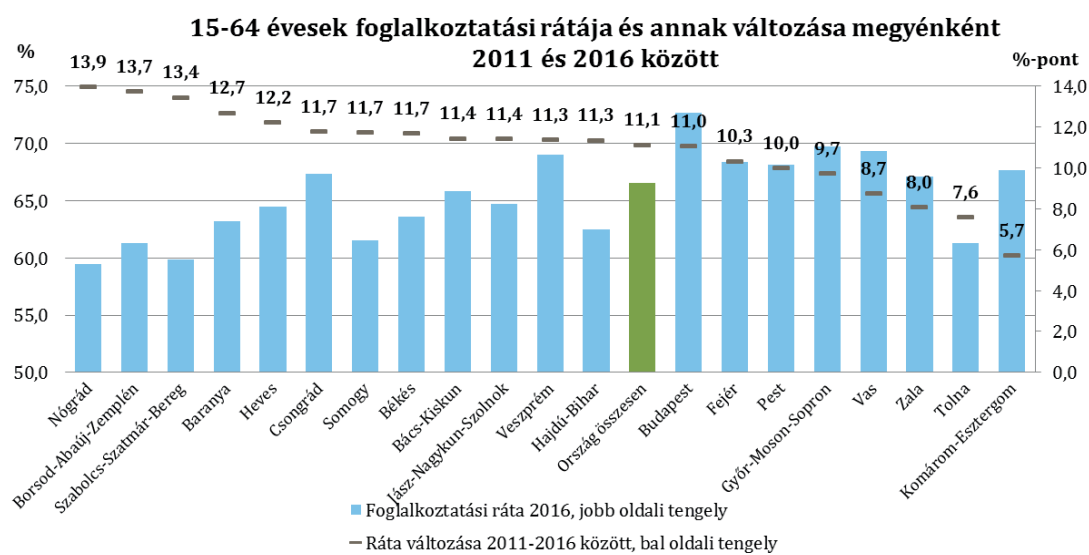


arányuk is nőtt. 2011 és 2015 között évente kb. egy százalékponttal emelkedett a közfoglalkoztatottak aránya a foglalkoztatottak között, 2016-ban azonban már stagnálásról beszélhetünk az arány tekintetében, hiszen 2015-ban 5%-ot, 2016-ban 5,1%-ot tett ki az arány. A közfoglalkoztatás azonban igen eltérő szerepet játszik a területileg jelentősen differenciált hazai munkaerőpiacon. A közfoglalkoztatottak foglalkoztatottakon belül mért részaránya megyei szinten 0,6% és 17,9% között szóródott 2016-ban. 1% alatti értékekkel a munkaerőpiaci szempontból kedvezőbb helyzetű megyék rendelkeznek, úgymint Budapest, Győr-Moson-Sopron és Pest megyék. Ezen túl országos átlag alatti szerepet a közfoglalkoztatás az alábbi megyék munkaerőpiacán játszott: Bács-Kiskun, Csongrád, Fejér, Komárom-Esztergom, Tolna, Vas, Veszprém, Zala; ahol a foglalkoztatottakon belül mért arány rendre 5% alatt maradt. A közfoglalkoztatás szempontjából dominánsabb me-

mértékben hozzájárulni az aktivitási és foglalkoztatási szint növekedéséhez, ahol a foglalkoztatási helyzet a legkritikusabb volt.

2011-ben a legalacsonyabb foglalkoztatási ráta Nógrád és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyéket jellemezte, ahol a 15-64 éves népesség 46-46,5%-a dolgozott. 2016-ra e két megyében egyaránt több mint 13%-ponttal emelkedett a foglalkoztatási ráta, így az elérte, megközelítette a 60%-os szintet. Ez még mindig jelentősen alacsonyabb, mint az ország nyugati megyéiben valamint a központi régióban mért érték (ahol 70%-ot meghaladó vagy azt csaknem elérő a foglalkoztatási ráta) ám a különbség a két pólus között érezhetően csökkent az elmúlt 5 évben.

Nemcsak területileg játszik igen differenciált szerepet a közfoglalkoztatás a munkaerőpiacon, de az egyes iskolai



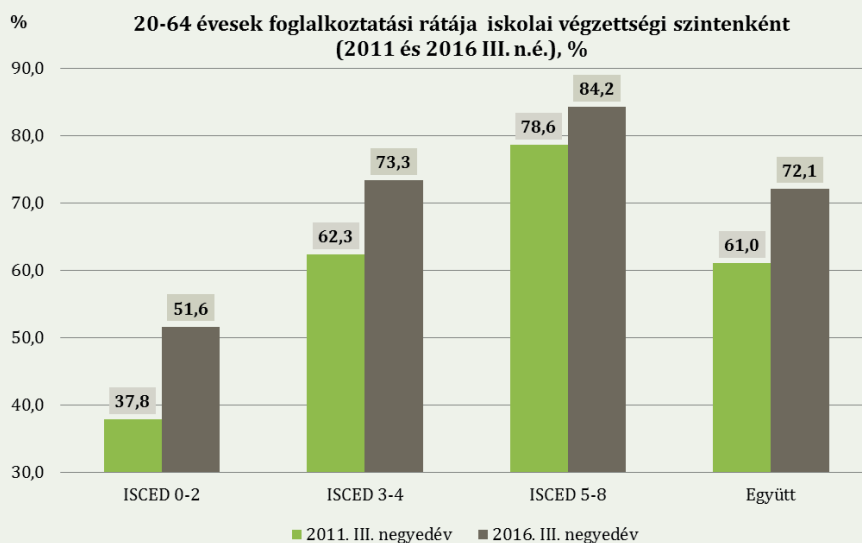
gyékben - Szabolcs-Szatmár-Bereg, Borsod-Abaúj-Zemplén, Baranya, Békés és Hajdú-Bihar - a foglalkoztatottak több mint tizede közfoglalkoztatott, a legmagasabb ez az arány Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében (17,9%). Heves, Nógrád, Somogy, Jász-Nagykun-Szolnok megyék az országos átlagnál magasabb, de 10%-nál kisebb közfoglalkoztatotti részaránnyal jellemezhetők. A közfoglalkoztatási források területi célzásának köszönhetően a közfoglalkoztatás azon térségekben tudott nagyobb

végzettségű csoportok munkához jutási esélyeit is eltérően befolyásolta. A közfoglalkoztatottak 53-55%-a legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezik, ezért leginkább ezen alacsony végzettségű csoportok aktiválásához, foglalkoztatási szintjének javításához járult hozzá.

2011 és 2016 III. negyedéve⁵ között a legfeljebb alacsony végzettségű személyek foglalkoztatási szintje több mint 14%-ponttal emelkedett, ami nagyobb mértékű növekedést jelent a többi iskolai végzettségű csoporthoz képest. Az alacsony végzettségűek foglalkoztatási szintje átlépte az 50%-os küszöböt, s 2016. III. negyedévében 51,6%-ot jelentett. Ez továbbra is alacsony, különösen a felsőfokú végzettségűekkel összehasonlítva, miközben hazánkban az iskolai végzettség szerinti foglalkoztatási különbségek nemzetközi összehasonlításban is jelentősnek mondhatók. A tömeges közfoglalkoztatás megjelenése előtt azonban a foglalkoztatás növekedéséből ezek az alacsony képzettségű csoportok nem tudták kivenni a részüket, így ez a növekedés a korábbi évekkel összehasonlítva példátlanul mondható. A foglalkoztatáspolitikai két évtizedét (1990 -2010 között) értékelő kötet szerint

a tradicionális aktív eszközök a konjunktúra körülményei között is leginkább azokat a munkavállalókat juttatták munkához, akik anélkül is el tudtak helyezkedni, míg kevésbé voltak sikeresek a leghátrányosabb helyzetű rétegek aktiválásában (Fazekas-Scharle szerk. 2012)⁶.

Az alacsony végzettségű csoportok foglalkoztatási helyzetének alakulása kapcsán fontos röviden megemlíteni, hogy a munkaerő-piaci szempontból sokszorosan hátrányos helyzetű romák is jelentős számban kapcsolódtak be a közfoglalkoztatásba: a munkaerő-felmérés által készített becslések alapján a roma foglalkoztatottak 70%-a alacsony iskolai végzettséggel rendelkezik, s azok akik dolgoznak, több mint 40%-ban a közfoglalkoztatásban találnak munkát (Forrás: KSH munkaerő-felmérés 2016. évi negyedéves állományai).



ISCED1: 8. ált kevesebb; ISCED2: 8 általános; ISCED3-4: szakközépiskola, gimnázium, technikum, szakmunkás; ISCED5-6: egyetem, főiskola

⁵ Iskolai végzettségi szintenként 2016 III. negyedéves adatok álltak az elemzés írásakor a rendelkezésre, ezért a foglalkoztatási ráták vizsgálatakor 2011 és 2016 III. negyedéves adatai között bekövetkezett változásokat elemezzük.

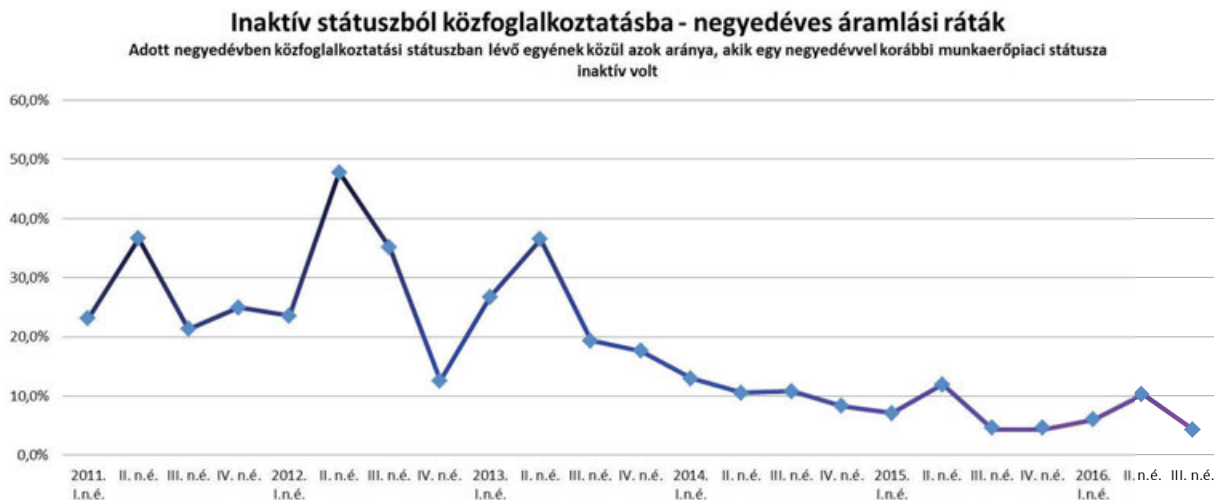
⁶ Fazekas Károly - Scharle Ágota szerk. (2012): A magyar foglalkoztatáspolitikai két évtizede

A hazai munkaképes állomány aktivitási szintje összességében jelentősen emelkedett az elmúlt hat évben, 2016-ban a 16-64 évesek aktivitási rátája 70% felé emelkedett, amire a rendszerváltást követő gazdasági visszaesés óta nem volt példa. A közfoglalkoztatás, különösen annak kezdeti éveiben, sikeresen aktivált nemcsak olyan embereket, akik korábban tartós munkanélküli státuszban voltak, hanem olyanokat is, akik inaktív státuszúaknak voltak tekinthetők, tehát nem kerestek aktívan munkát, nem álltak rendelkezésre (bár közfoglalkoztatásba a munkaügyi szervezet nyilvántartásában szereplő ún. nyilvántartott álláskereső kerülhetnek, a nyilvántartásban szereplő személyek egy része a nemzetközi szttenderdeken alapuló statisztikai besorolás szerint a KSH munkaerő-felmérésében inaktívnak tekinthető). A következő ábra a közfoglalkoztatás aktiváló szerepét szemlélteti a KSH munkaerő-felmérésének negyedévenkénti áramlási adatai alapján: azt mutatja meg, hogy milyen arányban jellemző az, hogy az egyes negyedévekben a felmérésben közfoglalkoztatottnak

sorolt személyek munkaerőpiaci státusza a megelőző negyedévben inaktív volt.

Az adatok szerint különösen a 2012-es, 2013-as év egyes negyedéveiben - leginkább a II. negyedévekben, amikor a közfoglalkoztatási programok bevonási időszaka esik - nagy arányban volt jellemző a korábban inaktív státuszú személyek bevonása. Ez a jelenség 2015-2016-os években már egyre kevésbé jelentős, ami annak köszönhető, hogy ezekre az évekre konszolidálódott a közfoglalkoztatás rendszere és a programokra egyre kevésbé jellemző az új - a munkaerőpiacról kiszorult - inaktív személyek bevonása. Ezzel párhuzamosan a korábbi negyedévben is közfoglalkoztatotti státuszú személyek újbóli bevonása erősödik.

Az ábra arra is felhívja a figyelmet, hogy míg a rendszer felépítésének idején az inaktív személyek aktiválása, a legális foglalkoztatásba bevonása volt a közfoglalkoztatás legfőbb kihívása, mára a személyek „beragadása” és ennek kezelése vált.



Magyar Nemzeti Bank számításainak felhasználásával

II. 2. A közfoglalkoztatási programok típusai

A közfoglalkoztatás 2011-ben egységesített rendszere kifejezetten a hátrányos helyzetű álláskeresőket célozza. Több szempontot is figyelembe véve azok lehetnek a közfoglalkoztatási programok alanyai, akiknek foglalkoztatási esélyei rosszak. A közfoglalkoztatás kifejezetten és célzottan azokat a településeket és térségeket célozza, amelyek évtizedes foglalkoztatási krízissel küzdenek. Ezekben a térségekben a résztvevők jelentős részének a közfoglalkoztatás biztosítja az első legális foglalkoztatási formát eddigi munkaerőpiaci pályafutásuk során. A passzivitásból történő kilépésük, a munkavégzés során a munkakészségeik fejlődése, az önbecsülésük növekedése későbbi munkaerőpiaci integrációjukat segíti. A hosszú ideje inaktív emberek integrálása a nyílt munkaerőpiacra azonban csak hosszú, komplex fejlesztési folyamat eredménye lehet.

A közfoglalkoztatási támogatások megállapításánál a hátrányos helyzetű térségek, települések élveznek prioritást. Ennek során kiemelt figyelmet fordítunk e térségek felzárkóztatására, infrastrukturális, gazdasági és munkaerőpiaci szempontból. Cél az önfenntartó települések kialakítása, melynek érdekében elsősorban az értékteremtő, hasznos, a helyi sajátosságokon alapuló, a település önfenntartását elősegítő programok megvalósulását támogattuk. Számos olyan mintaértékű program valósult meg, melyek a fenti célok eléréséhez nagymértékben hozzájárultak. Éppen ezért hangsúlyozandó, hogy a magyar közfoglalkoztatás nem pusztán foglalkoztatáspolitikai eszköz, hanem szociális valamint területfejlesztési, vidékfejlesztési feladatokat is teljesít. A közfoglalkoztatás szociálpolitikai szerepe különösen a túlnyomórészt, vagy szinte kizárólag mélyszegénységben élők által lakott térségekben értékelődik fel. A 2012-2014-es TÁRKI Monitor szerint Magyarországon a szegénység kiterjedtsége megállt, mélysége pedig csökkent. A kedvező változást a nagy közpolitikai beavatkozásoknak, köztük a közfoglalkoztatás kiterjedt rendszerének

tulajdonítja a kutatás. A kutatási jelentés megállapítja, hogy a közfoglalkoztatásból származó jövedelem fele (49%) jut a népesség legszegényebb, 37%-a a második legszegényebb ötödhöz. (Szívós-Tóth szerk. 2015.⁷)

A közfoglalkoztatási támogatások a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatástól kiindulva, az országos szintű programokon keresztül, a speciális értékteremtő, hosszú távú eredményeket felmutató mintaprogramokig terjednek.

II.2.1. *Hosszabb időtartamú, jellemzően önkormányzatok által szervezett közfoglalkoztatás*

A közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény alapján kérelem benyújtására jogosult közfoglalkoztatók kérelem útján igényelhetik ezt a támogatást a **kötelezően ellátandó, illetve önként vállalt, a lakosságot vagy települést érintő feladatok ellátására, vagy közhasznú tevékenység folytatására.**

Azokban a megyékben, ahol nem, vagy kevés mintaprogram indul, illetve ahol a járási startmunka mintaprogramokból a települések kikerültek, a hagyományos hosszabb időtartamú, **jellemzően 8 órás** közfoglalkoztatás támogatása jelent megoldást a foglalkoztatási feladatok kezelésére.

A megyei/fővárosi kormányhivatalok számára minden év elején a **decentralizálás elveinek megfelelően kerül**

⁷ Szívós Péter-Tóth István János szerk. 2015. Jól nézünk ki (...?)! Háztartások helyzete a válság után. TáRKi Monitor jelentések 2014.

leosztásra a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatásához szükséges **keret**. A decentralizálás elvei során figyelembe vételre kerülnek az adott térség munkaerő-piaci jellemzői, az előző évi forrás-felhasználási adatok, a települések adóerő-képességének mutatószámai, valamint a járásokban foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők létszáma is. Ezáltal biztosítjuk, hogy a deprivált térségekbe jusson a legtöbb forrás, de egyben a lehető legtöbb hátrányos helyzetű álláskereső, döntően foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult, illetve ellátásban nem részesülő számára biztosított legyen a közfoglalkoztatás.

A Nemzeti Foglalkoztatási Alap „Start – munkaprogram” előirányzatának decentralizált keretéből finanszírozott, hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási programok foglalkoztatottjainak jelentős része **önkormányzatok és háttérintézményeik**, civil és egyházi szervezetek többnyire alacsony kvalifikációt igénylő és kisegítő munkaköreit tölti be. E támogatási forma előnye, hogy helyi szinten, viszonylag rugalmasan kezelhető; a helyi feladatok ellátását nagymértékben segítheti.

II.2.2.

Járási (korábban kistérségi) startmunka mintaprogramok

A mintaprogramok a kedvezményezett járások településein, valamint jogszabály által kedvezményezett településsé nyilvánított településeken indított komplex programok. A Belügyminisztérium a járási startmunka mintaprogramok keretében azon településeket támogatja

- a) amelyek a kedvezményezett járások besorolásáról szóló, 2015. január 1-től hatályos 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet 3. sz. mellékletében meghatározott **109 kedvezményezett járáshoz**, vagy a 6. mellékletben szereplő **természeti vagy civilizációs katasztrófával sújtott kedvezményezett térségek** közé tartoznak, (1961 település)
- b) amelyek a belügyminiszter **egyedi döntése alapján kiválasztott, a korábbi Pécsi kistérséghez tartoznak**, továbbá (39 település)

- c) amelyek a **közfoglalkoztatás, társadalmi felzárkózás és a szociális földprogram tekintetében a Gyöngyösi kistérség egyes településeinek** kiemelt településsé nyilvánításáról szóló 1225/2011. (IV. 29.) Korm. határozat 1. pontjában, vagy (5 település)
- d) a **kedvezményezett települések** besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet 2. mellékletében szerepelnek. (1230 település)

A járási (korábban kistérségi) startmunka mintaprogramok alapjaiban a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási programok mintaprogrammá nyilvánított típusai, de **speciális, a települések fejlesztésével kapcsolatos feladatok ellátására irányulnak**. Alapvetően **7 programelem** mentén működtetjük e programokat.

Ezek a feladatok (programelemek) két fő csoportra bonthatóak:

1. Értékteremtő programok:

- **mezőgazdasági programok**,
- **téli és egyéb értékteremtő programok** (2014. december 31-ig),
- **helyi sajátosságokra épülő programok** (2015. január 1-jétől).

Az értékteremtő programok legnagyobb részben a mezőgazdasági programokat tartalmazzák, melyekben a települések növénytermesztéssel, állattartással és tartósítással foglalkoznak alapvetően.

A másik két programelem a települések helyi lehetőségeit, adottságait figyelembe véve biztosítanak munkát a közfoglalkoztatottaknak. Ennek során általában valamilyen termék előállítása (pl.: drótháló, szerszámníyel, térkő, kültéri bútorok, stb.) történik meg.

Az értékteremtő programok tevékenysége az önfenntartás felé mutat, a megtermelt javak felhasználhatók a közétkeztetésben, a termelés támogatása, fejlesztése elősegíti a szociális szervezetek létrehozását, mely a helyi lakosok nyílt munkaerőpiacra történő kivezetésének egyik megoldása lehet.

2. Szociális programelemek:

- **belvízlevezetés,**
- **mezőgazdasági utak karbantartása,**
- **belterületi úthálózat karbantartása,**
- **illegális hulladéklerakó helyek felszámolása,**
- **bio- és megújuló energia felhasználás.**

A szociális programelemek olyan, kvázi „szociális foglalkoztatást” valósítanak meg, melyek nem a klasszikus értelemben vett értékteremtés köré csoportosulnak, hanem a település élhetőbbé tételére irányulnak, olyan karbantartási, állagmegóvási feladatokat tartalmaznak, melyek különösebb szakképzettség nélkül is elvégezhetőek, fajlagos költségük viszonylag mérsékeltebb a mintaprogramokéhoz viszonyítva. Hosszú távon ezen programok mintaprogramként történő támogatásának kivezetése a cél. Ettől függetlenül a tevékenységek továbbra is támogathatóak maradnak, de már alacsonyabb mértékben, a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási támogatáson belül.

II.2.3.

Országos közfoglalkoztatás

Olyan közfoglalkoztatási forma, amely a mindenkor munkaerőpiaci helyzet, az esetleges „vis maior” helyzetek kezelésére, több ágazatot átfogóan (pl. ár- és belvízvédelem, a közutak, vasutak, az erdőterületek, megújuló energiaforrások területén) indítható. Többnyire szakképzett munkaerőt igényelnek (különösen igaz ez a digitalizálási és kulturális közfoglalkoztatási projektekre).

A 2011-es átmenetinek tekinthető évben közfoglalkoztatás még jelentős arányban rövid idejű programokban valósult meg. E rövid idejű programok jelentősége már 2012-ben is jelentősen visszaesett, valamint az értéktörőnek nevezett programok kifutottak és ettől az évtől kezdődően Start mintaprogramok néven folytak tovább. A vállalkozások részére bérpótló juttatásban részesülők

foglalkoztatási támogatása szintén kifutott a 2011-es évet követően, s a közfoglalkoztatás felfutása a fent bemutatott három nagy programtípusban valósult meg.

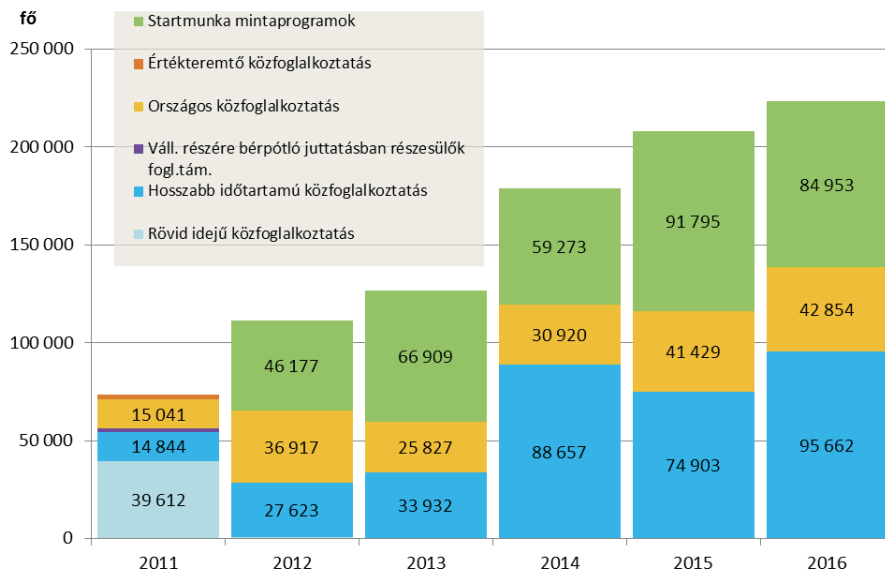
Míg 2011-ben a közfoglalkoztatásban dolgozók átlagos létszáma 8 éves átlagban 73,6 ezer főt tett ki, ez állományi létszám 2016-ra 223,5 ezer főre bővült.

A közfoglalkoztatás három fő típusát tekintve elmondható, hogy a résztvevők relatív többsége kistérségi/járási startmunka mintaprogramban vett részt 2012-ben, 2013-ban és 2015-ben. 2014-ben a hosszabb idejű programok dominanciáját magyarázza, hogy 2013/14 telén valósult meg a 100 ezer fő képzését biztosító téli közfoglalkoztatási program, mely 2014 április végéig tartott. A mezőgazdasági programok kivételével a Start mintaprogramok pedig ezt követően ütemezetten indultak csak ebben az évben. A téli programnak köszönhetően a közfoglalkoztatás szezonális jellegűen csökkent, egyre több személynek tartós, egész évben fennálló foglalkoztatást biztosítva ezzel.

2016-ban a közfoglalkoztatás további bővülése elsősorban a hosszabb idejű közfoglalkoztatásban valósult meg, a mintaprogramok résztvevőinek száma némileg csökkent a 2015-ös évhez képest, míg az országos programok létszáma stabilnak mutatkozott az előző évvel összehasonlítva. 2016-ban, az éves átlagot tekintve a közfoglalkoztatottak 42,8%-a hosszabb idejű programban, 38,0%-uk startmunka mintaprogramban, míg 19,2%-uk az országos közfoglalkoztatási programban dolgozott.

8 A közfoglalkoztatásban részt vevők átlagos állományi létszáma az adott hónapban közfoglalkoztatásban részt vevők napi létszámának számtani átlagát jelenti. A támogatás keretében munkaszerződésben kötött napokat veszi figyelembe. Vagyis pl. ha egy egyén csak 10 napot dolgozott adott hónapban, ő 1/3-os súllyal vesz részt a havi átlagos létszámban. Statisztikai szempontból a nyilvántartási rendszerbe való bekerülés időpontját tekintjük relevánsnak egy adott időszakba történő besorolásához. A havonta megfigyelt időszak az előző hónap 21. napjától a tárgyhoz 20. napjáig tart.

A KÖZFoglalkoztatásban Résztvevők Átlagos Létszáma, Programtípusonként (2011-2016)



FORRÁS: MISZ, adatbázis

II.3. A közfoglalkoztatás főbb céljai

A közfoglalkoztatás létszámainak felfutásával párhuzamosan a program céljai is bővültek. A közfoglalkoztatás tekinthető aktív munkaerőpiaci eszköznek, melynek célja az egyének munkaerőpiaci rehabilitációja. Tekinthető szociális támogatásnak, ebben az esetben a célja az egyén jövedelmi helyzetének javítása, megélhetésének alapszintű biztosítása. Az egyének szintjén- mint a települési önkormányzatok és más szervezetek számára elérhető eszköz - szerepet játszik a település- és térségfejlesztésben is. Célja ebben az esetben az önkormányzatok portfóliójába nem kötelezően ellátandó feladatok végrehajtása, települési intézmények működtetése. Részből, de messze nem kizárólagosan köztisztasági feladatokat jelent a közfoglalkoztatás. Olyan feladatok esetén, mint az illegális hulladéklerakók felszámolása, vagy önkormányzati bel- és külterületi utak karbantartása a jelenlegi közfoglalkoztatás már messze túlmutat az általános köztisztasági célok megvalósításán. A közfoglalkoztatás jelenlegi rendszerében a közintézmények

fenntartása, működtetésének biztosítása is fontos cél, eredménnyé vált. A költséghatékony, energia megtakarítást célzó és eredményező kazánprogramon túl számos közfoglalkoztatási program eredménye biztosítja, vagy járul hozzá közintézmények, hivatalok, iskolák és szociális intézmények költséghatékony fűtésének megvalósításához. Az értékteremtő közfoglalkoztatási programok, mezőgazdasági programok célja is kettős. Növénytermesztési és állattenyésztési kultúra kialakítása és meghonosítása a településen állástalan személyek bevonásával és részvételével, további közfeladatot ellátó intézmények fenntartásához, működtetéséhez történő hozzájárulás. A közkonyhák, szociális, oktatási intézmények főzőhelyeire történő értékesítésen keresztül a közfoglalkoztatás közvetlenül járul hozzá számtalan ember napi ellátásához. A startmunka mintaprogramok igen nagyfokú lokális sajátosságokat mutató programok, így számos kistérségen a helyi fejlesztések kizárólagos forrásává vált az elmúlt években. A leginnovatívabb

helyi gyakorlatokban nem csupán foglalkoztatási és fejlesztési elemeket láthatunk, hanem a szociális munka, közösségfejlesztés eszköztárának bevonására való törekvéseket is azonosíthatunk. A kutatási eredmények arra utalnak, hogy azok az önkormányzati szervezésű programok tudnak hosszabb ideig fennmaradni, melyeknek sikerül piaci sikereket elérni, piaci hálózatokba

kapcsolódni, és amelyeket az állami, civil, és piaci szereplők tartós együttműködése és a decentralizált döntéshozatal jellemez. (Koós Bálint 2016⁹). ■

9 Koós Bálint (2016): A szegénység enyhítését célzó földhasználat a világban és Magyarországon. In: Kovács Katalin (szerk.): Földből élők: Polarizáció a magyar vidéken

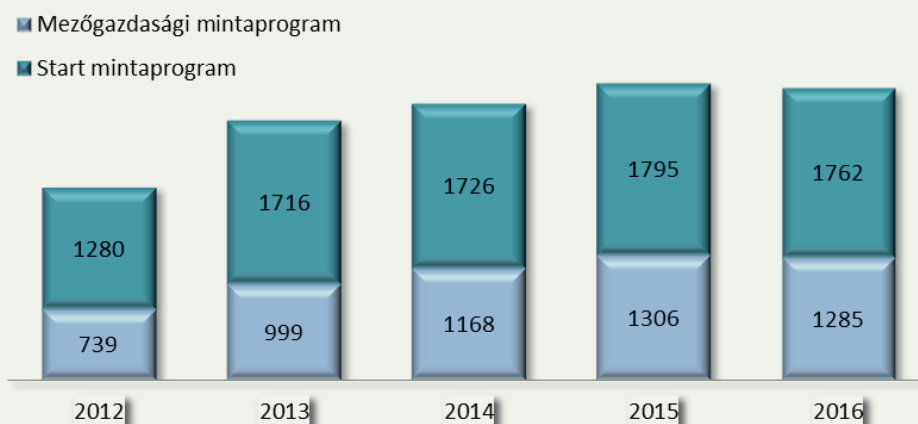
II.4. A közfoglalkoztatásban résztvevő települések

A Start mintaprogramokba bekapcsolódó települések száma már az egységes közfoglalkoztatás 3. évében meghaladta az 1700 települést, ezt követően számukban kisebb növekedés, 2016-ban némi csökkenés volt. A mezőgazdasági programot működtető települések száma folyamatosan emelkedett 2015-ig, ebben az évben már több mint 1300 település működtetett ilyen programot. A 2016-ban megfigyelt kisebb visszaesés a mező-

gazdasági illetve startmunka mintaprogramot működtető települések számában annak tudható be, hogy egyes települések hosszabb idejű programokban folytatják a Start programban korábban elkezdett tevékenységüket.

2016-ban összesen 1762 településen folyt startmunka mintaprogram. A legnagyobb létszámban az alábbi települések programjait támogatta a Belügyminisztéri-

**Start mintaprogramot, ezen belül mezőgazdasági programot indító
települések száma, évente (darab)**



um, összeszámolva a start mintaprogramok valamennyi elemében kapott támogatásokat: Hajdúböszörmény (1239 fő), Ózd (1153 fő) és Pécs (638 fő)¹⁰. Továbbá Bátorfőnyéki és Salgótarján kapott még ebben az évben 500 főnél nagyobb létszámú Start programra támogatást. Mezőgazdasági programok a legnagyobb létszámban az alábbi településeken kerültek ebben az

évben támogatásra: Ózd (362 fő), Nyírlugos (309 fő), Hajdúböszörmény (259 fő), Kunmadaras (250 fő), valamint Hajdúnánás (200 fő).

Hosszabb idejű közfoglalkoztatási programot 2928 településen működtettek a foglalkoztatók, így összességében azon települések száma, ahol nem volt közfoglalkoztatási program 50 alatti településszámmal tehető 2016-ban Magyarországon.

¹⁰ A létszámok a támogatott létszámot mutatják, vagyis ennyi fő támogatására kaptak a települések forrást. A ténylegesen bevont átlagléttszámok ettől különböznek.

II.5. A közfoglalkoztatásban résztvevő személyek vizsgálata

A közfoglalkoztatás átlagos létszámánál lényegesen magasabb az egyes években közfoglalkoztatásban dolgozó személyek érintett létszáma, vagyis azon személyek száma, akik legalább egy napig dolgoztak közfoglalkoztatottként. A programokba bevont személyek egy része ugyanis nem dolgozza végig az adott évet, a 12 havi átlagos létszám ennek megfelelően kisebb (ez különösen igaz 2011-re, amikor is a rövid idejű közfoglalkoztatás volt a domináns támogatási forma). Ezen túl fontos azt is látni, hogy a közfoglalkoztatási programok ciklikussága eleve eltér a naptári évektől, hiszen jellemzően márciusban indulnak a legjelentősebb programok. Programok indulhatnak az év során márciust követően is, különösen a hosszabb idejű közfoglalkoztatásban, hiszen ez a támogatási forma lehetővé teszi, hogy a helyben felmerült igényekhez rugalmasan alakítsák a járási hivatalok. Egyedi mintaprogramok vagy országos mintaprogramok ütemezése is lehet egyedi, az általánostól eltérő, de ez jellemző a képzéshez kapcsolódó

dó közfoglalkoztatási programokra is, melyek jellemzően az őszi végi, téli hónapokban kezdődnek. A programokra jellemző a fluktuáció, az üresedést követően a szabad helyek pótlása, s mindezek miatt az érintett személyek száma jelentősen eltér az éves átlagos létszámoktól.

A közfoglalkoztatásban érintett személyek száma 2011-ben és 2012-ben lényegében azonos, 235 ezer fő körüli volt, mely 2013-ban jelentősen emelkedett. Az ebben az évben indult nagy létszámú téli közfoglalkoztatási program jelentős számban aktivált korábban közfoglalkoztatásba még nem bevont egyéneket, az érintett létszám így több mint 80.000 fővel magasabb volt ebben az évben, mint 2012-ben. Az érintett létszám 2014-ben tovább emelkedett, de már a megelőző évihez képest kisebb mértékben, egy év alatt valamivel több, mint 50 ezer fővel. 2014-et követően azonban a közfoglalkoztatásban részt vevő személyek száma csökkenést mutat,

A KÖZFOGLALKOZTATÁSBAN RÉSZTVEVŐ SZEMÉLYEK ÉRINTETT LÉTSZÁMA VALAMINT A KÖZFOGLALKOZTATÁSBAN TÖLTÖTT ÁTLAGOS IDŐTARTAM ALAKULÁSA (FŐ/HÓ)*

	2011	2012	2013	2014	2015	2016*
Érintett személyek száma (nettó), fő	235 920	234 093	314 646	366 375	340 998	335 555
Közfoglalkoztatásban töltött átlagos hónapok száma egy főre	3,9	5,9	5,2	6,3	7,2	7,8

* 2017.09. heti adatok alapján. Számítás alapja: névsortételekben rögzített napok száma, függetlenül attól, hogy egy személy hány közfoglalkoztatásban volt érintve az év során.

vagyis évről évre kevesebben vesznek részt ebben a programban. 2016-ban 335,5 ezer fő egyedi személyt sikerült a közfoglalkoztatásba bevonni. Ezzel párhuzamosan a közfoglalkoztatásban töltött átlagos hónapok száma növekvő tendenciát mutat. 2013-ban még átlagosan egy fő 5,2 hónapot dolgozott közfoglalkoztatásban, 2016-ban már 7,8 hónapot.

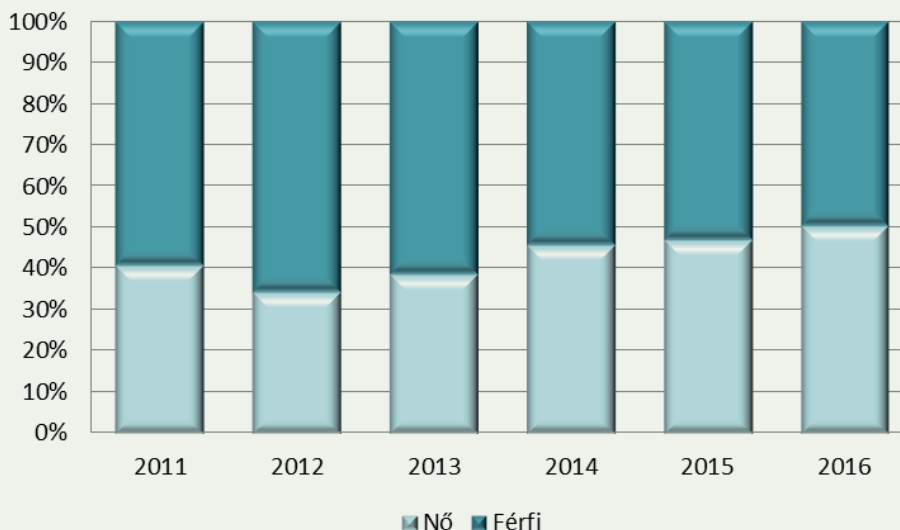
A közfoglalkoztatás területi megoszlása egyenlőtlen, a gazdasági és foglalkoztatási szempontból hátrányos helyzetű területekre koncentrál. 2016-ban az éves átlagot tekintve a közfoglalkoztatásban résztvevők átlagos létszáma Borsod-Abaúj-Zemplén (38,0 ezer fő), Szabolcs-Szatmár-Bereg (37,1 ezer fő) és Hajdú-Bihar megyében (21,7 ezer fő) volt a legmagasabb. A közfoglalkoztatottak 43,3%-a ezekben a megyékben lakott. További öt megyében volt magas, tízezer feletti a közfoglalkoztatottak éves átlagos száma. Ezek csökkenő sorrendben a következők: Békés, Baranya, Jász-Nagykun-Szolnok, Somogy és Bács-Kiskun megyék). A nyugati határ menti megyék-

ben, Vas és Győr-Moson-Sopron megyében a legalacsonyabb, csupán 2000 fő körüli a számosságuk.

A Start mintaprogramokban - mivel a hátrányos helyzetű települések pályázhatnak - még jelentősebb a létszám a kedvezőtlen munkaerő-piaci helyzetű megyékben. E programtípusban a résztvevők 20-20%-a Szabolcs-Szatmár-Bereg, valamint Borsod-Abaúj-Zemplén megyében lakott, további 12%-uk pedig Hajdú Biharban. Így e három megyében lakott az e típusú programokban dolgozók több mint fele. A másik két programtípusban - és különösen az országos közfoglalkoztatásban - ennél valamelyest kiegyenlítettebb a közfoglalkoztatottak megyék közötti megoszlása.

A közfoglalkoztatás keretében foglalkoztatott egyének nemenkénti megoszlása 2011 óta kisebb mértékben módosult. Míg az első három évben a programokban résztvevők körében egyértelmű férfi-többség volt megfigyelhető (arányuk 59 és 65% között szóródott az egyes években), addig 2014-ben és 2015-ben már csak kisebb

**A KÖZFOGLALKOZTATÁSBAN RÉSZTVEVŐK
ÉVES ÁTLAGOS LÉTSZÁMÁNAK MEGOSZLÁSA NEMENKÉNT (2011-2016)**



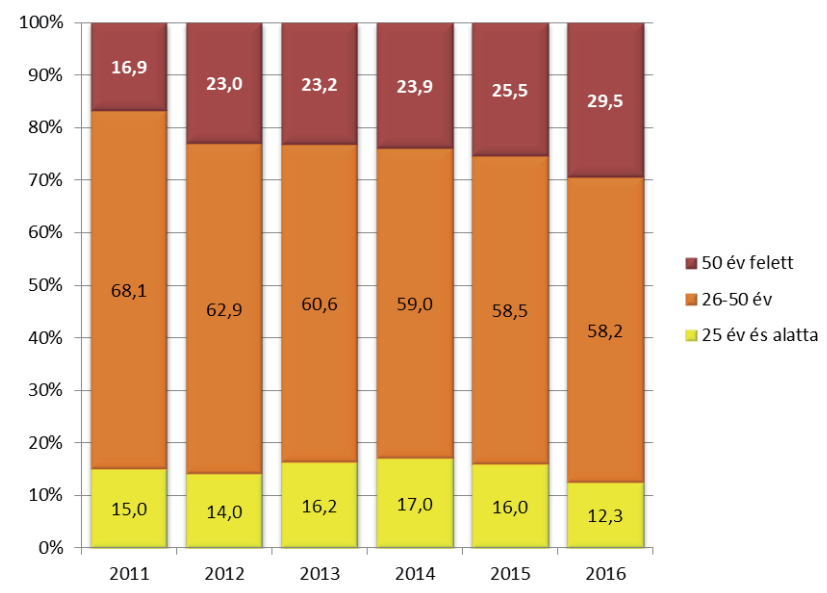
mértékben haladta meg a férfiak aránya a nőké. A nők javára bekövetkezett arányeltolódás 2016-ra oda vezetett, hogy ebben az évben az éves átlagot tekintve lényegében kiegyenlített volt a férfiak és nők aránya.

2011 és 2016 között a közfoglalkoztatásban résztvevők esetén jelentősebb arányeltolódás figyelhető meg a kor szerinti összetételüket tekintve: az idősebb résztvevők aránya folyamatos növekedésének lehetünk tanúi. Míg 2011-ben a résztvevők 17%-a tartozott az 50 éven felüliek korcsoportjába, addig 2016-ban már a 30%-ot közelítette ez az arány. Az idősök feltorlódása a közfoglalkoztatásban munkaerőpiaci helyzetük változásával magyarázható. E korosztályt ugyanis a munkapiac kínálati oldalát érintő szigorító, a kínálatot bővítő intézkedések jelentősen érintették (nyugdíjkorhatár fokozatos növelése, karkedvezményes nyugdíjba menetel szigorítása, rokkantnyugdíjak felülvizsgálata). Ezért e korosztály mind a munkanélküliek, mind a közfoglalkoztatottak körében jelentősen növekedett 2011 óta. Az egyes években a résztvevők többsége (68-58 % közötti részaránya) 25 és 50 év közötti volt, míg a 25 év alattiak jelenléte 15% környékén alakult az egyes években. A fiatal korosztály aránya 2016-ban érezhetően csökkent.

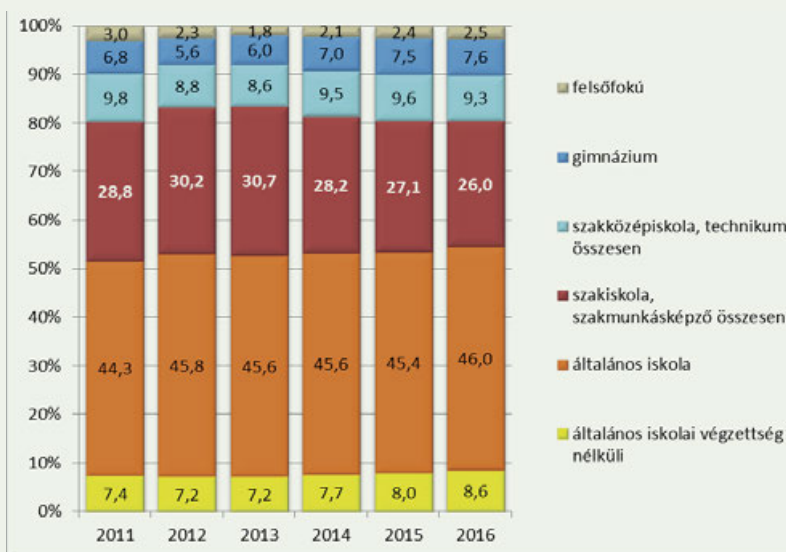
A közfoglalkoztatásban dolgozók több mint fele legfeljebb általános iskolát végzett álláskereső. Ez az arány 2011 óta enyhén nőtt (2011-es 51,7%-ról 2016-os 54,6%-ra). A résztvevők 7-9% közötti részaránya befejezett 8 osztállyal sem rendelkezett az egyes években. A közfoglalkoztatottak 26-31%-a szakmunkásképzőt, szakiskolát végzett, további 14-17%-uknak a megszerzett legmagasabb iskolai végzettsége szakközépiskolai, gimnáziumi végzettség (közéjük számolva a technikumi végzettséggel rendelkezőket is). További 2-3%-uk rendelkezik felsőfokú végzettséggel.

Az iskolai végzettség szerinti arányok a 2011 óta eltelt években nem változtak jelentősebben. A résztvevők iskolai végzettség szerinti megoszlása az egyes programokban - azok sajátosságainak megfelelően - azonban lényegesen különbözik. Ha a 2016-os adatokat vesszük górcső alá, azt látjuk, hogy a hosszabb idejű és a startmunka mintaprogramokban a magasabb a legfeljebb 8 általános osztályt megszerzettek részvétele (58-58%), mint az országos programokban (40,6%). Ezen belül a hosszabb idejű közfoglalkoztatási programok közé tartozó Önkormányzati Útör programban a legnagyobb a legfeljebb alapfokú végzettségűek jelenléte:

**A KÖZFOGLALKOZTATÁSBAN RÉSZTVEVŐK
ÉVES ÁTLAGOS LÉTSZÁMÁNAK MEGOSZLÁSA KORCSOPORTONKÉNT (2011-2016)**



A KÖZFoglalkoztatásban Résztvevők Éves Átlagos Létszámának Megoszlása Iskolai Végzettség Szerint (2011-2016)



a résztvevők 2/3-a ugyanis legfeljebb 8 általános iskolai osztállyal rendelkezik. Az országos programokban elsősorban az érettségivel rendelkezők (26,5%) és a felsőfokú végzettséggel rendelkezők (6,5%) részaránya magasabb. Ebben a programtípusban szereplő országos kulturális közfoglalkoztatási program esetén a legnagyobb a magasabban képzettek koncentrációja:

a résztvevők 70%-a érettségizett, további egynegyede diplomás.

A start mintaprogramokban a felsőfokú végzettségűek részaránya elenyésző (1% alatti) és az érettségizettek részaránya is kevésbé jelentős.

II.6. A nyilvántartott álláskereső számának alakulása, aktiválás

A közfoglalkoztatottak létszámának évről évre történt növekedésével párhuzamosan a nyilvántartott álláskereső éves átlagos zárónapi létszáma csökkent. 2011-ben átlagosan 582,9 ezer fő álláskereső szerepelt a nyilvántartásban a havi zárónapokon, ez 2016-ra 313,8 ezer főre esett. Ez 269,1 ezer fős, 46,2 %-os mérséklődésnek felel meg 6 év alatt.

Az álláskereső iskolai végzettség szerint megoszlása lényegesen nem változott az elmúlt 6 év alatt, némi eltolódás az alacsony iskolai végzettségűek arányának növekedésében mutatható ki. Míg 2011-ben az álláskeresők közül 40,3% volt a legfeljebb 8 általános osztályt végzetek aránya, 2016-ban arányuk 42,2 %-ot tett ki. 2016-ban az álláskeresők 27,0 %-a szakiskolában, szakmunkásképző-

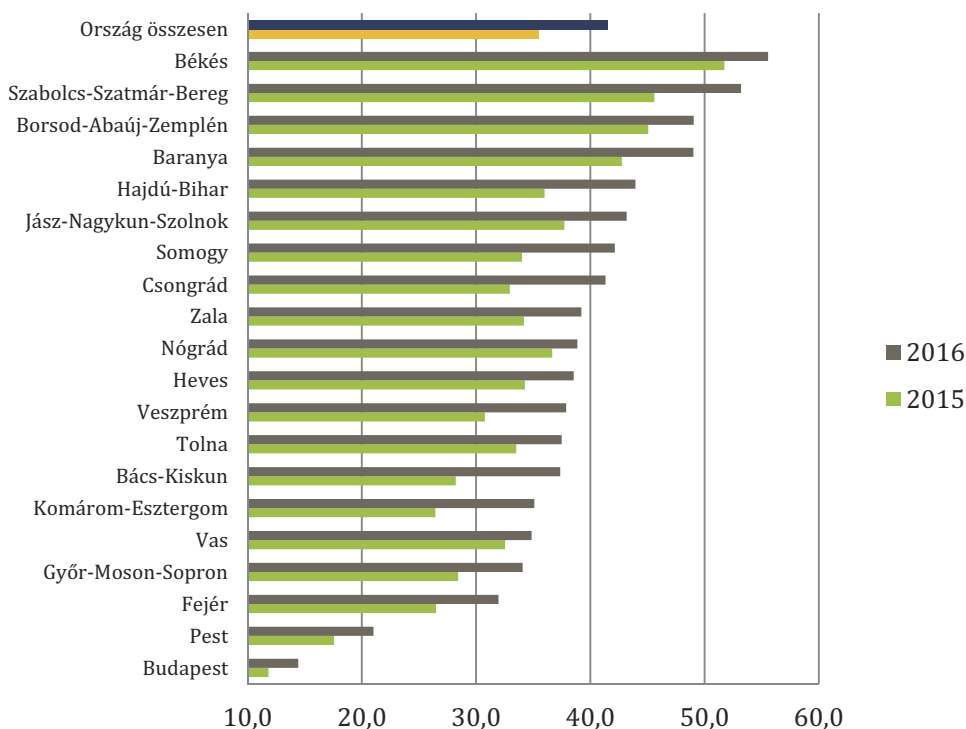
zében végzett, arányuk az elmúlt 6 évben kisebb mértékben csökkent. Az álláskereső 10,1%-a gimnáziumban érettségizett, míg szakközépiskolában 14,9%-uk, csupán 5,8%-uknak van felsőfokú iskolai végzettsége. Utóbbi arányok nem mutatnak lényegi elmozdulást 2011 óta.

A tartósan állást keresők teszik ki a nyilvántartott álláskeresőket csaknem 30%-át. A tartós álláskereső száma és aránya a közfoglalkoztatásnak köszönhetően fokozatosan csökkent az elmúlt években, azonban az arányukban 2016-ban az előző évhez képest kisebb mértékű növekedés figyelhető meg. A megyei kormányhivatalok beszámolója szerint a tartós álláskereső közfoglalkoztatásba vonhatósága a 2016-os évre lényegében elérte a korlátait: a regiszterben ragadók egy része egészségileg kevésbé alkalmas a rendszeres munkavégzésre, jellemző az is, hogy a közfoglalkoztatók mentális, egész-

ségügyi, szociális, családi, munkamagatartásbeli okok és munkaszocializációs problémák miatt nem tudják őket tartósan foglalkoztatni. Egy részükre az is jellemző, hogy egyszerűsített foglalkoztatás keretében szereznek alkalmi jelleggel jövedelmet. Ezért egyre nehezebb feladat ezt a réteget bevonni a közfoglalkoztatásba. Komplex, személyre szabott segítséget igényelnek, mely esetükben csak hosszabb távú fejlesztési folyamat révén vezethet eredményre.

A közfoglalkoztatás kiterjedésével párhuzamosan az álláskereső közfoglalkoztatásba történő bevonásának intenzitása fokozatosan nőtt évről-évre. 2012-ben 16,6%-ot, 2013-ban 19,4%-ot, 2014-ben 29,7%-ot, 2015-ben 35,5%-ot mutatott az aktiválási mutató, 2016-ban már az álláskereső több mint 40%-át sikerült aktiválnia a közfoglalkoztatásnak.

AKTIVÁLÁSI MUTATÓ* MEGYÉNKÉNT*, %



* Aktiválási mutató: A közfoglalkoztatásban résztvevők átlagos létszámát viszonyítja a nyilvántartott álláskereső és a közfoglalkoztatásban résztvevők számának összegéhez

** A területi besorolás alapja az egyén lakóhelye

Az aktiválási mutató jelentős különbségeket mutat területi szinten: 2016-ban a legalacsonyabb aktiválás Budapesten volt, itt az álláskereső 14 %-át aktiválta a közfoglalkoztatás. A legmagasabb, 50% feletti aktiválási arány Békés és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyékben figyelhető

meg, míg az országos átlag feletti értékkel még további 5 megye rendelkezik: Baranya, Borsod-Abaúj-Zemplén, Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok, Somogy megye.

II.7. A közfoglalkoztatás célzottsága

A közfoglalkoztatás elsődleges célcsoportjai közé tartoznak mind a hátrányos helyzetű településen élő személyek, mind pedig az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező, szakképzettség nélküli álláskereső. Amennyiben a teljes közfoglalkoztatott létszámon belül adjuk meg a hátrányos és nem hátrányos helyzetű településen élők arányát, legmagasabb iskolai végzettségük szerint látható, hogy alig több mint tizedrészükre (12%) jellemző, hogy valamilyen középfokú végzettséggel rendelkeznek, és jobb helyzetű településeken élnek. Tehát a közfoglalkoztatottak kilenczede (88%-a) vagy gazdasági, foglalkoztatási szempontból kedvezőtlen helyzetű településen él, vagy rendkívül alacsony iskolai végzettséggel rendelkezik. A közfoglalkoztatottak közel fele, 44,6%-a esetén mindkét, az elhelyezkedést erősen megnehezítő feltétel fennáll.

Össességében a közfoglalkoztatottak csaknem négyötöde (77,7%-a) hátrányos helyzetű¹¹ településen élt a 2016-os adatok szerint, de ez az arány a korábbi években is a háromnegyedet közelítette. A periférikus térségekben hiányoznak vagy igen korlátozottak a munkaerőpiac foglalkoztatási kapacitásai, a többségükben alacsony iskolai végzettséggel, szociális hátrányokkal, sok esetben komplex egyéni akadályozottsággal jellemezhető közfoglalkoztatottak jelentős részénél csak a munkaerőpiaci beavatkozást kiegészítő egyéni mentális, szociális és egészségügyi szolgáltatásokkal együtt vezethet munkaerőpiaci integrációhoz.

11 Hátrányos helyzetűnek tekintjük azokat a településeket, amelyek a kedvezményezett járárok besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet vagy a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet szerint annak minősülnek, de nem átmenetileg kedvezményezettek (a jogszabályok 2017. év 01.01-jén érvényes hatályos állapota szerint).

A KÖZFOGLALKOZTATOTTAK ÁTLAGOS ISKOLAI VÉGZETTSÉGÜK ÉS LAKÓHELYÜK HELYZETE SZERINT, 2016. (ÁTLAG)

	Hátrányos helyzetű településen élő		Nem hátrányos helyzetű településen élő		Összesen	
	fő	%	fő	%	fő	%
általános iskolai végzettség nélküli	16 752	7,5%	2 450	1,1%	19 201	8,6%
általános iskola	86 496	38,7%	16 321	7,3%	102 817	46,0%
szakmunkásképző, szakiskola	47 249	21,1%	10 788	4,8%	58 037	26,0%
szakközépiskola, gimnázium	26 858	12,0%	10 977	4,9%	37 835	16,9%
felsőfokú	2 697	1,2%	2 883	1,3%	5 580	2,5%
Összesen	180 051	80,6%	43 418	19,4%	223 470	100,0%

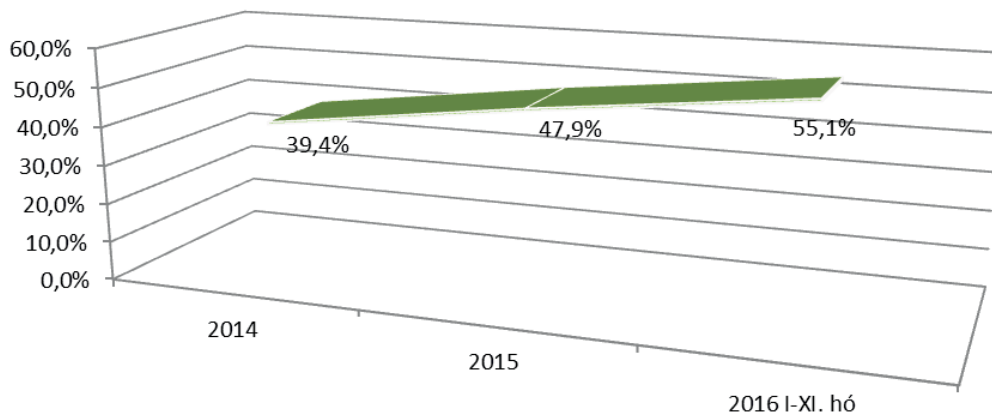
Míg a közfoglalkoztatás első éveiben a hangsúly a munkaerőpiacról kiszorult rétegek aktivizálásán volt, a programok működésének évről évre történő stabilabbá válásával a közfoglalkoztatottak beragadásának erősödésével párhuzamosan a hangsúlyok is eltolódtak, a jogszabályi környezet pedig az uniós ajánlásokkal összhangban az elsődleges munkaerőpiacra kilépés erősítését célozta.

A közfoglalkoztatásba történő beragadás mélyülését jól szemlélteti az ún. „beragadási” indikátor alakulása. Az indikátor azt méri, hogy a közfoglalkoztatásba bekerülők közül mekkora azok aránya, akik a belépést megelőző három évben legalább egy évet töltöttek közfoglalkoztatásban, a belépés éve szerint. Az egy éven túli közfoglalkoztatási jogviszonnyal rendelkezők aránya fokozatosan nőtt évről évre: a 2014-es évben a közfoglalkoztatásba belépők körében 39%-ot tett ki, 2015-ben belépők körében már 48%-os, 2016 első tizenegy hónapjában belépők között¹² 55%-os volt ez az arány.

A fokozatosan emelkedő bennragadási arálynak oka, hogy a közfoglalkoztatottaknak az elsődleges munkaerőpiac ajánlatai többnyire nem jelentik valódi alternatíváját a közfoglalkoztatásból való tartós kilépésnek. Az alacsony bérszínvonal, a magasabb elvárások, a rövidebb és bizonytalan foglalkoztatási időtartamok, a mobilitási lehetőségek korlátozottsága, a munkahelyre történő eljutás költségei sok esetben nem állnak arányban azzal a többlettel, amit a közfoglalkoztatási bér és az elérhető piaci bér közötti különbség jelent. A közfoglalkoztatottak részéről a megfelelő szakképzettség hiánya, az egyéni (egészségügyi, szociális, családi, területi jellegű) akadályozottságok halmozódása játszik ebben szerepet, továbbá a megfelelő motiváció hiánya is fontos visszatartó tényező lehet. Ez utóbbi egyes élethelyzetekben a helyben végzett munka előnyeivel függ össze. Továbbá a hátrányos helyzetű térségek esetén továbbra is elenyésző számban érkezik be piaci munkaerőigény a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálathoz.

12 Az indikátor értékei 2016 1-11 hónapjára vonatkozóan álltak rendelkezésre az elemzés írásakor.

KÖZFOGLALKOZTATÁSBA BELÉPŐK KÖZÖTT AZOK ARÁNYA, AKIK A BELÉPÉST MEGELŐZŐ HÁROM ÉVBEN LEGALÁBB EGY ÉVET TÖLTÖTTEK KÖZFOGLALKOZTATÁSBAN, A BELÉPÉS ÉVE SZERINT, %



II.8. Szabályozási változások a közfoglalkoztatási rendszer finomhangolása érdekében

A munkaerőpiaci elhelyezkedés ösztönzése és a célzás javítása érdekében az elmúlt években az alábbi fontosabb szabályozási változások¹³ történtek a közfoglalkoztatásban:

- A közfoglalkoztatottakat álláskeresői célból munkaidő-kedvezmény illeti meg: mentesülnek a rendelkezésre állási és munkavégzési kötelezettségének teljesítése alól állásinterjú ideje alatt, miközben állásidőre járó bért kapnak (hatályos 2015. január 1-jétől)
- A közfoglalkoztatott személyek részére az állami foglalkoztatási szerv, az álláskeresőkhöz hasonlóan megfelelő állásigény esetén nyílt munkaerőpiaci ajánlatokat biztosít. Ha a felajánlott, az álláskeresőkre vonatkozó rendelkezések szerint megfelelő munkát nem fogadja el, három hónapra ki kell zárni a közfoglalkoztatásból. (2015. január 1-jétől)
- 2015. július 13-tól új kizárási oknak minősül, ha a közfoglalkoztatott az egyszerűsített foglalkoztatás keretében felajánlott munkát nem fogadja el, valamint ha a közfoglalkoztatáson kívüli egyéb foglalkoztatási jogviszonya munkavállalói felmondással vagy munkáltatói azonnali hatályú felmondással szűnt meg.
- a közfoglalkoztatás és az egyszerűsített foglalkoztatás igényeinek összehangolását szolgálja, hogy az egyszerűsített módon létesíthető munkaviszonyban foglalkoztatni kívánó munkáltató a munkaerő-igényét május 1-je és október 31-e között annak a településnek a polgármesterénél is bejelentheti, ahol a tervezett foglalkoztatás helye található. (2015. július 13-tól)
- A közfoglalkoztató köteles a közfoglalkoztatott részére, munkavállalás érdekében fizetés nélküli szabadságot engedélyezni, melynek időtartama 90 napról 120 napra növekedett; (2015. július 13-tól) valamint az igénybevételhez szükséges munkaszerződés helyett elegendő írásbeli nyilatkozatot bemutatni, amelynek határideje a korábbi 5 napról 2 napra csökkent (a fizetés nélküli szabadság megkezdése előtt).
- 2015. július 13-tól kibővült a közfoglalkoztatási jogviszonynak minősülő jogviszonyok köre a közfoglalkoztatás keretében szervezett munkaerőpiaci szolgáltatásban való részvétellel, amelynek időtartamára a közfoglalkoztatottnak közfoglalkoztatási bér jár. Időtartama naptári évenként 2017. január 1-jétől 15 napra emelkedett (a korábbi 3 napról).
- Új jogszabályi lehetőség a közfoglalkoztató számára, hogy vállalhatja azt is, hogy a közfoglalkoztatási mintaprogramjából vagy a ráépülő közfoglalkoztatási programjából származó bevételeiből a program alapjain alakult szociális szövetkezet működését segíti elő, vagy az általa foglalkoztatott személyek meghatározott hányadának a támogatás lejártát követő munkaviszony keretében történő továbbfoglalkoztatását biztosítja (2015. december 30-tól)
- 2016. február 1-jétől a közfoglalkoztatott személyeket nyílt munkapiaci elhelyezkedés esetében elhelyezkedési bónusz illeti meg¹⁴.
- A munkahelyvédelmi akció keretében azon közfoglalkoztatottak után is jár a kedvezmény a szociális hozzájárulási adóból, akik tartósan álláskereső személynek minősülnek. A tartósan álláskereső státuszhoz szükséges időtartam számítása során

13 A felsorolás nem tartalmazza a közfoglalkoztatással kapcsolatos valamennyi jogszabály-változást, a rendszer jobb célzása, a kivétel erősítése érdekében tett fontosabb szabályozási változások felsorolására hagyatkozunk.

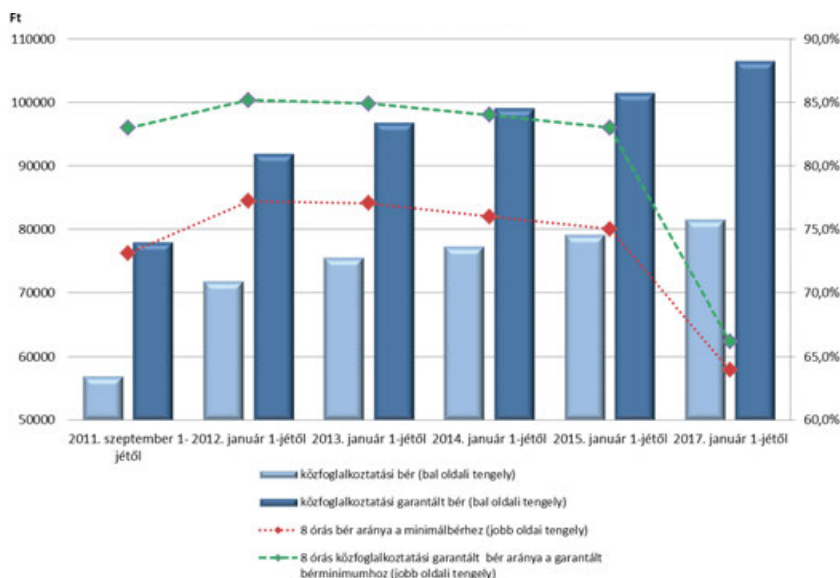
14 lásd: A közfoglalkoztatottak elhelyezkedési juttatásáról szóló, 2016. január 1-jétől hatályos 328/2015. (XI. 10.) Korm. rendelet

ugyanis a közfoglalkoztatásban eltöltött időtartam is figyelembe vehető. Ezzel a közfoglalkoztatott személy kvázi hátránya megszűnt a közfoglalkoztatásba nem bevont álláskeresővel szemben (2016. július 16-tól).

- Fontos ösztönző a közfoglalkoztatásban résztvevők számára a nyílt munkapiacra elérhető bérek és a közfoglalkoztatási bérek közötti rés mértéke, illetve ennek alakulása. A közfoglalkoztatási bérek megállapítása során az alapelv, hogy az a szociális ellátásnál magasabb, a minimális munkabérnél

azonban alacsonyabb jövedelmet biztosítson, ezzel is ösztönözve a nyílt munkapiacra történő munkavállalást. A közfoglalkoztatási bérek és a minimálbér valamint garantált bérminimum közötti rés mértéke 2011 és 2015 között csak kisebb mértékben csökkent. 2016-ban nem emelkedtek a közfoglalkoztatási bérek, újabb emelés 2017 január 1-jétől lépett életbe. Mivel ebben az évben a minimálbér és a garantált bérminimum 15 illetve 25%-kal emelkedett, a rés jelentősen nőtt.

A 8 ÓRÁS, BRUTTÓ KÖZFOGLALKOZTATÁSI BÉR ÉS GARANTÁLT BÉR ÖSSZEGE (FT.) VALAMINT ARÁNYA A MINIMÁLBÉRHEZ, GARANTÁLT MINIMÁLBÉRHEZ(%)



II.9 A közfoglalkoztatás forrásai

A közfoglalkoztatásra biztosított költségvetési keretszög jelentősen növekedett 2011 óta. Ebben az évben 72, 5 milliárd forint állt rendelkezésre összességében a közfoglalkoztatásra, mely 2015-re 270 milliárd forintra nőtt. 2016-ban a 340 milliárdos előirányzatból az év közbeni átcsoportosítások után valamivel kevesebb mint 280 milliárd forint állt rendelkezésre. A felhasználás ará-

nya 2012-2015 között 94-98% között alakult, 2016-ban az átcsoportosításokat követően 99%-os volt. 2011-től kezdődően a 2016-os év végéig mintegy 652,2 ezer fő vett részt legalább egyszer a közfoglalkoztatásban. Ez a teljes időszak érintett létszámát jelenti. Részükre 937 987 890 ezer Ft munkabér (járulékokkal együtt) került kiutalásra 2011 és 2016 között.

II. A közfoglalkoztatás főbb adatainak elemzése

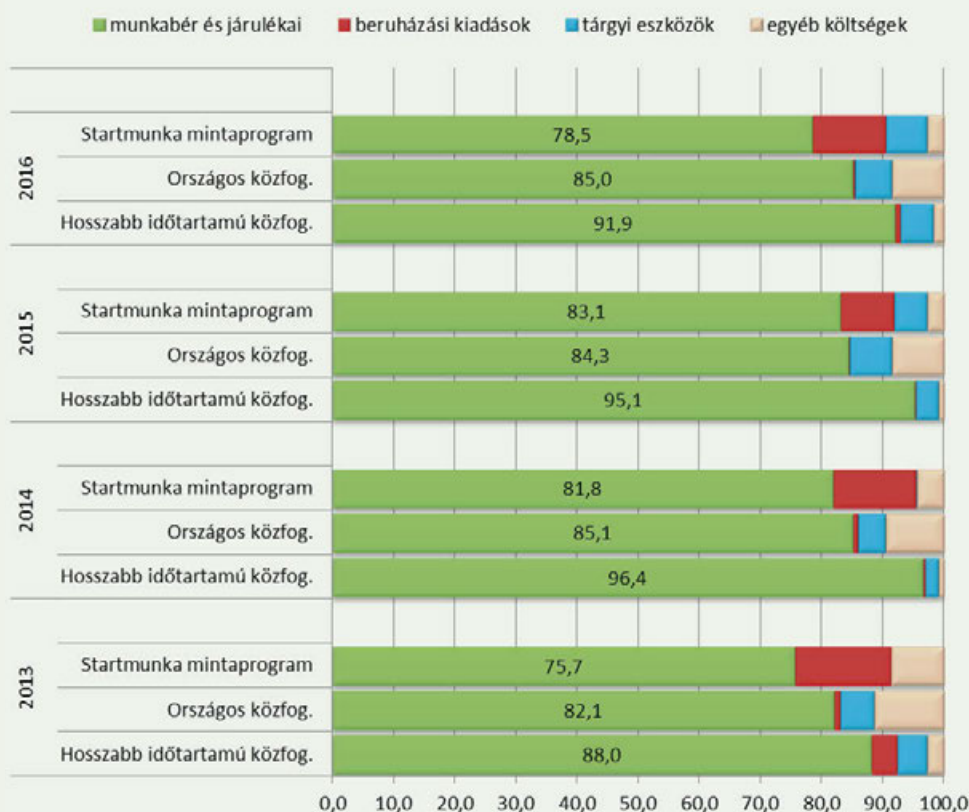
Költségvetési év	Start-munkaprogram előirányzat (millió Ft)
2011*	8 492,6
2012	137 730,1
2013	179 897,8
2014	231 105,3
2015	270 000,0
2016**	340 000,0

* A Start előirányzatot túl ebben az évben az NGM-nél 64 Mrd Ft állt rendelkezésre közfoglalkoztatásra

** Az előirányzatból év közbeni átcsoportosítások történtek az alábbiak szerint: OFA részére a szociális szövetkezetek támogató Fókusz programra 12 000 millió Ft, NGM részére egyéb működési célú kiadásokra 48 761,7 millió forint

Az egyes programtípusok költségszerkezete eltérő: a mintaprogramokban a beruházási jellegű kiadások aránya jelentős, míg a munkabér típusú kiadások aránya itt a legalacsonyabb. Az országos programokban az egyéb költségek (pl. szervezési költségek) részaránya a magasabb a többi programtípushoz képest. A hosszabb idejű programokban a bérköltségek aránya a 2013-as évet kivéve 90% feletti.

A KÖZFOGLALKOZTATÁSI PROGRAMOK KÖLTSÉGTÍPUSAI (A KIFIZETETT KÖLTSÉGEK ALAPJÁN, A PÉNZÜGYI TELJESÍTÉS ÉVE SZERINTI BONTÁSBAN)



II.10. Főbb munkakörök a közfoglalkoztatásban

A közfoglalkoztatási programok nagy része a résztvevők képességeihez, készségeihez igazodva alacsony képzettséget igénylő, szakképzettség nélkül betölthető munkaköröket jelent, ám programonként jelentős szóródás figyelhető meg. Ha a három nagy programtípusban hasonlítjuk össze az ellátott munkaköröket a toplista élén mindhárom esetben az egyéb, egyszerű szolgáltatási és szállítási foglalkozások állnak. Az országos programokban jelentősebb az adminisztratív munkakört betöltők részesedése, ez a munkakör áll a toplista második helyén. E programtípusban a nagy országos közfoglalkoztató cégekben ellátott tevékenységek tükröződnek a toplista további helyein: az egyszerű

ipari, építőipari mezőgazdasági és takarító foglalkozások mellett erdészeti foglalkozások, könyvtári, levéltári nyilvántartók, aszfaltozók, útépítők jelennek meg. A járási mintaprogramokban a legnagyobb számosságban az egyszerű mezőgazdasági és mezőgazdasági segéd munkás valamint növénytermesztési foglalkozások, a munka- és termelésszervezők találhatók. A hosszabb idejű közfoglalkoztatásban a települések működtetésében játszott kisegítő szerepnek megfelelő munkakörök dominálnak: takarítók, karbantartók, szemétyűjtők, konyhai kisegítők, egyéb ügyintézők.

KÖZFOGLALKOZTATÁS EGYES TÍPUSAIBAN BETÖLTÖTT MUNKAKÖRÖK TOP LISTÁJA

(2016, ÉVES ÁTLAGOS LÉTSZÁMOK ALAPJÁN)

Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás		Országos közfoglalkoztatás		Járási Startmunka	
Munkakör (FEOR)	Létszám, fő	Munkakör (FEOR)	Létszám, fő	Munkakör (FEOR)	Létszám, fő
Egyéb, máshova nem sorolható egyszerű szolgáltatási és szállítási foglalkozású	55 337	Egyéb, máshova nem sorolható egyszerű szolgáltatási és szállítási foglalkozású	7 995	Egyéb, máshova nem sorolható egyszerű szolgáltatási és szállítási foglalkozású	45 504
Egyéb takarító és kisegítő	9 322	Általános irodai adminisztrátor	6 696	Egyszerű mezőgazdasági foglalkozású	9 665
Intézményi takarító és kisegítő	3 498	Egyszerű erdészeti, vadászati és halászati foglalkozású	5 176	Mezőgazdasági segéd munkás	5 813
Általános irodai adminisztrátor	2 512	Kubikos	4 217	Egyéb egyszerű építőipari foglalkozású	4 827
Közterület takarító	2 285	Egyéb, máshova nem sorolható ipari és építőipari foglalkozású	2 556	Munka- és termelésszervező	1 844
Egyéb, máshova nem sorolható irodai, ügyviteli foglalkozású	2 254	Erdészeti foglalkozású	1 689	Egyszerű ipari foglalkozású	1 708
Általános karbantartó	1 334	Egyéb egyszerű építőipari foglalkozású	1 608	Kubikos	1 284
Egyszerű mezőgazdasági foglalkozású	1 320	Egyszerű mezőgazdasági foglalkozású	1 390	Általános irodai adminisztrátor	1 166
Szemétyűjtő, utcaseprő	1 294	Intézményi takarító és kisegítő	1 111	Építőipari segéd munkás	1 150

II. A közfoglalkoztatás főbb adatainak elemzése

Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás		Országos közfoglalkoztatás		Járási Startmunka	
<i>Munkakör (FEOR)</i>	Létszám, fő	<i>Munkakör (FEOR)</i>	Létszám, fő	<i>Munkakör (FEOR)</i>	Létszám, fő
Egyéb egyszerű építőipari foglalkozású	1 022	Egyéb takarító és kisegítő	888	Egyéb takarító és kisegítő	884
Munka- és termelés-szervező	1 016	Könyvtári, levéltári nyilvántartó	744	Egyéb, máshova nem sorolható ipari és építőipari foglalkozású	650
Egyszerű ipari foglalkozású	928	Egyéb, máshova nem sorolható irodai, üzemviteli foglalkozású	695	Kőműves	572
Köztisztasági munkás	848	Aszfaltozó és útépítő	606	Egyéb növénytermesztési foglalkozású	518
Konyhai kisegítő	774	Egyszerű ipari foglalkozású	601	Egyéb, máshova nem sorolható szolgáltatási foglalkozású	452
Egyéb ügyintéző	735	Munka- és termelés-szervező	484	Munkaszervező	405
...	...	...	...	...	...
Összesen	95 662	Összesen	42 854	Összesen	76 442

A közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó képzési programok

A közfoglalkoztatás továbbra sem cél, hanem eszköz az elsődleges munkaerőpiacra történő visszatéréshez, amely munkaerőpiaci képzésekkel több irányban, több lehetőséggel, eszközzel segítheti a képzésben részt vevő egyént. A közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó képzés irányulhat felzárkóztatásra, hiányzó alap-

kompetenciák megszerzésére, szakképzésbe való belépés előkészítésére, hiányzó iskolai végzettség vagy szakmai tudás, szakképzettség megszerzésére, továbbképzésre.



III.1. A közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó 2012-2015. évi képzési programok

A közfoglalkoztatottak iskolai végzettségét hosszabb távon vizsgálva megállapítható, hogy több mint 50%-uk legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik, ezért legnagyobb igény a felzárkóztatásra és szakképzésbe való belépés előkészítésére, illetve a szakmai tudás, szakképzettség megszerzésére mutatkozott. Erre a hazai források szűkössége miatt az Európai Unió által is kiemelt fontossággal bíró, egész életen át tartó tanulás programjához szorosan kapcsolódó, társadalmi felzárkózást elősegítő un. TÁMOP projektek, s ezen belül a TÁMOP 2.1.6-12/1-2012-0001 azonosítószámú „Újra tanulok” c. kiemelt projekt (a továbbiakban: TÁMOP projekt) nyújtott lehetőséget 2012-2015. között.

A TÁMOP projekt biztosította a munkaviszonyban, s ezen belül a közfoglalkoztatási jogviszonyban állók képzésének támogatási forrásait. A képzési programok döntő többsége gyakorlatorientáltan, a közfoglalkoztatás időszaka alatt, a munkavégzéshez szorosan kapcsolódva valósult meg. A közfoglalkoztatottak a képzés idején közfoglalkoztatási bérben részesültek, melynek pénzügyi forrását a Belügyminisztérium biztosította. A képzések többsége az elméleti tananyag elsajátítását követően, a közfoglalkoztatónál biztosított gyakorlati tevékenységgel az adott helyszínen, tényleges munkavégzés keretében került kivitelezésre.

A TÁMOP projekt megvalósítása 2015. november 30. napjával befejeződött. A program keretében összesen 183 791 fő kapott lehetőséget tudása, kompetenciái fejlesztésére, akik közül a közfoglalkoztatottak száma 175 307 fő (95,4%). Utóbbi célcsoportból 165 522 fő, azaz 94,4% végzett sikeresen, s mindössze 5,6% morzsoló-

dott le a képzések során. A külön indikátorként is figyelt, többszörösen hátrányos helyzetben lévő közfoglalkoztatott roma célcsoport érintettsége 38 567 fő (22%) volt.

A közfoglalkoztatottak számára indított képzési programok irányainak meghatározásakor gyorsan kellett reagálni azokra az igényekre, amelyek a start kistérségi programokhoz, azon belül a mezőgazdasági tevékenységekhez kapcsolódtak. Fő célként határozták meg, hogy a mezőgazdasági képzési programokban résztvevők a képzés sikeres elvégzését követően már szakszerű mezőgazdasági tevékenységet tudjanak végezni. Az elsajátított tudásnak köszönhetően a mezőgazdasági programokban megtermelt terményekkel hosszú távon biztosítsák az alapanyagot a helyi közétkeztetés számára, esetenként háztáji gazdálkodás formájában járulnak hozzá családjuk alapvető élelmiszer-ellátásához, illetve a családi szükségletet meghaladó termékek értékesítésével javítsák háztartásuk anyagi helyzetét.

A mezőgazdasági és a felzárkóztató, kompetenciafejlesztő képzési programok – figyelembe véve a közfoglalkoztatottak alacsony iskolai végzettségét, hiányzó kompetenciáit – a Belügyminisztérium igényeit is figyelembe véve, a Türr István Képző és Kutató Intézet szakmai irányításával lettek kifejlesztve, illetve megvalósítva.

Az előzőekben említett képzési programok sikeres beindulását követően egyértelműen megfogalmazódott az újabb cél, amely a közfoglalkoztatáshoz, azaz a tényleges munkavégzéshez és a közfoglalkoztatók igényeihez is kapcsolódó, a munkavégzés során azonnal hasznosítható szakmai tudás megszerzésére irányuló képzési prog-

ramokat jelölt ki. A közfoglalkoztatottak, a képzési programok eredményes befejezését követően, megszerzett szaktudásukat a további munkavégzésük során is hasznosítani tudták, ezzel elősegítve a nyílt munkaerőpiacon történő későbbi elhelyezkedés lehetőségét (pl. az állami és magán erdőgazdaságoknál, a vízügyi igazgatóságoknál erdőművelő, gát- és csatornaőr, motorfűrész-kezelő).

A közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó képzés eredménye, sikeressége érdekében folyamatos egyeztetések zajlottak a közfoglalkoztatottakkal és a versenyszféra szereplőivel, annak érdekében, hogy a közfoglalkoztatottak az indítandó képzési programok elvégzésével minél nagyobb arányban tudjanak elhelyezkedni a nyílt munkaerőpiacon. Ehhez olyan képzési programok indítása vált szükségessé, amelyek – a leghátrányosabb helyzetű kistelepüléseken élő alacsony iskolai végzettségűek magas arányát is figyelembe véve – magasabb szakmai

tartalommal és óraszámmal, az állam által elismert OKJ-s szakképesítések megszerzésére, a képzésben résztvevők kompetenciáinak javítására irányultak (pl. egészségfejlesztési segítő, sajtókészítő, cipőfelsőrész készítő, kerti munkás, állattartó telepi munkás/állatgondozó, textiltermék összeállító, tisztítás technológiai szakmunkás).

A képzési programok eredményességét egy másik tényező, a képzés során igénybe vehető mentori tevékenység is befolyásolta. A TÁMOP projekt keretében bevont közfoglalkoztatottak képzési programjának megvalósítását a projekt időtartama alatt átlagosan 126 fő mentor segítette, a bevontak mindenkor aktuális létszámához igazodva. Összességében a bevontak 20,4%-a, azaz 35 824 fő vett igénybe mentori szolgáltatást egyéni képzési programjának sikeres befejezése érdekében.

III.2. A közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó 2016. évi képzési programok

A stratégiai célkitűzéseknek megfelelően, továbbra is törekszünk arra, hogy uniós forrásból a közfoglalkoztatottak képzési programjait támogassuk. A közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó képzési programok megvalósításához a képzési forrásokat a 2016-2018. közötti időszakban a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP) biztosítja.

AGINOPprogramokonbelülaGINOP-6.1.1-15-2015-00001 azonosítós számú „Alacsony végzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése” című kiemelt projekt (a továbbiakban: GINOP projekt) nyújt lehetőséget a közfoglalkoztatottak képzésének támogatására, valamint a továbblépésre, az elsődleges munkaerőpiacon való elhelyezkedésre.

A GINOP projekt a Nemzetgazdasági Minisztérium szakmai irányításával, a Nemzeti Szakképzési és Fel-

nőttképzési Hivatal – mint konzorciumvezető –, továbbá a Belügyminisztérium és a 18 konvergencia régióbeli kormányhivatal (a továbbiakban: kormányhivatalok) – mint konzorciumi partnerek – együttműködésével valósul meg.

A program tervezetten legalább 85 000 fő képzését biztosítja – 30 milliárd Ft támogatással –, amelyből 80 000 fő alacsony iskolai végzettségű, alapfokú, vagy alsó középfokú végzettséggel rendelkező (ISCED 1, ISCED 2) közfoglalkoztatási jogviszonyban, vagy munkaviszonyban álló személy. A magasabb (legalább középfokú - ISCED 3) iskolai végzettségűek bevonására csak csekély arányban (5,9%) nyílik lehetőség. A tanúsítványt, vagy bizonyítványt szerzők célindikátor-száma 68 000 fő (a bevont létszám 80%-a).

A megvalósításban résztvevő kormányhivatalok részére a GINOP projektbe bevonandó megyei létszámot központilag határozták meg, melynek kialakításakor többek között a regisztrált álláskeresők, a közfoglalkoztatottak és az alacsony iskolai végzettségűek számossága is figyelembe vették.

A GINOP projektben indítandó képzési programok elsődleges célja továbbra is a felzárkóztatás, a szakképzés megkezdéséhez szükséges kompetenciák fejlesztése és az elsődleges munkaerőpiaci igényeknek megfelelő képzések megvalósítása. A GINOP projekt újdonságai:

- a célcsoporttagokkal kitöltendő pályáérdeklődési kérdőív a programba vonáskor az érdeklődési irány meghatározása céljából,
- az egyéni képzési terv a képzések egyénre szabott kialakításának elősegítéséért,
- a felnőttképzést kiegészítő tevékenység, amely a szakmai képzési programba került beépítésre. A szakmai képzés előtt 16 órában, a beilleszkedést és képzésben tartást segítő *„Képzés hatékonyságának növelése”*, továbbá a képzés végén 24 órában az elsődleges munkaerőpiacra való kivezetést segítő *„Munkavállalás elősegítése”*.

A meghatározott stratégiai célok, irányok alapján a kormányhivatalok a munkaerőpiaci prognózisok eredményei, a munkaerőpiac elvárásai, a napi vállalati kapcsolattartás tapasztalatai alapján, a helyi kamarákkal együttműködve mérték fel a képzési igényeket. A képzési irányok tervezésekor szakmai elvárásként fogalmazták meg, hogy főként olyan, az állam által elismert szakképesítések megszerzését kell elősegíteni (OKJ), amely nagyobb lehetőséget nyújt a közfoglalkoztatottak részére akár a nyílt munkaerőpiacon történő elhelyezkedésre. Ennek megfelelően a képzési jegyzékre legnagyobb számban a munkaerőpiaci igényeknek is megfelelő, állam által elismert, egy-egy régióban hiányszakmának számító szakképesítések, illetve az alacsonyabb iskolai végzettségűek számára felajánlható szakmai képzések kerültek fel. A hiányszakmák közül az ipari és az építőipari (pl. gépi forgácsoló, kőműves és hidegburkoló, ács, zsaluzóács), illetve egyéb hiányszakmák is megjelentek a jegyzéken (pl.: szakács, szociális gondozó és ápoló, húsipari termékgyártó, kertész).

A GINOP projekt szűkös költségvetése korlátozottan teszi lehetővé magas óraszámú, anyag-, azaz költségigényes képzési programok megvalósítását. Ezen kívül a célcsoport iskolai végzettségét és motivációját is figyelembe véve, a hosszabb képzési programokban történő részvétel, a képzési időszak alatti motiváció fenntartása, a vizsgakövetelményeknek történő megfelelés mind-mind újabb kihívást jelent a programok sikeres megvalósításához.

A GINOP projekt tervezettől későbbi indítása, a bevonással kapcsolatosan felmerült módszertani és egyéb szakmai kérdések rendezése a képzési programok indításának csúszását eredményezték. Ennek eredményeként az előkészítő munka nagyobb felelősséget, a célcsoporttagok képzésbe vonása, a személyre szabott képzési igények felmérése a kormányhivatalokban dolgozó megvalósítók részére óriási kihívást jelentett.

A 2016. december 31-ei állapotot tükröző bevonási arányokat (1. sz. ábra) az egyes megyék munkaerőpiaci helyzete, a közfoglalkoztatottak száma és több más tényező jelentősen befolyásolja. A kormányhivatalok számos bevonási nehézséggel küzdöttek a GINOP projekt indulásától kezdődően:

- Felmerültek likviditási problémák, melyek miatt a képzések jelentős késéssel indultak. Ez a tény a célcsoportot és a foglalkoztatókat egyaránt elbizonytalanította, az előzetesen igényt jelző önkormányzatok sorra visszaléptek.
- A közfoglalkoztatottakat a csúszásból adódóan értékeremtő közfoglalkoztatási programokba vonták be (start program), amely gátolta a későbbi képzésbe vonásukat.
- A képző intézmények korlátozott kapacitása határt szabott az összetorlódott képzések indításának.
- Számos egyéb, az ISCED1 és ISCED2 célcsoportot érintő, párhuzamosan futó uniós program szűkítette a bevonható létszámot, illetve ezen célcsoport motiváció- és képzési hajlandósága súlyos hátráltató tényező a bevonások tekintetében.
- Nehézségként jelentkezett a nyári szezonális munka és az egyszerűsített foglalkoztatás elszívó hatása.

- Több jelentős szakmai kérdésben az Irányító Hatóság állásfoglalására kellett várni (pl. ráépülő képzések témaköre, nem tisztázott jogi és pénzügyi háttér). Az állam által elismert képzési programokhoz kapcsolódó foglalkozás egészségügyi alkalmassági vizsgálatok beszerzése is állásfoglalásra várt, így több meghirdetett szakirány nem tudott elindulni, ezért nem realizálódott a tervezett létszám.

A kormányhivatalok több éves gyakorlatuknak köszönhetően megfelelően előkészítették a GINOP projektet, s az akadályok elhárulását követően 2016 februárjában Fejér, Tolna, Baranya, Nógrád megyékben sikeresen elindultak a képzések.

2016. év végéig elindított képzési programok között ezer főt meghaladó létszámban az alapkompétencia, a mezőgazdasági munkás, a parkgondozó, a zöldterületi kisgép-üzemeltető, az építő- és anyagmozgató gépkezelő, a zöldség- és gyümölcsfeldolgozó, a tisztítás-technológiai szakmunkás, illetve a konyhai kisegítő képzésekben vesznek részt a közfoglalkoztatottak. A kerti munkás, motorfűrészes-kezelő, családellátó és gyógynövénygyűjtő képzési programok a helyi munkaerőigények alapján nyújthatnak elhelyezkedési lehetőséget az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők részére.

A 2016. december 31-ig hatályos képzési jegyzéken összesen 585 db képzés megvalósítását tervezték a kormányhivatalok, melynek összetételét a 2. sz. ábra tartalmazza. A tervezett képzések több képzési csoport (tanfolyam) indítására adtak lehetőséget.

A bevonatok számossága és a közfoglalkoztatási programok összevetése alapján megállapítható, hogy elsősorban a hosszabb időtartamú, majd a járási és az országos közfoglalkoztatási programokba bevonott közfoglalkoztatottak vesznek részt a képzési programokban (3. sz. ábra). Ez a közfoglalkoztatási és képzési programok hosszával és előre tervezhetőségével is magyarázható.

A bevonási számokat vizsgálva megállapítható, hogy a GINOP projekt eredményindikátorainak megfelelően elsősorban az ISCED 1-2 célcsoport bevonása történt meg. 2016-ban a képzési programokba bevonatok között a nők magasabb arányban jelennek meg, amelynek egyik lehetséges oka a motiváció mellett a férfiak tényleges munkavégzésben való részvételének igénye, amelyet az 4. sz. ábra mutat.

A hátrányos helyzetű személyek és közfoglalkoztatottak esetében a képzési időszak alatt számos probléma veszélyeztetheti a képzés eredményes befejezését, mint pl. egészségügyi, családi, párkapcsolati probléma, beilleszkedési nehézség, stb., ezért a képzés eredményes elvégzése érdekében a mentor személyes segítségnyújtása kiemelt fontossággal bír. Elsődleges és legfontosabb szerepe a képzésben tartás, a képzés eredményes befejezése, a lemorzsolódás minél hatékonyabb megakadályozása. A problémák feltárása és megoldása során a mentor szoros kapcsolatot alakít ki a képző intézmény és a képzésben résztvevő között, igény esetén a segítő folyamatba munkaadó vagy más szociális intézmény bevonása is megtörténhet.

2016 őszén megkezdődött a 2016-2017. évi téli képzések előkészítése. A 2016 novemberében megjelent Felhívás módosítás egyértelműen meghatározta a másodikára bevonatok fogalmát, s eredményindikátor számokba történő beszámításának módját. Ennek megfelelően a „képzésben résztvevők száma” eredményindikátorba a többszöri képzésbe vonatok száma csak egynek számít, függetlenül attól, hogy hányszor vonatok képzésbe.

A képzési igények előzetes felmérése ismét a kormányhivatalok bevonásával történt meg, a szakirányok között a munkaerőpiacon hiányszakmaként megjelenő szakképesítések ezúttal is megjelentek. A 2016. december 1-jétől indult képzések jegyzékén szereplő 721 képzés összetételét az 5. sz. ábra szemlélteti.

A II. ütemben a 2016-2017. évi téli képzések keretében 2016 decemberétől újabb 25 000 fő képzésbe vonását terveztük.

Az I. ütemben 2016 november végéig tervezett 30 000 főt érintően:

- Összesen 23 639 fő (ebből 138 fő munkaviszonyban álló) bevonása történt meg, amelyből 8 413 fő roma nemzetiségű.
- A nemek arányát tekintve 40% férfi és 60% nő került bevonásra.

A II. ütemben a 2016-2017. évi téli képzések keretében tervezett 25 000 főből 2016. december 31-ig 10 921 fő bevonása realizálódott (a 147 fő másodjára bevonttal

együtt), amely a 25 000 fős létszámhoz képest 44%-os bevonási arányt mutat.

A mentori szolgáltatás a képzés teljes időtartama alatt, mind a 18 megyében jelen van. A közfoglalkoztatottak képzésének sikeres befejezését a 2016. év végi adatok szerint 119 fő mentor segíti. 2016. év végi záró adatok alapján a GINOP projektbe vontak 90%-a, 31 012 fő részesült mentori szolgáltatásban (23 879 fő csak csoportos, 247 fő csak egyéni, 6 886 fő csoportos és egyéni formában is), amelyből eddig mindössze 1 098 fő (3,5%) morzsolódott le (6-7. ábra).

Mellékletek

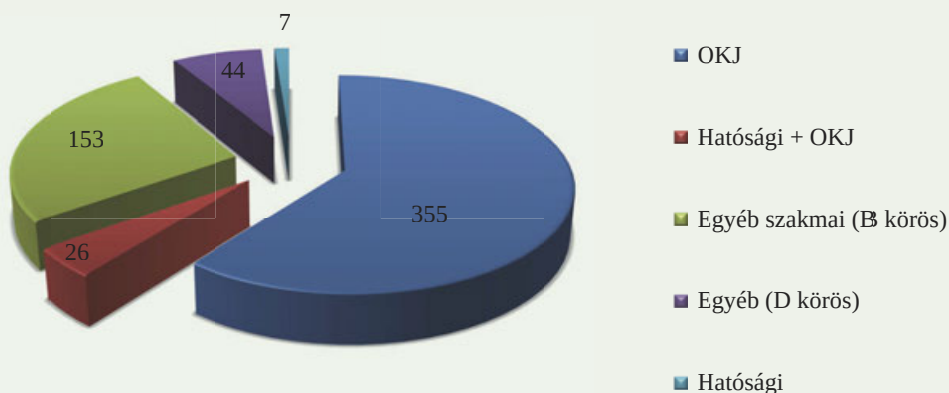
GINOP-6.1.1-15-2015-00001 AZONOSÍTÓSZÁMÚ „ALACSONY KÉPZETTSÉGŰEK ÉS KÖZFoglalkoztatottak képzése” CÍMŰ KIEMELT PROJEKT MEGYEI BEVONÁSI MUTATÓI (2016. DECEMBER 31.)

Megyék megnevezése	Allokált létszámok megyenként (fő)	Bevontak létszáma összesen (fő) (másodjára bevontakkal együtt)	Bevontak aránya az alokált létszámhoz viszonyítva (%)
Győr-Moson-Sopron	444	153	34
Veszprém	1 182	450	38
Vas	651	282	43
Borsod-Abaúj-Zemplén	9 896	4 332	44
Nógrád	2 651	1 229	46
Zala	1 447	750	52
Heves	2 686	1 414	53
Bács-Kiskun	3 232	1 773	55
Tolna	1 575	921	58
Jász-Nagykun-Szolnok	3 449	2 048	59
Hajdú-Bihar	5 333	3 323	62
Békés	2 504	1 590	63
Fejér	1 674	1 194	71
Komárom-Esztergom	1 017	754	74
Csongrád	1 584	1 241	78
Somogy	3 392	2 707	80
Baranya	3 199	2 625	82
Szabolcs-Szatmár-Bereg	9 084	7 774	86
Összesen:	55 000	34 560	63

1. ábra

III. A közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó képzési programok

A GINOP-6.1.1-15-2015-00001 AZONOSÍTÓSZÁMÚ „ALACSONY KÉPZETTSÉGŰEK ÉS KÖZFoglalkoztatottak Képzése” CÍMŰ KIEMELT PROJEKT 2016. DECEMBER 31-IG HATÁLYOS KÉPZÉSI JEGYZÉKÉN LÉVŐ KÉPZÉSEK TÍPUSOK SZERINTI MEGOSZLÁSA



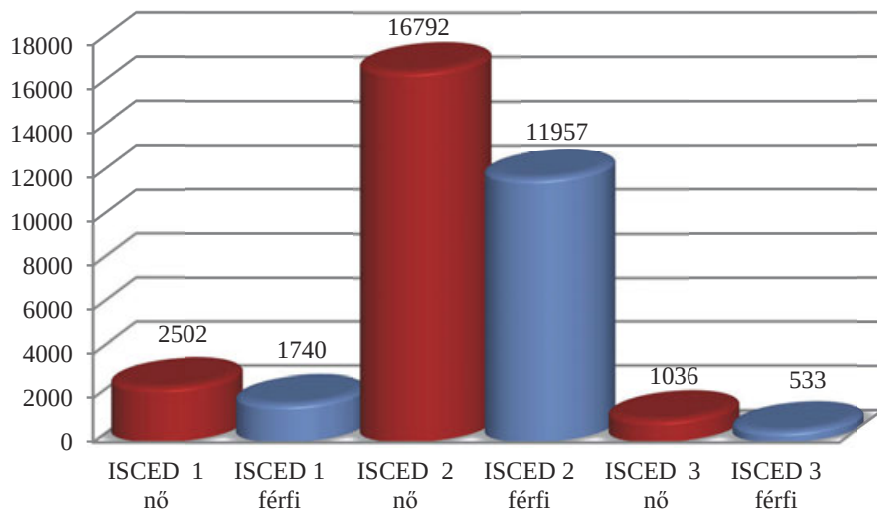
2. ábra

A GINOP-6.1.1-15-2015-00001 AZONOSÍTÓSZÁMÚ „ALACSONY KÉPZETTSÉGŰEK ÉS KÖZFoglalkoztatottak Képzése” CÍMŰ KIEMELT PROJEKT KERETÉBEN MEGVALÓSULT ÉS FOLYAMATBAN LÉVŐ KÉPZÉSI PROGRAMOK RÉSZTVEVŐINEK KUMULÁLT SZÁMA (2016. DECEMBER HAVI ADATOK)

Közfoglalkoztatási program megnevezése	Képzésbe bevontak kumulált száma (fő)	Képzést sikeresen befejezők kumulált száma (fő)	Képzésbe bevont romák kumulált száma (fő)
Hosszabb időtartamú programok	32 370	15 186	12 180
Országos programok	974	439	169
Járási mintaprogramok	1017	493	251
Országos mintaprogramok	26	9	11
Egyéb mintaprogramok	35	31	3
LHH képzési programok	0	0	0
Közfoglalkoztatottak száma összesen	34 422	16 158	12 614
Munkaviszonyban állók összesen	138	103	3
Képzések adatai összesen (közfoglalkoztatás+ munkaviszony)	34 560	16 261	12 617

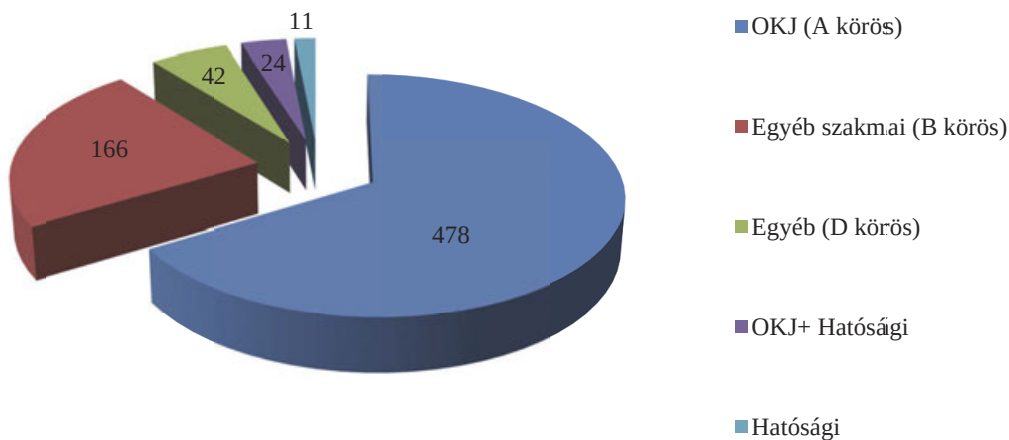
3. ábra

**A GINOP-6.1.1-15-2015-00001 AZONOSÍTÓSZÁMÚ
„ALACSONY KÉPZETTSÉGŰEK ÉS KÖZFoglalkoztatottak képzése” CÍMŰ
KIEMELT PROJEKT KERETÉBEN MEGVALÓSULT ÉS FOLYAMATBAN LÉVŐ KÉPZÉSI PROGRAMOK
RÉSZTVEVŐINEK VÉGZETTSÉG SZERINTI LÉTSZÁMA (2016.12.31-I ÁLLAPOT ADATAI)**



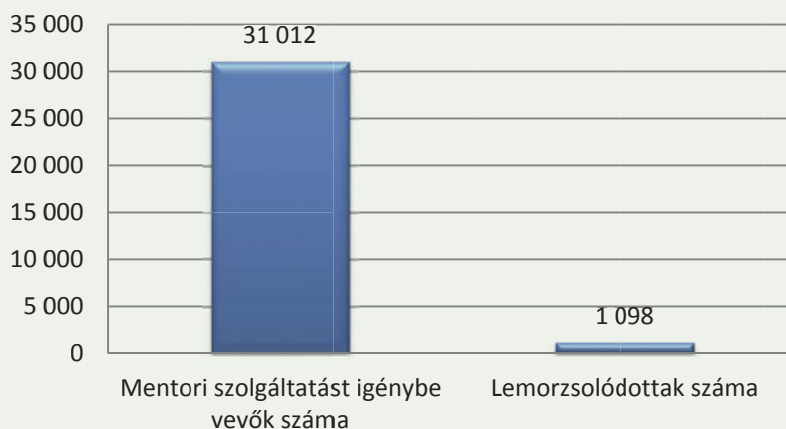
4. ábra

**GINOP-6.1.1-15-2015-00001 AZONOSÍTÓSZÁMŰ
„ALACSONY KÉPZETTSÉGŰEK ÉS KÖZFoglalkoztatottak képzése” CÍMŰ
KIEMELT PROJEKT 2016. DECEMBER 1-JÉTŐL INDÍTANDÓ KÉPZÉSEK JEGYZÉKÉN LÉVŐ KÉPZÉSEK
TÍPUSOK SZERINTI MEGOSZLÁSA**



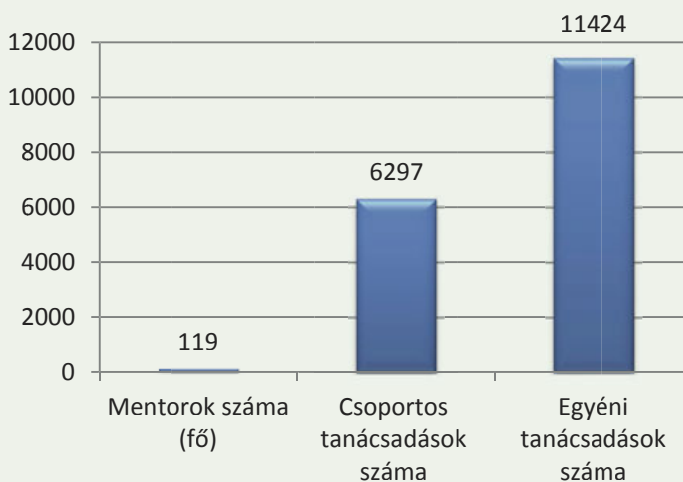
5. ábra

**A GINOP-6.1.1-15-2015-00001 AZONOSÍTÓSZÁMÚ
„ALACSONY KÉPZETTSÉGŰEK ÉS KÖZFoglalkoztatottak Képzése” CÍMŰ
KIEMELT PROJEKT KERETÉBEN 2016. 12. 31-IG MENTORI SZOLGÁLTATÁST IGÉNYBEVEVŐK
LÉTSZÁMA, LEMORZSOLÓDOTTAK SZÁMA (FŐ)**



6. ábra

**A GINOP-6.1.1-15-2015-00001 AZONOSÍTÓSZÁMÚ
„ALACSONY KÉPZETTSÉGŰEK ÉS KÖZFoglalkoztatottak Képzése” CÍMŰ
KIEMELT PROJEKTBE 2016. 12. 31-IG BEVONT, EGYÉNI ÉS/VAGY CSOPORTOS TANÁCSADÁSOK SZÁMA
FIGYELEMBE VÉVE A MENTOROK LÉTSZÁMÁT**



7. ábra

IV.

A közfoglalkoztatás alapjain létrejövő szociális szervezetek

IV.1. A szociális szövetkezet a szociális gazdaságban

A Kormány által jóváhagyott Magyar Munka Terv három pilléren biztosítja a foglalkoztatás növeléséhez szükséges támogatásokat. Az egyik ilyen pillér a szociális gazdaság támogatása. A szociális gazdaság meghatározó szereplői a szövetkezetek, amelyek új vállalkozói formaként jelentős szerepet tölthetnek be a helyi gazdaságfejlesztésben, valamint megerősítik a társadalmi kohéziót, amelyek révén egyúttal a gazdaság stabilitásához is hozzájárulnak.

Cél, hogy a szociális szövetkezetek

- a helyi adottságokra és az önszerveződés erejére építve hosszú távon működőképesek legyenek, így biztosítva a továbblépést - az elsődleges munkaerőpiacon történő elhelyezkedést - a közfoglalkoztatási programokban foglalkoztatottak számára,

- vállalkozásként olyan valódi piaci szereplők legyenek, amelyek az értékteremtő startmunka mintaprogram bázisán jönnek létre, valamint a közfoglalkoztató önkormányzatok részére a programban biztosított vagyonelemeket haszonkölcsön szerződés alapján átvegyék, hasznosítsák.

A szociális szövetkezet elsősorban üzleti vállalkozás, amelynek

- van célja, üzleti terve, finanszírozási forrása, emberi és infrastrukturális erőforrása, marketing tevékenysége és nyilvánossága,
- alapelve a gazdasági, a társadalmi és a környezeti szempontok optimalizálása,
- ötvözi az innovációt, a vállalkozást, a társadalmi célt és az általa generált bevételeknek köszönhetően pénzügyileg is fenntartható. ■

IV.2. A szociális szövetkezet a közfoglalkoztatási rendszerben

Magyarország Kormánya az új típusú közfoglalkoztatási rendszer fejlődési fokozataként a kitűzött foglalkoztatási célokkal összhangban - meghatározott feltételek mellett - kiemelten preferálja a közfoglalkoztatás alapjain szerveződő szociális szövetkezetek alapítását és működésének hosszú távú fenntarthatóságát.

A Kormány 2009/2012. határozata alapján 2013 márciusában a Belügyminisztérium keretei között létrejött a szociális szövetkezetek működési és jogi támogatási feltételeinek kialakítását, javítását célzó - elsősorban a minisztériumok közötti koordinációs feladatokat ellátó - Szociális Szövetkezetek Programkoordinációs Iroda (a továbbiakban: Iroda). Az Iroda feladata volt elsősorban a közfoglalkoztatás - jellemzően a startmunka mintaprogramok - alapjain szerveződő új típusú szociális szövetkezetek megalakulásának elősegítése, továbbá a

közfoglalkoztató önkormányzatok felkészítése a szociális szövetkezetté történő továbblépésre.

- Elfogadásra került a közfoglalkoztatás alapjain létrejövő szociális szövetkezetek megalakításával kapcsolatos koncepció és elkészültek a szociális szövetkezeti modell működőképességéhez szükségesnek ítélt jogszabály módosítások, amelyek az alábbi jogszabályokat érintették:
- A közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb
- törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény,
- A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény
- Ptk. Harmadik Könyv 3:1 – 3:48 § A jogi személy általános szabályai;
- Ptk. Harmadik Könyv 3:325 – 3:367 § Szövetkezet;
- A szövetkezetekről szóló 2006. évi X. törvény.

- 2014. évben új foglalkoztatási jogviszony került bevezetésre. A szociális szervezetben a személyes közreműködés lehetősége kibővült a tagi munkavégzésen alapuló ún. „sui generis” jogviszonnyal is, amely jogviszonyt regisztrált álláskereső, vagy közfoglalkoztatási jogviszonyban álló személy létesíthet, és tarthat fenn.
- 2014. augusztus 7-én az Országos Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság (továbbiakban: OFA nKft.) meghirdette az Iroda által előzetesen kidolgozott Tagi munkavégzésre irányuló jogviszony foglalkoztatási forma elterjesztését segítő támogatási programját 237.500.000 Ft támogatási összeggel.
- 2016. január 16-án a Belügyminisztérium hivatali szervezetében Szociális Szövetkezeti Koordinációs Osztály jött létre, az osztály munkatársai folyamatos szakmai támogatást nyújtanak a szociális szövetkezetek vezetőinek,
- 2016. január - februárjában az ország 7 helyszínén eredményesen lezajlott a 48 órás Szociális szövetkezeti menedzser képzés, továbbá
- 2016 júniusában a Nemzeti Foglalkoztatási Alap „Start-munkaprogram” kiadási előirányzatából az OFA nKft. részére átadott 12 milliárd forint keretösszeg terhére meghirdetésre került a „Fókuszban az önkormányzati tagsággal rendelkező szociális szövetkezetek támogatása” című pályázati program.

A közfoglalkoztatás alapjain szerveződő szociális szövetkezetek számának növelése és gazdasági stabilitásuk elősegítése érdekében:

IV.3. A közfoglalkoztatás alapjain szerveződő szociális szövetkezetek által végzett tevékenységek

A Belügyminisztérium keretében a közfoglalkoztatás alapjain szerveződő szociális szövetkezetek – figyelembe véve az önkéntes adatszolgáltatást – elsősorban a startmunka mintaprogramok értékkeremtő, termelő tevékenységet folytató, a mezőgazdasági, a téli és egyéb értékkeremtő, valamint a helyi sajátosságokra épülő projekteire építve kerültek megalapításra (jellemzően mezőgazdasági, és iparcikk-termelő tevékenységek, illetve savanyító, feldolgozó, brikettáló üzemek stb.).

Ezek a szociális szövetkezetek a munkahelyteremtés forrásai olyan területeken, ahol a hagyományos „befektetői” vállalkozói struktúrák nem minden esetben életképesek. A szociális szövetkezetek kezdeti működését nagymértékben megalapozta a közfoglalkoztatás keretében

képzéssel megszerzett elméleti és gyakorlati tudás. A közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó képzések célja olyan munkavégzéshez kapcsolódó szakmai ismeretek megszerzése, amelyek rövidtávon biztosítják a közfoglalkoztatásban történő szakszerű és biztonságos munkavégzés alapjait, ugyanakkor hosszabb távon is eredményesen járulnak hozzá a célcsoport szociális szövetkezetben történő foglalkoztathatóságához.

Akkreditált képzési programok:

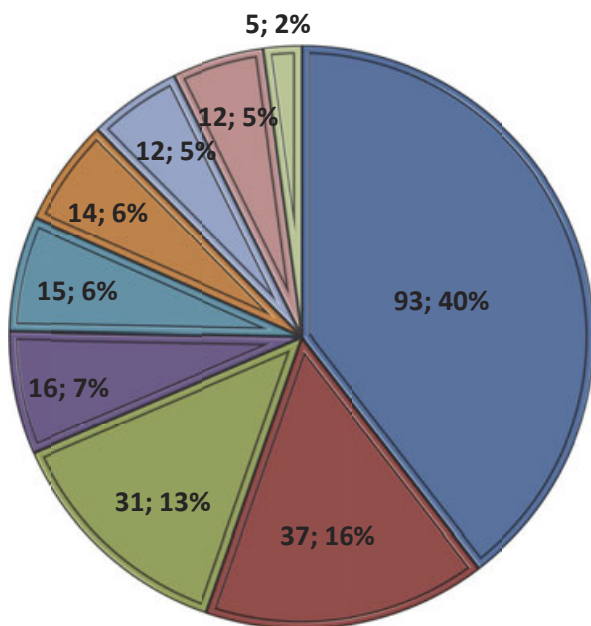
- háztáji növénytermesztés és tartósítás – 1,5 év,
- háztáji állattenyésztés – 1 év,
- háztáji növénytermesztés és állattenyésztés – 2 év

A közfoglalkoztatás alapjain szerveződő szociális szervezetek 60%-a foglalkozik elsődlegesen mezőgazdasági

– növényi és állati – termeléssel, élelmiszer feldolgozással, értékesítéssel. Ez a tendencia 2014. év óta fennáll.

Tevékenységek	Szociális szervezetek száma (= 235)
Növényi alapú feldolgozás, tartósítás, kereskedelem – tészta, gyógynövény, olajos magvak feldolgozása, gomba	93
Szolgáltatási tevékenység – zöldfelület kezelés, építőipar szolgáltatás, kozmetikai szolgáltatás,	37
Elsődleges mezőgazdasági termelés – állattenyésztés és növénytermesztés	31
Kereskedelmi tevékenység	16
Állati eredetű feldolgozás, tartósítás, kereskedelem – méz, hús	15
Turizmus, vendéglátás	14
Építőipar – betonelem gyártás, kőfaragás	12
Egyéb	12
Varrodai tevékenység – munkaruha, ajándék, kiegészítők	5

TEVÉKENYSÉGEK MEGOSZLÁSA



- Növényi alapú feldolgozás, tartósítás, kereskedelem – tészta, gyógynövény, olajos magvak feldolgozása, gomba
- Szolgáltatási tevékenység – zöldfelület kezelés, építőipar szolgáltatás, kozmetikai szolgáltatás,
- Elsődleges mezőgazdasági termelés – állattenyésztés és növénytermesztés
- Kereskedelmi tevékenység
- Állati eredetű feldolgozás, tartósítás, kereskedelem – méz, hús
- Turizmus, vendéglátás
- Építőipar – betonelem gyártás, kőfaragás,
- Egyéb
- Varrodai tevékenység – munkaruha, ajándék, kiegészítők

IV.4. Az eszközátadások helyzete, állami képviselő kijelölése a szociális szövetkezetekben

Az értékteremtő startmunka mintaprogramokban a beruházási és dologi költségek támogatásával a közfoglalkoztató önkormányzatok olyan nagyértékű gépeket, berendezéseket, aktív foglalkoztatást biztosító vagyonelemeket vásárolhattak meg, amelyek a program befejezését követően is a tulajdonukban maradnak. Alapvető cél, hogy a leendő szociális szövetkezetek vállalkozásként valódi piaci szereplők legyenek, lehetőség szerint hasznosítsák és működtessék a közfoglalkoztatás keretében beszerzett eszközöket (infrastruktúrát), és minél nagyobb számban foglalkoztassanak hátrányos helyzetű, és/vagy korábban a közfoglalkoztatásban dolgozó személyeket.

A közfoglalkoztatásból szociális szövetkezetet alapítani szándékozók lehetőségeiről a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény 4/A. §-a rendelkezik. A hatályos jogszabály szerint, amennyi-

ben bizonyos időtávon közfoglalkoztatásban résztvevők szociális szövetkezetet alapítva vállalják, hogy legalább két évet együtt dolgoznak, akkor haszonkölcsön-szerződéssel, meghatározott időtartamra, ingyenesen megkaphatják használatra a közfoglalkoztatás során használt ingó tárgyi eszközeit, állatállományát, és ezek hasznát a szövetkezet élvezheti.

Ezzel lehetővé vált a nyílt munkaerőpiaci foglalkoztatást vállaló szociális szövetkezetek „feltőkésítése”, a garanciális fedezetet nyújtó vagyoni háttér kialakítása. A közfoglalkoztatás alapjain szerveződő szociális szövetkezet részére átadott vagyon üzleti terv szerinti, rendeltetésszerű hasznosítását a kijelölt állami képviselők rendszeres időközönként helyszíni egyeztetés keretében kísérik figyelemmel. 2016. december 31-ig országosan 71 haszonkölcsön szerződés megkötésére került sor, a haszonkölcsön szerződéssel átadott vagyon értéke 1 128 millió Ft. ■

IV.5. A közfoglalkoztatás alapjain szerveződő szociális szövetkezetek számának növekedése

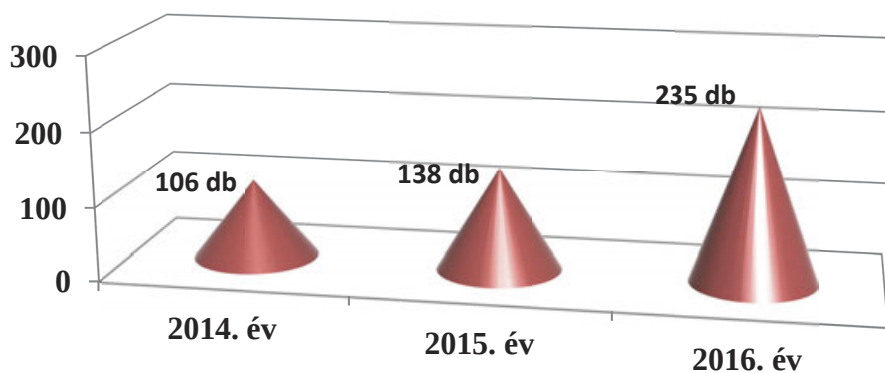
2014. évben a járási startmunka mintaprogramok bázisán az önkormányzatok és közfoglalkoztatottak alapító tagságával 106 szociális szövetkezet alapítása történt meg, amelyeknek elengedhetetlen előzménye volt a gazdaságilag mérhető produktumot előállító közfoglalkoztatás.

A közfoglalkoztatás alapjain szerveződő és önkormányzati alapító tagsággal rendelkező szociális szövetkezetek száma azóta is folyamatosan növekszik, 2015. év végéig

a közfoglalkoztatás alapjain 138 szociális szövetkezetet jegyeztek be, míg 2016. évben 235 szociális szövetkezet alakult meg az országban.

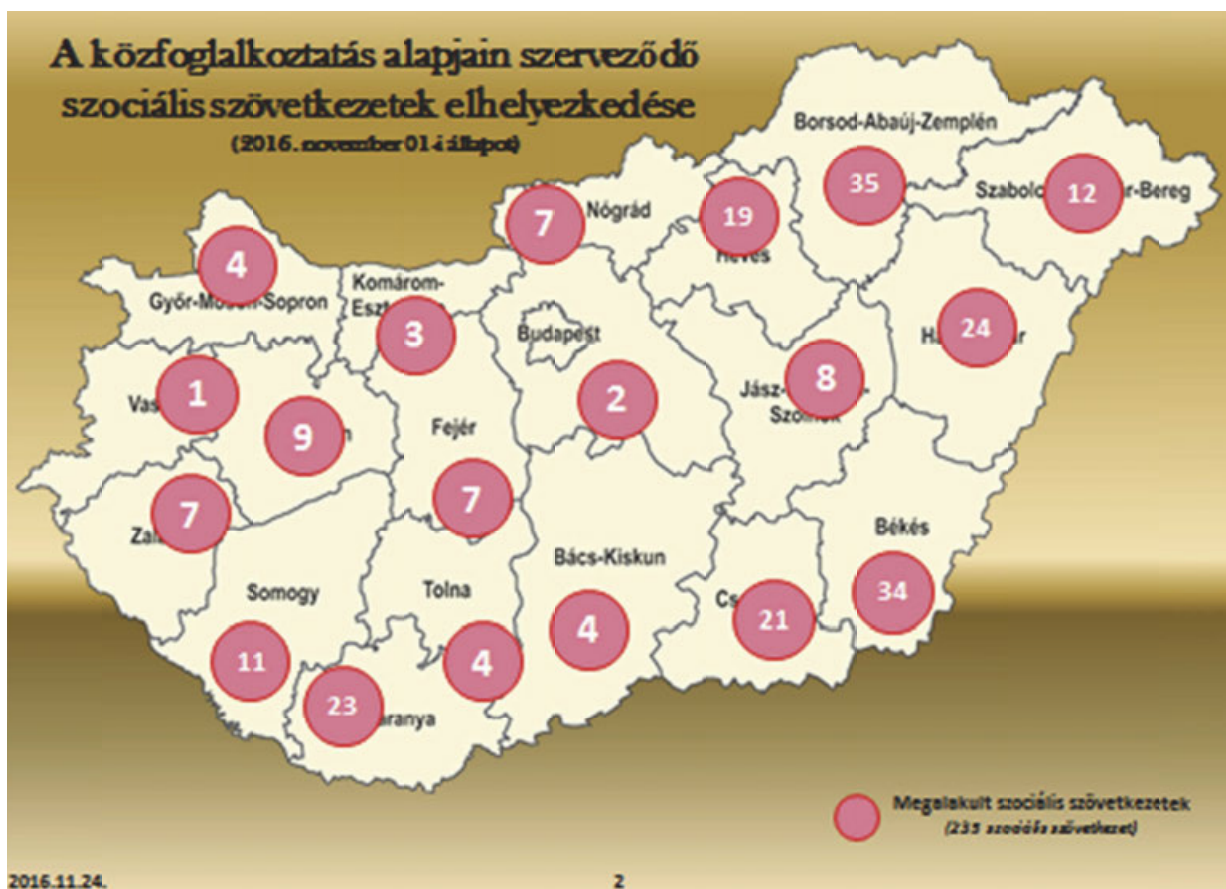
A szociális szövetkezetek megalapításával, annak eredményes működtetésével kapcsolatos lehetőségek, képességek megynként jelentősen eltérőek. Az eddigi tapasztalatok szerint a nyugati területek kevésbé, az északi, déli és dél-keleti régiók nagyobb mértékben tűnnek

A KÖZFoglalkoztatás Alapjain Szerveződött Szociális Szövetkezetek Száma



alkalmasnak a szociális szövetkezetek létrehozására, működtetésére. A megalakult szociális szövetkezetek legnagyobb számban továbbra is Baranya, Békés, Hajdú-Bihar,

Borsod-Abaúj-Zemplén, valamint Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében találhatók.



IV.6. Finanszírozási lehetőségek, uniós és hazai forrásból biztosított támogatások

IV.6.1.

Uniós forrásból biztosított támogatás

A Belügyminisztérium a szociális szervezetek működési feltételeinek javítása érdekében aktívan részt vett az uniós források bevonásában. A közfoglalkoztatás alapjain szerveződő szociális szervezetekből 33 szociális szervezet nyert a „Szociális gazdaság fejlesztése a konvergencia régiókban” című TÁMOP-2.4.3.D jelű pályázati konstrukcióban összesen közel 1,3 Mrd Ft uniós forrást.

IV.6.2.

Közfoglalkoztató önkormányzatok kiegészítő támogatása

A Belügyminisztérium azon hátrányos helyzetű települések részére, ahol az önfenntartás és a működőképesség hosszútávon biztosítható - a közfoglalkoztatás alapjain szerveződő szociális szervezetek jövőbeni működésének elősegítése céljából - kiegészítő támogatást biztosított. Az ily módon beszerzésre kerülő eszközöket a települési önkormányzat haszonkölcsön szerződés formájában átadta a jogszabályi feltételek alapján megalapított szociális szervezet részére.

IV.6.3.

Hazai forrásból biztosított támogatási program

A Belügyminisztérium kezdeményezésére a Nemzetgazdasági Minisztérium és az OFA nKft. pályázató szervezet bevonásával két – szociális szervezeteket támogató – hazai forrású támogatási program indult.

„Sui Generis” támogatási program

Célja az önellátást, önfenntartást és a fenntartható település létrehozását megalapozó tagi munkavégzésre irányuló jogviszony elterjesztése a szociális szervezeteknek.

Az OFA nKft. által - két ütemben - meghirdettet „Sui Generis” támogatási programban a közfoglalkoztatás alapjain szerveződő szociális szervezetek közül 25 szociális szervezet részesült 165 035 646 Ft támogatásban.

„Fókuszban az önkormányzati tagsággal rendelkező szociális szervezetek” támogatási program

„Start-munkaprogram” kiemelt előirányzat	Támogatás mértéke	Támogatott közfoglalkoztatók száma
Kiegészítő támogatás 2013.	319 999 070 Ft	37 település
Kiegészítő támogatás 2014.	240 095 000 Ft	19 település
Kiegészítő támogatás 2015.	328 997 670 Ft	32 település
Összesen:	889 091 740 Ft	88 település

A 12 milliárd forint keretösszegű és 3 éven keresztül átívelő „Fókuszban az önkormányzati tagsággal rendelkező szociális szervezetek” (a továbbiakban Fókusz) támogatási program elsősorban a közfoglalkoztatás alapjain szerveződő szociális szervezetek fejlesztését, önfenntartóvá válását hivatott elősegíteni. Célja új, fenntartható munkahelyek létrehozása - kiemelten a hátrányos helyzetű településeken - a szociális szervezetek foglalkoztatási képességének növelésével, tevékenységének, működésének támogatásával.

A támogatási program tervezetten két szakaszban történő meghirdetéssel, folyamatos elbírálás mellett, az alábbiak szerint valósul meg:

1. szakasz: 2016. június 21. - 2016. október 04.

2. szakasz: 2017. március 01. - 2017. augusztus 31.

A 2016. október 04.-én lezárult Fókusz pályázati program 1. szakaszában a rendelkezésre álló keretösszeg – 51%-a – lekötésre került. A döntési folyamatba bekerült pályázatok 75%-a megfelelt a támogatás feltételeinek. Így összességében 87 szervezet nyert el támogatást 4,6 Mrd Ft összegben.

A Fókusz támogatási program újszerű és innovatív az eddig megszokott pályázati lehetőségekhez képest. Példaértékű a konstrukcióban tanúsított szektorközi együttműködés a Belügyminisztérium, Nemzetgazdasági Minisztérium és OFA nKft. között.

IV.7. A közfoglalkoztatás alapjain szerveződő szociális szervezetek jövőbeni szerepe

A közfoglalkoztatás - kiemelten a startmunka mintaprogram - olyan átmeneti jellegű foglalkoztatási forma, amely a foglalkoztatás személyi jellegű finanszírozása mellett a munkavégzés feltételeinek (infrastruktúra) megteremtésével továbbra is lehetőséget biztosít a megfelelő képességek megszerzéséhez, munkakultúra kialakulásához. Ezáltal hozzájárul helyi gazdasági (termelő) egységek létrejöttéhez, megteremtve azt a kiinduló helyzetet, amely az öngondoskodás, önfoglalkoztatás, önfenntartás alapját képezheti.

A közfoglalkoztatás alapjain szerveződő szociális szervezetek elsősorban az elmaradott, hátrányos helyzetű térségekben működnek, ezért képessé kell tenni őket a helyi igények felismerésére és céljuk elérésére. A Belügyminisztérium az értékkeremtő közfoglalkoztatás támogatásával létrehozott egy olyan „felszállópályát”, ahol a kezdő szociális szervezetek vállalkozások megfelelő mikrokörnyezetben el tudnak indulni, vállalkozásindítási, működtetési és egyéb szakma-specifikus segítségben részesülnek, csökkentve ezzel költségeiket, indulási kockázatukat, növelve életképességüket, segítve a gazdaság rendszerébe történő mind gyorsabb és hatékonyabb beágyazódásukat.

Sikeres, jól működő szociális szervezetek modellek

Egerág

Egerág Község Önkormányzata 2006-ban kezdte meg a helyi gazdaságának kialakítását. A közfoglalkoztatási programok segítségével létrehozott többek között egy húsfeldolgozót és egy húsboltot, ahol elsősorban a saját tenyésztésű állatok vágás utáni felhasználását végzi. 2016 augusztusában, két fő közfoglalkoztatott részvételével **Helyi termék Egerág Szociális Szervezet** néven szervezetet alapított, melynek időközben az önkormányzat is tagja lett. A szociális szervezet célja, hogy a jelenleg foglalkoztatott négy főn kívül minél több munkavállalónak tudjon munkát biztosítani, emellett fontosnak tartják, hogy a helyben tenyésztett, kiváló minőségű húst biztosító állatok feldolgozása során a helyi és a környező települések lakosságának, az intézményekben tanuló gyermekeknek és a szociálisan rászoruló rétegeknek prémium minőségű hústermékeket tudjanak biztosítani.

Hetvehely

Hetvehely Község Önkormányzata kiemelt figyelmet fordít a közfoglalkoztatásra, hiszen ez a dolgozni képes és

akáró lakosság szinte egyetlen lehetősége a biztos megélhetésre. A programok kimeneteként a 2015-ös évben önkormányzati tagsággal létrejött a **Hetvehelyi Építő és Szolgáltató Szociális Szövetkezet**, hét taggal. A 2016-os évben a FÓKUSZ programban pályázati úton a szövetkezet nyolc fő foglalkoztatására nyert támogatást. Ennek keretében erdészeti tevékenységet folytat – a szövetkezet éves szerződést kötött a Mecsekerdő Zrt.-vel erdőápolási feladatokra –, ezen felül pedig építőipari szolgáltatásokban tevékenykedik, villanszerelő, hideg-burkoló és kőműves szakipari feladatokat látnak el. A távolabbi tervekben szerepel a halgazdálkodás egy két hektáros halastóban, illetve gépbeszerzések, és a munkavállalók OKJ-s képzésben való részvétele.

Jászszentandrás

A **Jászszentandrás Szociális Szövetkezet** 2015. decemberében a helyi önkormányzat részvételével alakult hét alapító taggal. A szövetkezet tevékenysége homoktövis alapú termékek előállítására. A homoktövis feldolgozó kisüzem átadására 2016. április 28-án került sor, mely a gyümölcsle gyártásához szükséges modern gépsorral rendelkezik. A gyártás az önkormányzat kilenc hektáros homoktövis ültetvényére alapozva indult. A feldolgozó kisüzem hat fő számára teremtett munkahelyet a településen. Jelenleg ivóvíz gyártása történik, melyhez a kiegészítő zöldség- és gyümölcs alapanyagokat főként a környező önkormányzatokkal kötött megállapodások alapján szerzik be. A jövőbeni tervek között szerepel a lekvár, velő és magolaj készítése is. Az előállított termékek homoktövist tartalmaznak, melynek C-vitamin tartalma rendkívül magas, 1 g-ban kb. 4,5 mg. Ezzel a magas C-vitamin tartalommal a homoktövis ideális „téli gyógyszer” a meghűléses betegségek megelőzésére. Értékét növelik a benne lévő béta-karotin, az E- és F-vitaminok.

Lengyeltóti

A Lengyeltóti **Unikornis Szociális Szövetkezet** 2015. január 5-én alakult azzal a szándékkal, hogy hosszú távon biztosítson megélhetést azoknak a közfoglalkoztatottnak, akik tovább kívánnak lépni a nyílt munkaerőpiac

irányába. A szövetkezet az OFA nKft. által meghirdetett „Sui Generis Támogatási Program II.” keretében száraztészta készítő üzem létrehozására nyert támogatást, így tíz fő „sui generis” tag foglalkoztatására nyílt lehetőség. A száraztészta üzem látja el az ezer adagos önkormányzati konyhát, de a környező települések lakói is örömmel vásárolják a házi jellegű, kizárólag friss tojásból és lisztből készült termékeket. Az üzem létrehozásával lehetőség nyílt arra is, hogy az önkormányzat a szociálisan rászorulóknak és az időskorúaknak az ott készült termékekkel nyújtson támogatást. Az önkormányzat startmunka mintaprogram keretében 2014-ben beindította a nagy múltú visszatekintő Bonyhádi Architect Kft. tulajdonában lévő Műközemet is. Egy év letelével ez a tevékenység is a szociális szövetkezetbe integrálódott. A szokásos térkő- és betontermékek gyártásán túl épületszobrászattal és műkőtermékek, dísz tárgyak készítésével is foglalkoznak, ezért az üzem vezetésére főállású épületszobrászt foglalkoztatnak. Felújították például a védett Nepomuki Szent János szobrot és több köztéri keresztet, valamint saját készítésű ajándéktárgyakkal színesítik az ünnepi rendezvényeket. Igény esetén sírkövek javítását és újak készítését is vállalja a szövetkezet.

Magyarbóly

A **Település Szerviz Szociális Szövetkezet** 2013-ban alakult 12 alapító taggal mely tagokból 7 fő közfoglalkoztatott, 2 önkormányzat, 1 egyesület, és 2 fő további magánszemély. Tevékenységi körét tekintve legjelentősebb a sertés bérhízlalás, az építőipari munka és a zöldség- gyümölcsle készítése. A 2016-os évben a főállású foglalkoztatottak száma 9 fő volt, tagi jogviszonyban 11 fő tevékenykedett. Az állattartási tevékenység során évi 2500 sertést nevelnek fel, ebből a szövetkezetnek jelentős árbevétele származik. Az építőipari tevékenység keretein belül az elmúlt két évben a szövetkezet rész vett 2 db 500 kW teljesítményű naperőmű építésében, lakóházak külső-belső felújítási munkálataiban, illetve egy panzió építésében. A zöldség- gyümölcs feldolgozási tevékenység során elsősorban helyi és környékbeli kis- és őstermelők termékeit dolgozzák fel bér munka ke-

retében, illetve az önkormányzat által megtermelt zöldség és gyümölcs feldolgozásában vesznek részt, a helyi közétkeztetést ellátó főzőkonyha alapanyag szükségleteinek biztosítására. Az önkormányzat intézményeinek karbantartását is a szövetkezet látja el szakembereinek részvételével.

Magyarszék

A **BO-LI-MA Szociális Szövetkezet** 2015-ben alakult Bodolyabér, Liget és Magyarszék Önkormányzata, valamint 13 magánszemély tagságával. A szövetkezet elsődleges célja az önfenntartás elérése, valamint a rövid ellátási lánc segítségével a helyben feldolgozott élelmiszerek mennyiségének növelése. A szövetkezet nem csak a hátrányos helyzetű lakosság számára kíván munkalehetőséget biztosítani, hanem helyi termelők, családi és egyéni vállalkozók számára nyújt lehetőséget szolgáltatásaik és termékeik feldolgozására, raktározására és értékesítésére. A szövetkezet jelmondata: „Termelj helyben egészségeset, vidd haza a frisset, hozd a saját termékedet, mondd el a véleményed!” A jelmondat azt is mutatja, hogy szeretnék az emberek figyelmét felhívni a falusi, egészséges alapanyagokra, helyi kézműves és népművészeti termékekre, szolgáltatásokra a településen és a környező városokban egyaránt. A szövetkezet innovatívan alakítja tevékenységeit, több telephellyel, eltérő tevékenységet folytatva, hogy ezzel növelje a szövetkezet stabilitását. A szövetkezet látja el a helyi 350-400 adag kapacitású konyhát hús, zöldség és gyümölcs-
lé alapanyaggal, illetve feldolgozott termékekkel.

Márok

Márokon a 2011. évtől működik közfoglalkoztatási startmunka mintaprogram. A programok keretében főként zöldség termelés folyik. A megtermelt zöldségek azonnali felhasználása, értékesítése gondot okozott, ezért a termékek hatékonyabb hasznosítása érdekében az önkormányzat 10 fővel megalakította a **Márokért Szociális Szövetkezetet** 2013-ban. A szövetkezet fő tevékenysége a közfoglalkoztatásban megtermelt termékek feldolgozása, savanyítása lett. A savanyító üzemet az önkormányzat saját forrásból alakította ki a használaton kívüli óvoda konyhájából. Kezdetben a környező intézmények, önkormányzatok részére értékesített a szövetkezet, illetve helyben segélyezésre fordította a termékeit. A szövetkezet tevékenységének szélesebb körben

történő megismertetése érdekében a 2016-os évben Villány város központjában megnyitotta Falusi Piac Placc elnevezésű üzletét. Az üzletben forgalomba hozott termékek a savanyító üzemben előállított savanyúságok, zöldségek, gyümölcsök, házilag készített produktumok: házi tészta, méz, tojás, sajt, bio termékek. A szövetkezet a környékbeli vállalkozóktól, őstermelőktől származó házi készítésű termékekkel folyamatosan bővíti a kínálatát. Idén új termékek létrehozását, illetve webáruház kialakítását tervezik a könnyebb elérés érdekében.

Mucsony

A **Mucsonyi Mezőgazdasági és Kézműves Szociális Szövetkezet** 2015-ben alakult. Célja egy olyan gazdaság kialakítása, amely napjaink vásárlói igényeit kielégíti, fejlődőképes és a hatóságok ellenőrzése alatt működik. A szövetkezet kialakított egy olyan tésztagyártó üzemet, amely a legkisebb nagyüzemi technológia használatával versenyképesen tudja ellátni a település körzetében lévő nagyüzemi konyhákat, kereskedelmi és vendéglátó egységeket egyaránt. Nyersanyag felhasználását tekintve a tojás a szövetkezet tojótelepéről, a liszt pedig idén ősztől mucsonyi földről aratott gabonából származik majd. A 2016-os évben megkezdtek saját malom kialakítását is. Ezek teljesítménye meghaladja a tésztaüzem kapacitását, mivel a piackutatások szerint nagy igény jelentkezik az őrölt termékekre. A szövetkezet képes lesz finom és teljes kiőrlésű liszt előállítására, így lépést tudnak tartani az egészséges táplálkozás követőivel is. A szövetkezet igyekszik megtalálni a település képességeinek megfelelő tevékenységeket, éppen ezért ipari gépekkel felszerelt varrodájuk cégeket, kisebb divatárú üzleteket és multi vállalatokat is kiszolgál igényeik szerint. Szervesen részt vesznek a települési lakosok életében, többek között 12 társasház házmesteri feladatait is a szövetkezet biztosítja.

Polgár

A **Polgári CSEMETE Szociális Szövetkezetet** 2013-ban alapította meg Polgár Város Önkormányzata azokkal a helyi lakosokkal, akik mind szakmai tapasztalatukkal, mind kapcsolatrendszerükkel biztosítani tudják a szövetkezet stabil, eredményes működését. A négy éve működő szövetkezet megoldás a Tisza-mente térségben arra, hogy az emberek ne essenek ki a munka világából és társadalmilag hasznosnak érezzék magukat, közösséget támogató tevékenységet végezzenek, megismerjék

és megélik a társadalmi szerepvállalás élményét. A Polgári CSEMETE Szociális Szövetkezet alapító tagjai között vannak azok a személyek, akik a közfoglalkoztatási programból kerültek kiválasztásra. Sikeres pályázatok (TÁMOP, „Sui Generis”) adtak lehetőséget munkahelyteremtésre, és eszközvásárlásokra. A szövetkezet fő tevékenységei a szociális tüzelőcsomag program lebonyolítása, a lakosság részére biztosított szolgáltatás a lakókörnyezet rendezettségének megvalósításában, a vállalkozóknak nyújtott zöldterület karbantartás. A Belügyminisztérium és a TÖOSZ által meghirdetett legjobb önkormányzati gyakorlatok pályázaton a város idős lakosságát segítő szociális szövetkezet által nyújtott szolgáltatás, a „Segítő polgári kezek az idősekért” program, II. helyezést ért el.

Rábaszentmihály

A Győri Cégbíróság 2015-ben bejegyezte a **Rábaszentmihály Szociális Szövetkezetet**. Az önkormányzati tagsággal létrejövő szövetkezet 8 természetes személy közreműködésével alakult, melyből 4 személy közfoglalkoztatásban állt az alapítás idején. A szövetkezet fő tevékenysége a száraztésztagyártás, de tevékenységi körében szerepel továbbá az állattartás, a megtermelt áruk feldolgozása, és a kereskedelem is. A szövetkezet innovatív tevékenységet folytat a tésztagyártás területén, a színes tészta gyártás bevezetésével. Jelenleg 3 fő alkalmazottal működik a szövetkezet, melyből két fő a szövetkezet alapító tagjai közül került ki. 2017 nyarán – az önkormányzat részéről - átadásra került a szövetkezet részére a húsbolt működtetése, ahol a hízósertések feldolgozásával a szövetkezet minőségi hústermékeket biztosít a Rábaszentmihályon és a környező településen élők részére.

Somoskőújfalu

Somoskőújfaluiban az asztalos szakmának nagy hagyománya van. Ez az iparág a külföldi tömegcikk megjelentésének következtében az elmúlt 15-20 év során jelentős leépülésen ment keresztül. Somoskőújfalu Község Önkormányzata több éve azon fáradozik, hogy a közfoglalkoztatási program keretein belül felkutassa azokat a még megmaradt szakembereket, akik értik és művelik

ezt a szakmát. Ennek köszönhetően 2016-ban a közfoglalkoztatási program keretében elnyert állami támogatással sikerült beindítani a **Somoskőújfalu Szociális Szövetkezetet**, ahol nemcsak asztalosipari, de a modern kor igényeinek megfelelően bútortalap szabászat is kialakításra került. Folyamatosan bővülő gépparkkal próbálják a szövetkezetet a versenyszférához felzárkóztatni és elérni, hogy a somoskőújfalu fiatalok kitanulják e mesteriséget, és lakóhelyükön próbáljanak megélhetést találni. Termékeik rendszerint lucfenyőből készülnek, de fontos szempont, hogy az egyedileg kialakított termékeiknél az alapanyagokat tetszés szerint tudják válogatni. Lehetőségük van borovi fenyőből, vörös fenyőből, illetve többféle keményfából is elkészíteni a termékeket, de egyedi méretezés, faragás, díszítés, összeszerelés, karbantartás sem okoz nehézséget a szövetkezet számára.

Tállya

Tállya Község Önkormányzata kiemelt startmunka minitaprogramjában kézi kőpattintó és gépi kővágó telephelyet hozott létre. 25 fő munkavállaló 4 hónapos képzésével indult a program, ahol a munkavállalók elsajátították a kézi kockakőgyártási és a gépi kővágási tevékenységeket. 2013-ban megalakult a **Tállya Zemplén Szociális Szövetkezet** 7 taggal, mely átvette a korábban közfoglalkoztatásban végzett feladatokat és tovább folytatta a kézi kőfaragás és a gépi kővágás tevékenységét. A helyben bányászott kiváló minőségű andezit kőtömbökből a szövetkezet 10x10; 15x15; 20x20; cm-es kockaköveket, valamint Bodrogkeresztúri tufa kőtömbökből fűrészelt burkolólapokat, kandallót, padot, asztalt, egyedi kézzel faragott dísz tárgyakat készít. Céljuk a magas minőségű, egyedi termékek előállítás és a folyamatosan bővülő vásárlói igények kielégítése. A szövetkezet távolabbi céljai között szerepel az egyedi kőfaragások készítése, amelynek érdekében folyamatosan keresik partnereiket, megrendelőiket.

Tépe

A településen 2013 márciusában indult a közfoglalkoztatás keretein belül a mezőgazdasági startmunka min-

taprogram. A program kiemelt része volt egy vágópont kialakítása. A megépült vágópontot 2014 tavaszán az önkormányzat haszonkölcsön-szerződés keretében átadta a **Tépei Termelő és Értékesítő Szociális Szövetkezet** részére. A szociális szövetkezet a vágópontot az átadás óta folyamatosan üzemelteti. A környező települések önkormányzatai, őstermelők és vállalkozások részére végeznek bérvágást. 2015. közepe óta a szövetkezet tulajdonában lévő húsbolt részére is ezen a vágóponton végzik el a sertések vágását. A „TÁMOP-2.4.3.D.2-13 Szociális Gazdaság Fejlesztése a Konvergencia régiókban” című projekt lehetőséget adott húsbolt és húsfeldolgozó épület megépítésére is, mely 2015-óta üzemel. Működésüket segíti egy mozgó bolt és egy hűtővel felszerelt tehergépkocsi. A 2016 márciusában indult járási startmunka mintaprogram helyi sajátosságra épülő programelemének keretében elkészült lekvárfőző üzem is átadásra került a Tépei Termelő és Értékesítő Szociális Szövetkezet részére. A lekvárok elkészítésénél hagyományos főzési módszert alkalmaznak. A szociális szövetkezet, alapvető célját elérte, tépei munkavállalókat foglalkoztatnak, a lakosaik életminőségét javítják. A jövőben minél szélesebb körben szeretnék a szolgáltatásaikat elérhetővé tenni és az előállított termékeiket értékesíteni.

Tiszaörs

2013-ban alakult meg a **Tiszaörsi Barázda Szociális Szövetkezet** 8 fő alapító taggal, közülük három fő dolgozott az önkormányzat közfoglalkoztatási programjaiban. Az önkormányzat azzal a céllal hozta létre a szövetkeze-

tet, hogy a startmunka mintaprogram keretében 2012-ben elindított száraztészta készítő részleg által előállított termékek megjelenhessenek a piacokon, üzletekben. A száraztészta üzemben 2015. márciustól öt fő kezdte meg a munkát főállásban. A lisztet a Matyó Malom szállítja a tésztaüzembe, a tyúktójást Tiszaszentimre önkormányzatától vásárolja a szövetkezet, illetve a helyi fogoly színű őshonos tyúkjai által termelt tojásokat használják fel. Nagyon értékes, adalékanyag mentes, egészséges, kiváló minőségű termékkel jelennek meg a piacokon, ezért aki egyszer már főzött belőle, az visszajáró vásárló. Jelenleg több település is folyamatosan igényli önkormányzati konyhájára az örsi tésztát, de rendszeresen szállítanak tésztát vállalkozói konyhákra is. Havonta megjelennek vásárokon és piacokon. A meglévő gépkapacitás növelése mellett korszerűsítésre kerül a villamos hálózat, illetve az előállított termék választék is jelentősen bővül majd. Távolabbi céljuk az, hogy a közfoglalkoztatásban működő tevékenységek is átkerüljenek a szociális szövetkezetbe, és a településen valóban munkahely teremtés jöjjön létre mindenki megalégedésére.

A közfoglalkoztatás területén az országos közfoglalkoztatók jelentős számú közfoglalkoztatottat foglalkoztatnak, tevékenységi körükben szinte valamennyi közfoglalkoztatási munkatevékenység megtalálható. Az országos közfoglalkoztatók olyan állami költségvetési szervek, amelyek tevékenységi körüket és működési körüket tekintve több megyére kiterjedően folytatják tevékenységüket. A legjelentősebb országos közfoglalkoztatóknál foglalkoztatottak létszámadatai grafikonon kerülnek bemutatásra.

Országos közfoglalkoztatók

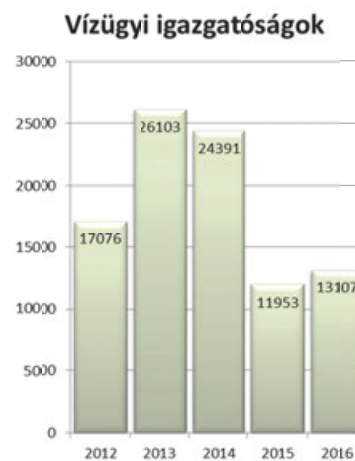
V.1. Vízügyi igazgatóságok

A vizek kártételei alapvetően belvíz, illetve árvíz formájában jelennek meg. Az egyre szélsőségesebb és kiszámíthatatlan időjárás következtében hirtelen, vagy tartós esőzések miatt egyre gyakoribb a bel- és árvízveszély. Éppen ezért a rendszer szakszerű és teljes rendbetétele, az átterszek, gyűjtőpontok szükség szerinti javítása elengedhetetlen. A vízügyi igazgatóságok közfoglalkoztatási programjainak célja, hogy működtessék az állami tulajdonban lévő vízi létesítményeket, gondoskodjanak a közcélú, állami és önkormányzati, továbbá saját célú vízi létesítmények fejlesztéséről, fenntartásáról, üzemeltetéséről.

A közfoglalkoztatottak feladatai közé tartozik a belvíz csatornák és a hullámtér levezető képességének javítása, a mederben és a felrakódásokon keletkezett vízfolyási akadályok eltávolítása. Ez utóbbi tevékenység javítja a belvizek elvezetését, csökkenti a vízkárokat és növeli a termésbiztonságot. A közfoglalkoztatottak munkája tehát komoly segítséget jelent, többek között nekik köszönhetően nem kellett vízkorlátozást elrendelni 2012-ben a csapadékhányos időszakában, mert mindenhol eljutott az öntözővíz.

A vízügyi igazgatóságok közfoglalkoztatási programjainak célja, hogy működtessék a kizárólagosan állami tulajdon-

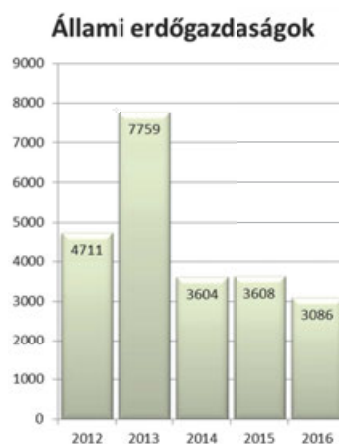
ban lévő vízi létesítményeket, gondoskodjanak a közcélú, állami és önkormányzati, továbbá saját célú vízi létesítmények fejlesztéséről, fenntartásáról, üzemeltetéséről. Közre kell működniük a települési ivóvízminőség-javításában, valamint a települési szennyvíztisztítási feladatokban, illetőleg vízkár-elhárítási feladatokban. Az időjárás változásából eredő rendszeresen ismétlődő munkák a karbantartás, cserje irtás, iszapolás, rézsú burkolatok tisztítása, karbantartása. ■



V.2. Állami Erdőgazdaságok

Állami erdőgazdaságok célja a közfoglalkoztatásban az erdőterületek rehabilitációja, erdészeti sétatutak, tanösvények, turista utak kijelölése, karbantartása, tűzpászták készítését, tűz megelőzést szolgáló feladatok ellátása, erdőterületek kommunális szennyeződéstől való tisztítása, és az erdő közjóléti céljainak megvalósítása érdekében végzett feladatok ellátása.

Feladataik közé sorolható továbbá a talaj előkészítés, ültetés, sorkapálás, parlagfű és egyéb allergén gyomnövények irtása, sarj leverés, törzs ápolás, vadszőlő eltávolítás, nyiladék tisztítás, kommunális hulladék gyűjtése és elszállítása, tanösvények karbantartása, stb. ■



V.3. Vízgazdálkodási Társulások

A vízgazdálkodási társulatok a társulati műveken területi vízrendezési, vízkár elhárítási és mezőgazdasági vízhasznosítási feladatokat látnak el, a társulati műveket fenntartják, üzemeltetik és fejlesztik a 2009. évi CXIV. törvényben rögzített feltételek mellett. A közfoglalkoztatás keretében is a köz érdekeit szolgáló feladatokat látnak el, melyek javítják az ország környezeti értékeit, infrastrukturális hálózatát, s igen hatékonyan vettek részt a belvíz és árvíz elleni védekezésben is. Ennek megfelelően részt vettek a belvízmentesítésben és vízpótlásban, mezőgazdasági vízszolgáltatásban, csatorna-felújításban, tereprendezésben, cserje és növényirtásban, iszap-csapolásban.

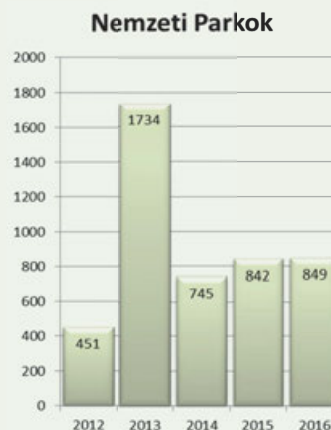
A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 2013. decemberi módosítása rendelkezett arról, hogy a korábban vízgazdálkodási társulatok által üzemeltetett állami tulajdonú csatornák a vízügyi igazgatási szervek vagyionkezelésébe és üzemeltetésébe kerüljenek. Ez alapján a vízgazdálkodási társulat programjainak indítását megelőzően, 2014-től valamennyi esetben felülvizsgálatra került sor,

hogy indokolt-e még közfoglalkoztatási támogatás nyújtása a tevékenységükhöz, hiszen az állami feladatok ellátásában való részvételük folyamatosan csökken. A felülvizsgálat eredményeként megállapítható, hogy 2014. évtől a közfoglalkoztatottak létszáma folyamatosan csökkent. ■



V.4. Nemzeti park igazgatóságok

Nemzeti park igazgatóságok célja a közfoglalkoztatásban, hogy ellássák a védett és fokozottan védett természeti értékek, területek, a Natura 2000 területek, valamint a nemzetközi természetvédelmi egyezmény hatálya alá tartozó területek és értékek természetvédelmi kezelésével kapcsolatos munkálatokat. Feladataik természetvédelmi kezelési munkák, tájidegen fajok irtása, allergén növények visszaszorítása, madáretető, nagyvadetők felújítása, játszóterek, tanösvények és túraútvonalak tisztán- és karbantartása, legelő és állattartás kisegítő feladatai, valamint a nemzeti parkok kezelésében lévő épületek állagmegőrzését segítő munkák. ■



V.5. Rendszeti szervek, katasztrófavédelmi szervek és a Magyar Honvédség

Rendszeti szervek, katasztrófavédelmi szervek és a Magyar Honvédség a működési területükön a tulajdonukban, vagyonkezelésükben, valamint használatukban lévő ingatlanok karbantartása, állagmegóvása,

takarítása, raktári munkák ellátása. E szervezetek a közvetlen költségekre és anyagköltségekre a bérköltséghez nyújtott támogatás legfeljebb 10%-át fordíthatják. ■

V.6. Útkarbantartó programok

Az elmúlt években a közfoglalkoztatás során alapvetően 3féle programtípusban valósultak meg útkarbantartásra irányuló programok, így a járási startmunka mintaprogramok közúthálózat karbantartása programelemében, a Magyar Közút Nonprofit Zrt. (a továbbiakban: Közútkezelő) országos programjaiban, illetve az ún. Önkormányzati útör programban.

V.6.1.

Járási startmunka mintaprogram közúthálózat karbantartása programeleme

A program célja az önkormányzati belterületi úthálózat karbantartása, javítása, környezetének rendbetétele, valamint az önkormányzat kezelésébe tartozó bel- és külterületi kerékpárutak karbantartása. 2017-től a program összevonásra került a korábban indított önkormányzati útör programban folyó tevékenységekkel. A program révén a baleseti veszélyek csökkennek, valamint megvalósul járdák és az önkormányzat kezelésébe tartozó bel- és külterületi kerékpárutak karbantartása, a helyben gyártott térkövek, járdalapok lerakása.

V.6.2.

Önkormányzati útör program

2014. évvel kezdődően összességében négy Önkormányzati útör programot indított a BM. A startmunka mintaprogramok célja minden program esetében az

önkormányzatok kezelésében lévő utakon, közterületeken, a közterület rendezettségének megtartása és az úthálózat használhatóságának biztosítása, kiemelten a kerékpárutak karbantartása volt. Belterületeken jellemző a sűrű jármű- és gyalogosforgalom, ezért ebben a programban a forgalombiztonságot javító tevékenységek részesültek előnyben.

Az Önkormányzati útör program keretén belül elvégzett feladatok:

- belterületi közutak karbantartása,
- mezőgazdasági utak karbantartása,
- az úttartozékok (pl. jelzőtáblák) helyreállítása, tisztántartása,
- a láthatóságot zavaró növényzet gondozása,
- útburkolaton, útpadkán álló víz elvezetése,
- vízelvezető rendszerek, műtárgyak (hidak, átterszek, burkolt árkok) tisztítása, karbantartása,
- az útesztétikai célú növényzetgondozás,
- út menti hulladékgyűjtés, takarítás,
- úthibák észlelése, jelentése és kisebb úthibák javítása, illetve
- abban az esetben, amennyiben az önkormányzat rendelkezik külterületen található, két települést összekötő kerékpárúttal, annak valamint környezetének karbantartása.

A programokban 5 fős munkacsoportok vehettek részt, s munkacsoportonként egy darab, utánfutóval ellátott kerékpár beszerzéséhez is kaptak támogatást. A programokban összesen 1085 db kerékpár került beszerzésre. A 2015. évi programban 8 településen 90 fő vett részt,

míg a 2016. évi programban már 646 településen 4485 fő dolgozott.

V.6.3. *Közútkezelő országos programjai*

A Közútkezelő 2012-től folyamatosan az országos közfoglalkoztatási programok résztvevője, egyike a legnagyobb létszámot foglalkoztató közfoglalkoztatóknak. Országos programjai keretében ellátta az országos közutak tekintetében az út, híd, alagút fejlesztéséhez, fenntartásához, és üzemeltetéséhez kapcsolódó közhasznú tevékenységet.

2012-ben 443 fő közfoglalkoztatásával megvalósuló mintaprogram indítását kezdeményezte a Közútkezelő. A programban a Közútkezelő és az akkor még az Állami Autópálya Kezelő Zrt. kezelésében lévő veszélyeztetett útszakaszok mentén hófogó erdősáv, valamint közúti növényzet telepítését, előkészítését (kaszálás, szántás), valamint közúti növényzet gondozását (kapálás, tányérozás, öntözés, koronaalakítás), illetve parlagfű irtását vállalták. A 2013. márciusi rendkívüli hó- és veszélyhelyzet vizsgálata nyomán további védelmi rendeltetésű erdősávok telepítése vált szükségessé az állami tulajdonú autópályák és autóutak mentén. A hófúvással veszélyeztetett utak mentén az erdősávok telepítését a Közútkezelő valósította meg közfoglalkoztatási mintaprogram keretében.

2014-ben a Közútkezelő országos mintaprogram indítását kezdeményezte a nyíregyházi LEGO gyár építésével összefüggésben. A beruházás környezetében infrastrukturális fejlesztések elvégzése vált indokolttá, ennek kap-

csán feladataként fogalmazódott meg a Nyíregyháza, 36. sz. főúttal párhuzamos kerékpárút kiépítése, mely az új gyárban dolgozó személyzet beutazását hivatott megkönnyíteni. A programot a Kormány kiemelt jelentőségű beruházássá minősítette, így a kerékpárút elkészítése egyben kormányzati célkitűzés is volt.

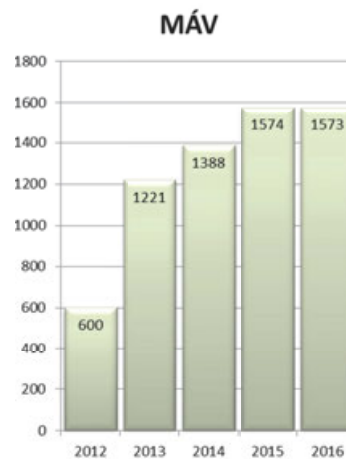
A Közútkezelő 2015-ben 2667 fős országos programot valósított meg, 2016-ban a program már mintaprogramként 3100 fővel folytatódott, majd 2017-ben 1149 fős mintaprogram került elindításra. 2017. március-április hónapokban további 2035 fő bevonásával, *a mezőgazdasági földterületek és a közutak között fekvő területek tisztántartására irányuló közfoglalkoztatási programhoz kapcsolódó feladatokról* szóló 1887/2016. (XII. 28.) Korm. határozat alapján programot indítottak a mezőgazdasági földterületek és az állami fenntartású közutak között külterületen fekvő, állami tulajdonban lévő területek tisztántartására vonatkozóan.

A Kormány döntése szerint a jövőben az utak melletti vadterelő kerítések telepítése, felújítása új eljárás keretében fog történni, így a munkálatok elvégzéséhez szükséges anyagokat a büntetés-végrehajtási intézetek gyártják, a vadterelő kerítések telepítését, karbantartását pedig közfoglalkoztatás keretében szükséges végrehajtani. Ennek megfelelően a Közútkezelő 2016-ban PILOT mintaprogramot valósított meg Gödöllő térségében, ahol az új típusú védőkerítés telepítését és magát a kerítést tesztelheték. A jó eredményeket követően a program 2017. március 1-jétől kiterjesztésre került országosan 224 fő átlaglétszám bevonása mellett.

■

V.7. Magyar Államvasutak Zrt.

A **Magyar Államvasutak Zrt., mint vasúti pálya-hálózat működtető** a vasúti pálya és környezete tisztántartásával, a kapcsolódó területek növényzetének karbantartásával, a vasúti üzemi létesítmények állagmegóvásával kapcsolatban végzett az elmúlt években tevékenységet a közfoglalkoztatás keretében.



Speciális tevékenységet
megvalósító, többszörös
hátránnyal küzdő személyek
bevonását elősegítő
közfoglalkoztatási programok

VI.1. Egyházak

Az egyházi szervezetek 2011-ben kapcsolódtak be a közfoglalkoztatásba. Néhány év alatt ugrásszerűen megnőtt a közfoglalkoztatási programjaikba bevontak száma, hiszen az indulás évében még csak 815 főnek adtak így munkát, 2016-ban már 5685 közfoglalkoztatottat számolhattak. Az utóbbi években a legnagyobb egyházi foglalkoztatók a **Magyar Református Szeretetszolgálat Alapítvány, Boldog Ceferino Intézet, Magyar Máltai Szeretetszolgálat, Baptista Szeretetszolgálat, Szent Lukács Görögkatolikus Szeretetszolgálat és a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet** voltak.

A támogatások keretében legnagyobb számban szakképzettséggel nem rendelkező közfoglalkoztatottakat alkalmaztak, többnyire konyhai kisegítői, intézményi takarítói, karbantartói, szociális segítői munkakörökben, de előfordult szakképzett munkaerő alkalmazása is, elsősorban adminisztrátor munkakörben. Jellemzően a templomok környezetének, valamint az intézmények tisztán tartási feladatait, temetők és épületet karbantartását, kisebb felújításokat, egyszerűbb adminisztrációs tevékenységeket végeztek.

A megkérdezettek nagy része szívesen választotta volna elsődleges munkahelyként az egyházat. A toleráns, és erkölcsi épülést segítő közeg ugyanis pozitív hatással van a közfoglalkoztatottakra.

A **Református Szeretetszolgálat** a kezdetektől az egyik legjelentősebb közfoglalkoztató. Elhanyagolt temetőket, parkokat tesznek rendbe, idősgondozással, templomok, szociális intézmények takarításával, rendezvények őrzésével, gyermekrendezvények felügyeletével, a gyermekek kísérésével foglalkoznak. A szociális intézményekben jellemzően mosást, ágyneműcserét, konyhai és étkeztetési kisegítő feladatokat látnak el. A 2016-ban elindított önálló projektbe közel 2100 főt vontak be, s ezzel a legnagyobb egyházi közfoglalkoztató lett.

A Kormány kiemelt célként határozta meg a hajléktalanok társadalmi beilleszkedésének elősegítését. E cél megvalósításához nagyban hozzájárult a **Baptista Szeretetszolgálat Utcafront Menedék** által tervezett hajléktalan mintaprogramja, amely – az országos mintaprogramon belül

– egy szociális szolgáltató és foglalkoztató központ két új elemét jelenti. Ennek eredményeként **Budapesten egy mosatási és fürdési lehetőséget biztosító helyiséget nyitottak, Kiskőrösön pedig mezőgazdasági tevékenységeket végezhetnek** a részt vevő hajléktalanok.

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia által 2014. december végén megalapított **Boldog Ceferino Intézet** a cigányság és a hátrányos helyzetű emberek keresztény értékeken alapuló segítségét végzi. A program gerincét azok a roma szociális segítők alkotják, akik a roma családok, közösségek részére hitelesen tudnak segítséget nyújtani az információ átadásában, tanácsadásban, mentális támogatásban. A programban szerepelt többi között az oktatást kiegészítő tevékenység, valamint a hátrányos helyzetű családok öngondoskodását célzó háztáji gazdálkodás támogatása is.

A **Szent Lukács Görögkatolikus Szeretetszolgálat** jelenleg 135 fő közfoglalkoztatottal 32 településen segíti az egyház házi segítségnyújtó tevékenységét. Mind a közfoglalkoztatásban, mind az ellátottak körülményeinek javításában fontos szerepet kap az emberi méltóság megőrzésére való törekvés, valamint a külső és belső környezet tisztán és rendben tartása.

Magyar Ökumenikus Segélyszervezetnél a 2016. évben megvalósult közfoglalkoztatási program a közfoglalkoztatottak közreműködésével, számos területen járult hozzá értéketermelő munkájával a hatékonyabb és jobb eredmények eléréséhez. A program során 36 főt alkalmaztak, mely személyek fele (18 fő) mezőgazdasági segédmunkás, akiknek a munkáját a Kastélyosdombóai Családok Átmeneti Otthona elnevezésű intézményükben koordinálnak. Ezen dolgozók munkájuk során számos növénytermesztési és állattenyésztési folyamatba nyerhettek bepillantást és szakértők közreműködésével kiegészíthették a már meglévő tudásukat és gazdálkodási ismereteiket, amelyeket a saját háztájaikon vagy más versenyszférában tevékenykedő gazdálkodásban is sikerrel alkalmazhatnak majd a jövőben. A közfoglalkoztatás a fentiekben megemlített foglalkoztatáson túl kiegészült egyéb tevékenységekkel, mint például intézményi takarítás, adminisztrációs feladatok, kézbesítés, konyhai kisegítés, épületgondnoki tevékenység, varrás. ■

VI.2. Segítő Kezek az Aktív Évekért Közhasznú Nonprofit Kft. országos közfoglalkoztatási programja

Belváros-Lipótváros Önkormányzatának fenntartásában működő Segítő Kezek az Aktív Évekért Közhasznú Nonprofit Kft. (továbbiakban: Segítő Kezek Kft.) kifejezetten az értékteremtő közfoglalkoztatás országos szintű megvalósítása érdekében jött létre 2013-ban. 2013. szeptember 1. és 2014. május 31. közötti időszakban zajlott a Segítő Kezek Időügyi Startmunka Mintaprogram, amelynek célja, hogy enyhítse a 80 év feletti idősök magányát, növelje biztonságukat, hozzájáruljon egészségük megőrzéséhez.

A mintaprogram pozitív tapasztalataira építve három településen (Budapest V. kerület, Kisvárd, Szombathely) 45 fő 75 év feletti idős és 15 fő közfoglalkoztatott munkatárs bevonásával Infokommunikációs Modellprogram működik, amelyről a Szociálpolitikai Szemlében 2016-ban jelent meg összegző tanulmány. A program célja, hogy az infokommunikációs eszközöket – állapotmérő- és vészjelző karperec, mobiltelefon, számítógép, internet-hozzáférés, valamint csuklóra erősíthető vérnyomásmérő – integrál-

ja a szociális segítség folyamatába, növelve az idősök életminőségét. A megvalósítás alapja a két szinten (szociális szakemberek és a diszpécserközpont munkatársai) működő szoros együttműködés, amelynek során a diszpécser közfoglalkoztatottak (12 fő humán 3 fő informatikai végzettségű) a szakképzett szociális gondozók tehermentesítése és az idősök magányának enyhítése érdekében Skype programon keresztül tartják a kapcsolatot a programban résztvevőkkel. Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy ezek a munkavállalók a közfoglalkoztatás keretében megszerezhető szociális és informatikai tudásnak a nyílt munkaerőpiacon is hasznát veszik, az elhelyezkedési arányuk a három településen együttvéve 46 százalékos. A Segítő Kezek Kft. hosszú távú stratégiai célja, hogy a jövőben is olyan értékteremtő közfoglalkoztatási programokat működtessen, amelyek hozzájárulnak az elérhető szolgáltatások színvonalának növeléséhez, illetve elősegítik a munkavállalók nyílt munkaerőpiaci reintegrációját. ■

VI.3. Hajléktalanok a közfoglalkoztatásban

Az állam alaptörvényi kötelessége, hogy különböző eszközök alkalmazásával biztosítsa az élet és a testi-lelki egészség védelmét. E rendelkezés alapján a hajléktalanság társadalmi problémájára is közösségi szinten kell megoldást találni. A hajléktalan emberek rehabilitációjának egyik legfontosabb eleme a munkalehetőség biztosítása. Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy a közfoglalkoztatás nyújtotta munkalehetőség komoly segítség abban, hogy a hajléktalanok újra a társadalom hasznos tagjává válhassanak és

az elsődleges munkaerőpiacon is eredményesen helyezkedhessenek el.

VI.3.1. „Fűtött utca” program

Közfoglalkoztatási programok 2011. évi keretében az utcán élő, fedél nélküli hajléktalanok elhelyezésére a **3 hajléktalan szállót** újítottak fel. A fenti program foly-

tatásaként a 2012. évben egy, a hajléktalanok ápolását szolgáló budapesti kórházat újíttattak fel közfoglalkoztatási támogatásból.

VI.3.2.

Ferencvárosi Szociális Foglalkoztató és Ellátó Nonprofit Kft.

A munkanélküliségi mutatók alapján a fővárosban összpontosul a hajléktalan személyek jelentős része. A Ferencvárosi Szociális Foglalkoztató és Ellátó Nonprofit Kft. (FESZOFÉ) 2013-óta elsősorban számukra biztosít munkalehetőséget **„Az utcáról a munka világába”** elnevezésű közfoglalkoztatási mintaprogramja keretében. A mintaprogramba **2013-ban 100 főt, 2014-ben pedig már 200 főt** vontak be. A hajléktalan személyek a program keretében olyan a köz számára is hasznos, értéktelítő tevékenységeket végeztek, mint pl. dísznövény-termesztés és azok közparkokba ültetése, brikettálás és fűtőanyag előállítás. A Belügyminisztérium a hajléktalanok foglalkoztatására irányuló mintaprogram I. és II. ütemének tapasztalatai alapján **2015-ben országos hajléktalan közfoglalkoztatási programot** indított. A 2016. február 29-ig tartó programidőszakban 23 közfoglalkoztató illetve 606 fő hajléktalan vett részt közfoglalkoztatottként.

VI.3.3.

Magyar Máltai Szeretetszolgálat

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat 2012 márciusában indította az első, hajléktalan személyeket foglalkoztató programját. A 2013-2014. évi téli átmeneti közfoglalkoztatási program keretében **54 fő** foglalkoztatására nyílt lehetőségük. Az egyesület számos budapesti intézményében, így az időseket ellátó szociális otthonban, a hajléktalan szállókon, a nappali melegedőkben, a mosodában, a családok átmeneti otthonában, valamint az egyesület által működtetett játszótéren tudta biztosítani a hajléktalanok közfoglalkoztatását.

A program kulcsfontosságú résztvevői voltak a hajléktalanokat segítő szociális munkások és a koordinátorok, akik támogatták a programban résztvevők munkába illeszkedését, munkavégzésre alkalmas megjelenését, nyomon követték a mentális, pszichés, szociális, egészségügyi állapotukat és szükség esetén segítséget nyújtottak.

Az ellátás, az intézményi szolgáltatások minősége jelentős mértékben javult a közfoglalkoztatottak tevékenységétől. Az épületekben és azok közvetlen környezetében jelentősen javult a higiénia, ami hatással volt a környék lakosainak a szemléletére, érzékenyebbé váltak a célcsoport problémái iránt.



VI.4. Kulturális közfoglalkoztatás

Több éve kelt életre a ma **kulturális közfoglalkoztatásként** ismert programcsokor. A nemzeti kulturális vagyon részét képező dokumentumaink jelentősen megrongálódtak, sőt, a teljes megsemmisülés veszélye fenyegette őket. Ugyanakkor egyre erősebben megjelent a szakképzett, gyakran diplomás, hátrányos helyzetű álláskereső réteg, amely szintén értelmes, értéket teremtő munkalehetőségre vágyott. E kettős feladat megoldásában és megvalósításában vállalt kulcsszerepet a belügyi tárca.

2012. II. felére egyértelművé vált, hogy szükség lenne olyan **közfoglalkoztatási programokra, amelyek a szakképzett (általában diplomás), azonban hátrányos helyzetű álláskeresőket számára kínáltak ér-**

tékteremtő munkalehetőséget. Ezt felismerve a BM kísérleti jelleggel elindított olyan digitalizációs programokat, amelyek célja közfoglalkoztatás keretében települési kulturális értékkataszterek létrehozása, kulturális és természeti értékek gyűjtése, rendszerezése, valamint közszolgálati digitális archívum létrehozása (MaNDA, MTVA) volt. Az álláskeresőknél nagyon megszerették ezt a feladatot, hiszen munkájukkal **a köz számára fontos és jelentős értékek jöttek létre.** A nagy sikerre való tekintettel ráépülő-jelleggel folytatódtak ezek a programok. Az összes közfoglalkoztatási program tekintetében a diplomások aránya ugyan meglehetősen alacsony a közfoglalkoztatottak egészéhez viszonyítva, viszont ez az a réteg, aki a legnagyobb eséllyel talál vissza az elsődleges munkaerőpiacra.

VI.4.1.

Nemzeti Művelődési Intézet (NMI)

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma irányítása alatt működő **Nemzeti Művelődési Intézet** megkereste a Belügyminisztériumot egy **Kulturális Közfoglalkoztatási Program indításának szándékával**, amely szintén főként a szakképesítéssel rendelkező, de elhelyezkedni nem tudó hátrányos helyzetű emberek foglalkoztatását tűzte ki célul.

A szakmai koncepció több fejlesztendő területet, célt jelölt meg. Ezek közül kiemelendő a **kulturális szegénység elleni küzdelem**, a hátrányos helyzetű térségek és társadalmi csoportok, a **munkanélküliek esélyhátrányának mérséklése**, a nemzeti és etnikai kisebbségek, a **történelmi egyházak** művelődési tevékenységének, kultúrájának támogatása.

A **Nemzeti Művelődési Intézet (NMI) a Belügyminisztérium támogatásával** 4000 fő közfoglalkoztatásával megvalósuló **országos közfoglalkoztatási kulturális mintaprogram** megvalósítására kapott lehetőséget **a 2013. évben**. A program indítása előtt ilyen típusú és volumenű közfoglalkoztatási program még nem indult. Az NMI programjának célja **kulturális hálózat kialakítása, közösségi és társadalomfejlesztési program** megvalósítása 1263 településen, 1836 szervezet bevonásával.

A program elsődlegesen a településeken a közösségi kohézió erősítését, a helyi emberek társadalmi aktivitásának növelését tűzte ki célul. Ezen belül is kiemelten kezelték az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokat, különösen a kulturális szegénység elleni küzdelmet, a hátrányos helyzetű térségek és társadalmi csoportok, a munkanélküliek esélyhátrányának a mérséklését, a nemzeti és etnikai kisebbségek, a történelmi egyházak művelődési tevékenységének, kultúrájának támogatását.

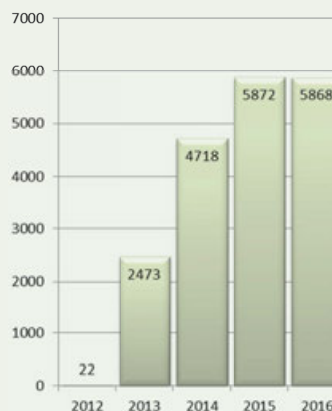
2015. évben a program az Emberi Erőforrások Minisztériumával történt többszöri egyeztetést követően folytatódott. A résztvevő közfoglalkoztatottak száma átlagosan **6100 főre bővült**, míg a program 1990 településen 3500 partnerszervezet bevonásával valósult meg.

2016. évben a program 8333 fő bevonásával folytatódott 2017. február 29-ig. A mintaprogramban résztvevő közfoglalkoztatottak 11%-a tudott elhelyezkedni a program alatt, majd annak zárása után újabb 11% talált állandó munkát, így a programban résztvevők összesen 22%-a tért vissza az elsődleges munkaerőpiacra.

Az egyes központi hivatalok és költségvetési szervei formában működő minisztériumi háttérintézmények felülvizsgálatával összefüggő jogutódlásáról, valamint egyes közfeladatok átvételéről szóló 378/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet 11. § (1) bekezdése alapján a Nemzeti Művelődési Intézet **2016. december 31. napjával jogutód nélkül megszűnt**. 2017. január 1-jétől az **NMI Művelődési Intézet Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság folytatta a kulturális közfoglalkoztatási programot** a közfoglalkoztatottak közfoglalkoztatási jogviszonyának folyamatossága mellett.



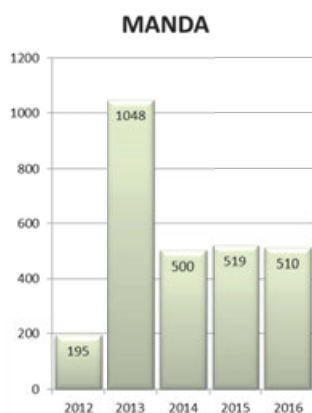
NMI



VI.4.2.

Magyar Nemzeti Digitális Archívum és Filmintézet (MaNDA)

A **Magyar Nemzeti Digitális Archívum és Filmintézet 500 fő** bevonásával országos közfoglalkoztatási programot valósított meg, ami a Belügyminisztérium támogatásával 2016. február 29-ig folytatódott. A feladat az **audiovizuális tartalmak digitalizálása és feldolgozása** volt 24 helyszínen. A programban az önkormányzatokkal és kulturális intézményekkel közösen folytatatták az archiválási munkát, elősegítve az adott településeken élő munkavállalók foglalkoztatását, illetve az elsődleges munkaerőpiacon való sikeres elhelyezkedésüket. A digitalizációs munka alapfokú kulturális, valamint felhasználói szintű informatikai és számítástechnikai képzést igényel. Ennek megfelelően az úgynevezett archivátorok belső, betanító jellegű képzést kaptak a program keretén belül, amelyhez önálló elektronikus tananyagot dolgoztak ki. Ez az e-learning rendszerű oktató-program alkalmas a foglalkoztatottak digitalizációs képzésére, továbbképzésére.

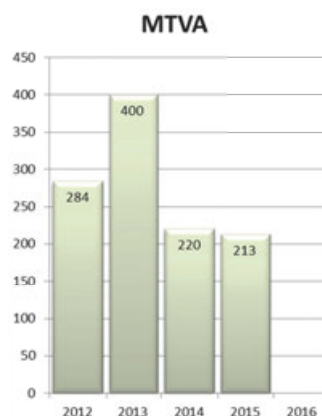


VI.4.3.

Médiaszolgáltatás-Támogató és Vagyongazdálkodó Alap (MTVA)

A **Médiaszolgáltatás-Támogató és Vagyongazdálkodó Alap** digitalizációs „ráépülő” programja az **audiovizuális tartalmak digitalizálására és feldolgozására** irányult három budapesti helyszínen (a Kunigunda utcai

gyártóbázison, a Bródy Sándor utcai Rádió épületében, valamint az MTI épületében). Minderre azért volt és van szükség, mert a technológiai változások és az eredeti nyersanyagok romló állapota miatt rövid időn belül véglegesen elérhetetlenné váltak volna az utókor számára. E munkában 2015. február 28-ig **220 fő** közfoglalkoztatott vett részt. A digitalizálás mellett ide tartozik minden olyan folyamat, ami az egyszerű képet, szöveget, hanganyagot, médiavagyonná alakít és ezzel egy felhasználható kulturális terméket állít elő. A fent említettek figyelembe vételével a Belügyminisztérium 2015. augusztus 31-ig engedélyezte és támogatta – az átlagosan 200 fő közfoglalkoztatásával megvalósult – digitalizációs közfoglalkoztatási mintaprogram meghosszabbítását.



VI.5.

Parlagfű-mentesítés a közfoglalkoztatásban

A közfoglalkoztatottak szerteágazó tevékenységei közül kiemelkedő a parlagfű és egyéb allergén gyomnövények irtása. Becslések szerint hazánkban már minden ötödik ember allergiás a parlagfűre, illetve asztmás megbetegedésben szenved. A helyzet tartós megoldása érdekében a Kormány hosszú távú célként a parlagfű drasztikus visszaszorítását tűzte ki céljául. A 2012. évben a parlagfű elleni védekezés országos közfoglalkoztatási programja – a 2011. évi parlagfű-veszélyeztetettségi térkép adatait alapul véve – 66 parlagfűvel közepesen, illetve erősen szennyezett kistérségben indult. A Belügyminisztérium 2013. év májusától **parlagfű-mentesítési programot**

is indított 5000 fő bevonásával, míg 2014. év óta a Belügyminisztérium a parlagfű-mentesítési feladatokat a Magyarország Parlagfű Elleni Rövid és Középtávú Védekezési Akciótervről szóló 1230/2012. (VII.6.) Korm. határozat alapján végezi.

A Földművelésügyi Minisztérium szakmai javaslatára évi négyszeri kaszálás valósult meg május-június-július-augusztus hónapokban. A közfoglalkoztatottak az önkormányzati területeken folyó járási startmunka mintaprogramok mezőgazdasági, belterületi közúthálózat karbantartása, mezőgazdasági utak rendbe tétele, illegális hulladéklerakó-helyek felszámolása programelemeinek keretén belül végezték ezeket a feladatokat. Az önkormányzatok és az országos közfoglalkoztatók a rendelkezésükre álló kapacitással igyekeztek mindent megtenni a parlagfű terjedésének megakadályozásáért. Az

irtást kézi és gépi módszerekkel végezték. A mezőgazdasági termelésbe bevont területeken és a parkokban kapálással, gyomlálással is védekeztek a gyomnövény ellen. Használtak továbbá kézi kaszát, fűnyírót, motoros fűkaszát, a hely adottságainak megfelelően. Nagyobb területeken gépi tárcsázással, sorművelővel és szárzúzóval is dolgoztak a közfoglalkoztatottak, a rendelkezésre álló gépektől függően.

Az állami tulajdonú területeken az országos közfoglalkoztatási programok keretében végezték a parlagfű-mentesítési tevékenységet. Országos közfoglalkoztatóként az állami erdészeti társaságok, nemzeti park igazgatóságok, a MÁV Zrt., a rendészeti szervek, a vízügyi igazgatóságok, valamint a Magyar Közút Nonprofit Zrt. vett részt a növény irtásában. Kaszálási ütemenként mintegy 70 ezer fő közfoglalkoztatott vett részt e munkálatokban.

VII.

Főbb közfoglalkoztatási programok megyénként

2011-2016

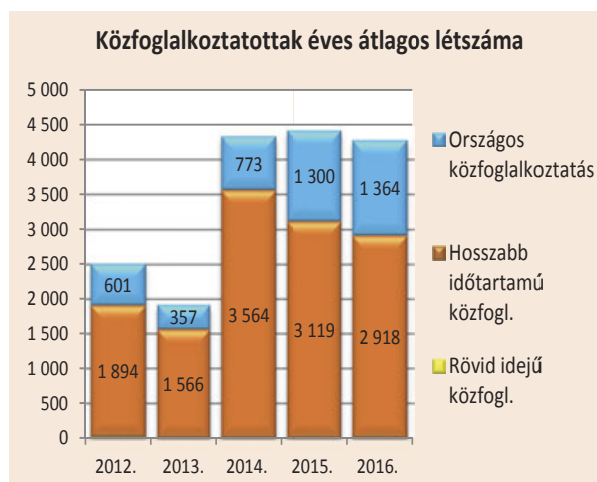
A fejezetben a fővárosban és valamennyi megyében a 2012–2016-os évek legfontosabb munkaerőpiaci mutatói kerülnek bemutatásra. Ilyen többek között a foglalkoztatottak, álláskeresők, közfoglalkoztatottak létszámadatai, a foglalkoztatási ráta, továbbá a közfoglalkoztatottak éves átlagos létszámadatai is. Bemutatásra kerülnek a fővárosban és a megyékben az elmúlt 5 évben megvalósított legfontosabb programjai, kiemelten a startmunka minta programok projektjeit működtető települések számának változásával, továbbá a fővárosban és a megyékben a jelzett időszakban

közfoglalkoztatásban résztvevő közfoglalkoztatottak létszámadatai is. A fővárost és a megyéket jellemző egységes mutatószámok alapján megállapítható, hogy az ország mely térségeiben jelentős a közfoglalkoztatottak száma, hol szükséges a későbbiek folyamán további programokat megtartani, indítani, illetve hol szükséges csökkenteni a létszámukat a piaci foglalkoztatás erősödése révén. A közfoglalkoztatás szervezését a Belügyminisztérium koordinálásával a fővárosi/megyei kormányhivatalok, továbbá a járási hivatalok foglalkoztatási osztályai bonyolítják. ■

Budapest (Főváros)

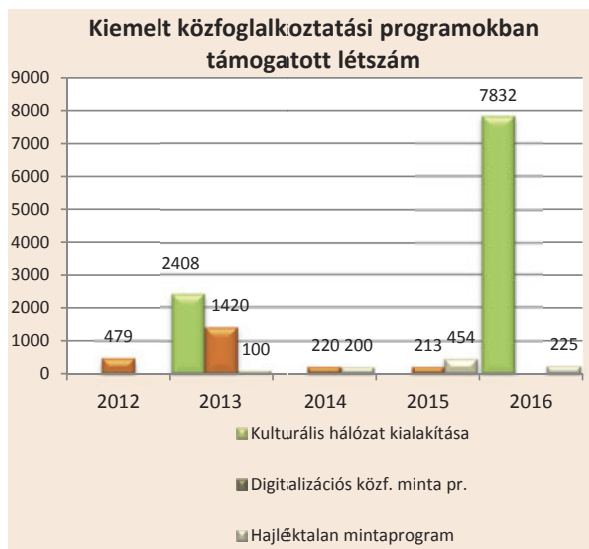
Foglalkoztatottak, álláskeresők Budapesten

ezer fő	2012	2013	2014	2015	2016
foglalkoztatott ¹⁵	745,0	748,0	781,8	803,9	840,3
álláskereső ¹⁶	45,8	47,1	36,3	33,4	25,8
közfoglalkoztatott ¹⁷	2,5	1,9	4,3	4,4	4,3
foglalkoztatási ráta (%) ⁵	56,2	56,3	58,7	60,2	63,2



Fontosabb közfoglalkoztatási programok:

- A kulturális hálózatok kialakítását és működtetését célzó, országos közfoglalkoztatási programokat a fővárosban indították és kezelték, tekintettel arra, hogy a foglalkoztatottak döntően nem itt, hanem az ország több száz kisebb – nagyobb településén éltek és dolgoztak.
- A kulturális emlékek megőrzését célzó digitalizációs programokat a MANDA és az MTVA működtetett 2012 és 2016 között, évente 200 – 1500 fő részvételével.



15 A munkaerő-felmérés 15–74 éves népességre vonatkozó adatai.
 16 Havi zárónapi létszámok éves átlaga, az egyén lakóhelye szerint
 17 Havi átlagos létszámok éves átlaga, az egyén lakóhelye szerint

- A fővárosban 2013-tól folynak a helyben élő hajléktalan személyek életkörülményeinek javító közfoglalkoztatási mintaprogramok.
- A főváros foglalkoztatottjainak száma 2012 és 2016 között 12,8 százalékkal, 745 ezerről 840 ezer főre nőtt, miközben az álláskeresők száma 45,8 ezerről 25,8 ezer főre csökkent. A közfoglalkoztatottak pár ezres létszáma és 2,6 - 4,4 ezer fő közötti bővülése alig játszott szerepet a helyi foglalkoztatás bővülésében.
- A fővárosi foglalkoztatási ráta erősen emelkedett, az időszak elején, a 15-74 évesek körében látható 56,2

százalékról 63,2 százalékra. Budapesten a munkaerő-felmérésből származó 2016. évi adatok szerint a foglalkoztatottak 0,7 %-a dolgozott közfoglalkoztatottként.

- A fővárosi kerületek önkormányzatai és más szervezetek hosszabb idejű közfoglalkoztatási programjaiban dolgozott a fővárosban lakó közfoglalkoztatottak 70 – 80 százaléka. Az országos közfoglalkoztatási programokban alkalmazottak aránya 2014-től emelkedett, 2016-ban a közfoglalkoztatottak közel harmada országos programban dolgozott.

Baranya megye

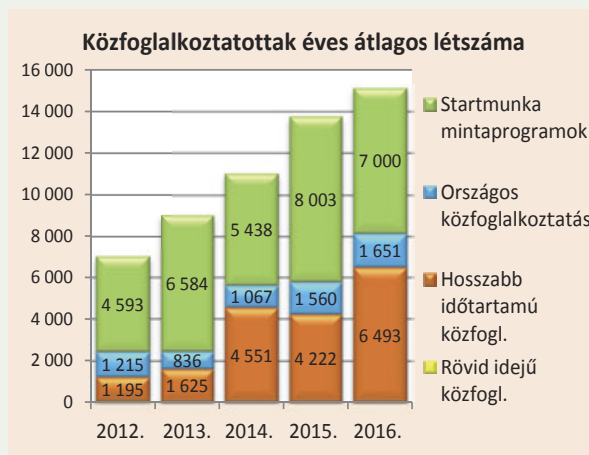
Foglalkoztatottak, álláskeresők Baranya megyében

ezer fő	2012	2013	2014	2015	2016
foglalkoztatott ¹⁸	130,4	140,1	145,3	150,9	154,3
álláskereső ¹⁹	28,5	25,1	20,3	18,5	15,7
közfoglalkoztatott ²⁰	7,0	9,0	11,1	13,8	15,1
foglalkoztatási ráta (%) ¹	44,6	48,4	50,7	53,3	55,0

- A startmunka mintaprogramban, Baranyában 2016-ban összesen 239 település vett részt. Egy település többféle pillérben is indíthatott programot.
- Mezőgazdasági programot 165 településen indítottak. Jelentős volt a belvízelvezetésre (83 db), a belterületi közutak karbantartására (74 db) és a helyi sajátosságú tevékenységekre irányuló programot (71 db) indító települések száma is.

Fontosabb közfoglalkoztatási programok a megyében

- Baranya megyében 2012 és 2015 között indítottak közfoglalkoztatási programokat az Dráva-part és az



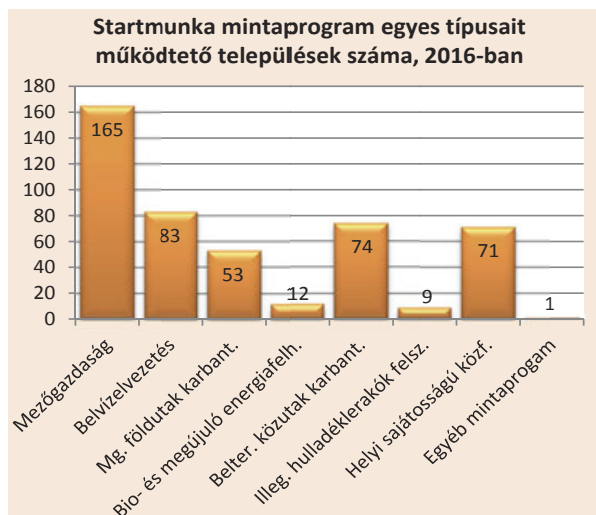
élővíz természeti állapotainak megőrzése, helyreállításának érdekében.

- A megyeszékhelyen 2015-től indultak olyan mintaprogramok, amelyek keretében a helyben élő hajléktalan személyek életkörülményeinek, foglalkoztatási esélyeinek javítottak. - Az önkormányzati útörök csapatai 2015-ben 2 település, 2016-tól pedig már 34 település közútjainak javításán dolgoztak.
- A megye foglalkoztatottjainak száma 2012 és 2016 között 18 százalékkal, 130,4 ezerről 154, ezer főre nőtt,

18 A munkaerő-felmérés 15–74 éves népességre vonatkozó adatai.

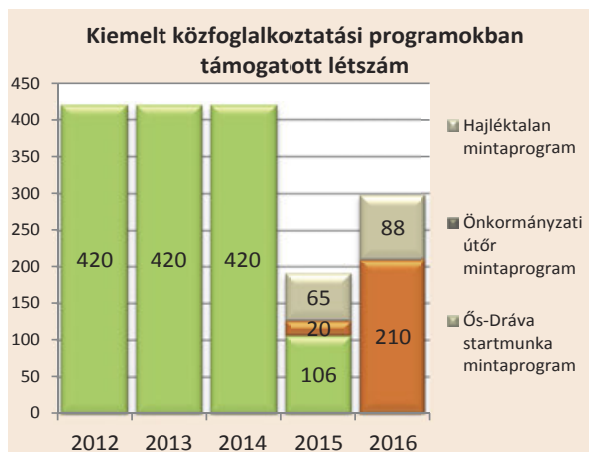
19 Havi zárónapi létszámok éves átlaga, az egyén lakóhelye szerint

20 Havi átlagos létszámok éves átlaga, az egyén lakóhelye szerint



miközben az álláskeresők száma 28,5 ezerről 15,7 ezer főre csökkent. A foglalkoztatottak bővülése részben a közfoglalkoztatottak számának 7,3 ezerről 14,4 ezer főre történő emelkedésének köszönhető.

- A megyében a 15-74 évesek foglalkoztatási rátája erősen emelkedett, az időszak elején látható 44,6 százalékról 55 százalékra. Baranya megyében 2016-



ban a munkaerő-felmérés szerint a foglalkoztatottak 11,8 %-a dolgozott közfoglalkoztatottként.

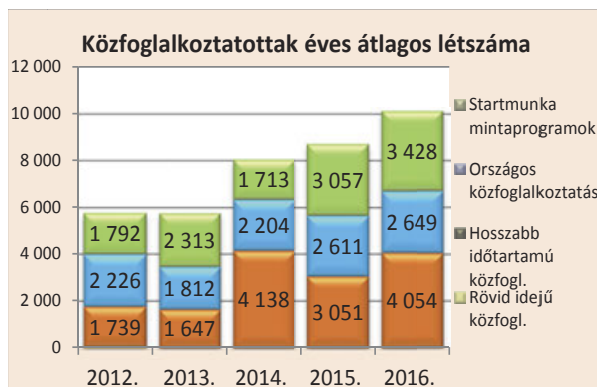
- A közfoglalkoztatottak között a startmunka mintaprogramokban évente 4,6-8,0 ezer fő dolgozott, arányuk az egyéb közfoglalkoztatási programok létszámainak jelentős növekedése miatt csökkent 50 százalék alá 2016-ig. Az országos közfoglalkoztatási programokban részt vevő megyei lakosok száma 2013 és 2016 között 836-ról 1651 főre emelkedett. ■

Bács-Kiskun megye

Foglalkoztatottak, álláskeresők Bács-Kiskun megyében

ezer fő	2012	2013	2014	2015	2016
foglalkoztatott ²¹	200,4	201,3	206,5	215,2	224,4
álláskereső ²²	31,6	30,3	24,5	22,2	17,0
közfoglalkoztatott ²³	5,8	5,8	8,1	8,7	10,1
foglalkoztatási ráta (%) ⁵⁰	49,8	50,3	52,0	54,6	57,3

- A startmunka mintaprogramban, Bács-Kiskun megyében 2016-ban összesen 85 település vett részt és 3,4 ezer fő dolgozott. Egy település többféle pilárban is működtethetett programot.



- Mezőgazdasági programot 56 településen indítottak. Jelentős volt a belterületi utak karbantartására irányuló programot (49 db) indító települések száma is. A megyében 28 település belvízelvezetésre,

²¹ A munkaerő-felmérés 15–74 éves népességre vonatkozó adatai.

²² Havi zárónapi létszámok éves átlaga, az egyén lakóhelye szerint

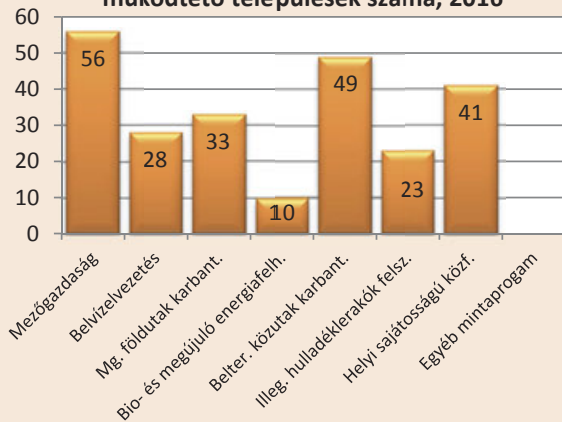
²³ Havi átlagos létszámok éves átlaga, az egyén lakóhelye szerint

41 helyi sajátosságú tevékenységekre, további 33 pedig mezőgazdasági utak karbantartására indított programot.

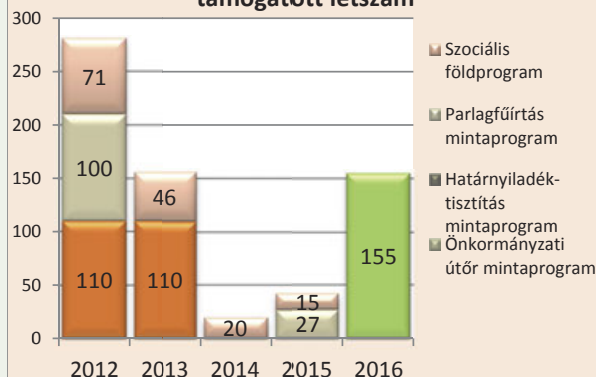
Fontosabb közfoglalkoztatási programok a megyében

- Bács-Kiskun megyében az önkormányzati útörök csapatai 2016-ban 27 település közútjainak javításán dolgoztak összesen 155 fő bevonásával.
- 2012-től indultak a megyében közfoglalkoztatással kombinált szociális földprogramok a bevontak gazdálkodási képességeinek fejlesztése érdekében.
- 2012-ben 100 fővel, 2015-ben 27 fővel indítottak mintaprogramokat a települések kül- és belterületén burjánzó parlagfű irtására.
- 2012-ben és 2013-ban országos mintaprogramok indultak határnyiladék tisztítási munkálatok elvégzésére.
- A megye foglalkoztatottjainak száma 2012 és 2016 között 12 százalékkal, 200,4 ezerrel 224,4 ezer főre nőtt, miközben az álláskeresők száma 31,6 ezerrel

Startmunka mintaprogram egyes típusait működtető települések száma, 2016



Kiemelt közfoglalkoztatási programokban támogatott létszám



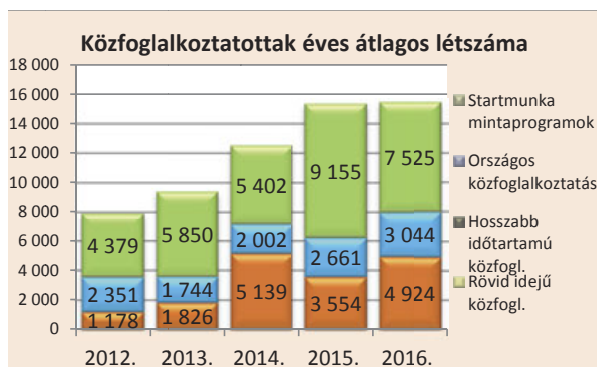
17 ezer főre csökkent. A foglalkoztatottak bővülése részben a közfoglalkoztatottak számának 5,8 ezerrel 10,1 ezer főre történő emelkedésének köszönhető.

- A megyében a foglalkoztatási ráta emelkedett, az időszak elején, a 15–74 évesek körében látható 49,8 százalékról 57,3 százalékra. A megyében a munkaerő-felmérésből származó 2016. évi adatok szerint a foglalkoztatottak 4,8%-a dolgozott közfoglalkoztatottként.
- A közfoglalkoztatottak között az időszak egészében magas volt a járási, kistérségi mintaprogramokban dolgozók száma és aránya (42–57%). 2014-ben és 2016-ban a legtöbben hosszabb időtartamú programokban dolgoztak, a többi évben a mintaprogramok adták a megyei közfoglalkoztatottak legnagyobb részét. Az országos közfoglalkoztatási programokban részt vevők aránya 28 és 38 százalék között alakult.

Békés megye

Foglalkoztatottak, álláskeresők Békés megyében

ezer fő	2012	2013	2014	2015	2016
foglalkoztatott ²⁴	131,3	132,8	133,7	139,3	144,7
álláskereső ²⁵	25,5	22,7	17,5	14,3	12,4
közfoglalkoztatott ²⁶	7,9	9,4	12,5	15,4	15,5
foglalkoztatási ráta (%) ⁵³	47,4	48,4	49,3	52,1	54,8



- A startmunka mintaprogramban, Békés megyében 2016-ban összesen 63 település vett részt és 7,5 ezer fő dolgozott. Egy település többféle pillérben is indíthatott programot.
- Mezőgazdasági programot 58 településen működtettek. Jelentős volt a belterületi utak karbantartására (51 db) és a helyi sajátosságú tevékenységekre irányuló programot (51 db) indító települések száma is. A megyében 31 település belvízelvezetésre, további 25 pedig mezőgazdasági utak karbantartása érdekében indított programot.

Fontosabb közfoglalkoztatási programok a megyében

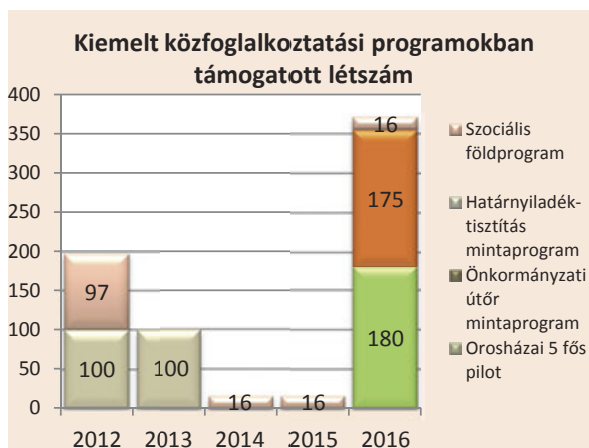
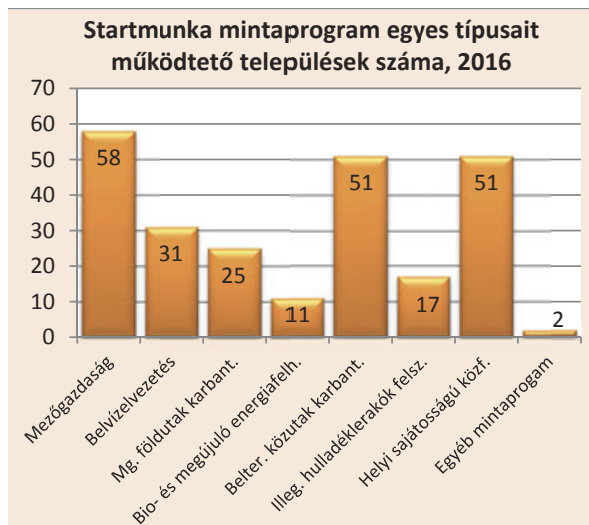
- Békés megyében az önkormányzati útörök csapatai 2016-ban 25 település közútjainak javításán dolgoztak összesen 175 fő bevonásával.
- 2012-től indultak a megyében szociális földprogramok a bevontak gazdálkodási képességeinek fejlesztése érdekében.

24 A munkaerő-felmérés 15–74 éves népességre vonatkozó adatai.

25 Havi zárónapi létszámok éves átlaga, az egyén lakóhelye szerint

26 Havi átlagos létszámok éves átlaga, az egyén lakóhelye szerint

- 2015-ben a megye több településén indult mezőgazdasági program az orosházi pilot-programban.
- 2012-ben és 2013-ban országos mintaprogramok indultak határnyiladék tisztítási munkálatok elvégzésére.
- A megye foglalkoztatottjainak száma 2012 és 2016 között 10,2 százalékkal, 131,3 ezerről 144,7 ezer főre nőtt, miközben az álláskeresők száma 25,5 ezerről 12,4 ezer főre csökkent. A foglalkoztatottak bővülése részben a közfoglalkoztatottak számának 7,9 ezerről 15,5 ezer főre történő emelkedésének köszönhető.



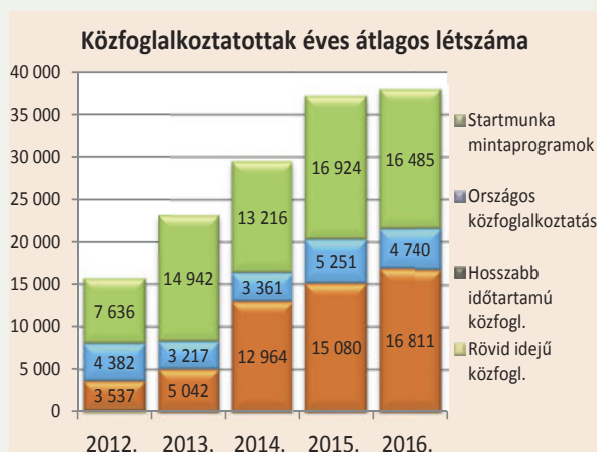
- A megyében a foglalkoztatási ráta emelkedett, az időszak elején látható 47,4 százalékról 54,8 százalékra (a 15-74 évesek körében). A megyében a munkaerő-felmérésből származó 2016. évi adatok szerint a foglalkoztatottak 11%-a dolgozott közfoglalkoztatottként.
- A közfoglalkoztatottak között az időszak egészében magas volt a járási, kistérségi mintaprogramokban dolgozók száma és aránya. 2015-ben számuk a 10

ezret közelítette, arányuk az összes közfoglalkoztatotton belül 60%-os volt. A hosszabb időtartamú programokban foglalkoztatottak aránya 14 és 41% között alakult (legmagasabb 2014-ben volt). Az országos közfoglalkoztatási programokban részt vevők száma 1,8 ezer (2013.) és 3 ezer fő (2016.) között szóródott.

Borsod-Abaúj-Zemplén megye

Foglalkoztatottak, álláskeresők Borsod-Abaúj-Zemplén megyében

ezer fő	2012	2013	2014	2015	2016
foglalkoztatott ²⁷	220,8	232,2	243,5	257,0	265,7
álláskereső ²⁸	67,4	59,2	51,3	45,4	39,5
közfoglalkoztatott ²⁹	15,7	23,2	29,5	37,3	38,0
foglalkoztatási ráta (%) ³²	42,5	45,1	47,8	51,1	53,4



27 A munkaerő-felmérés 15–74 éves népességre vonatkozó adatai.

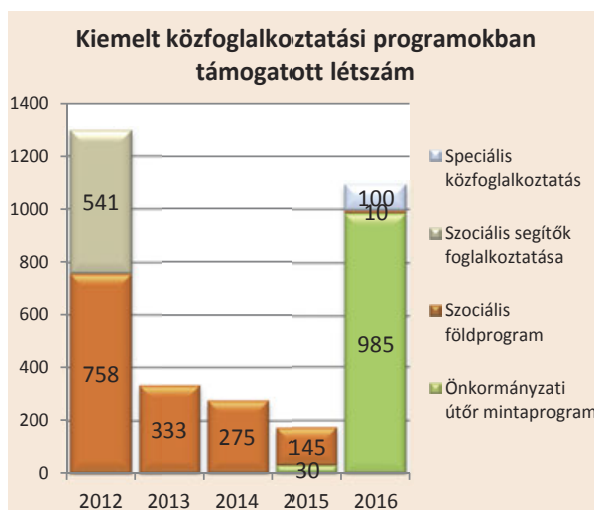
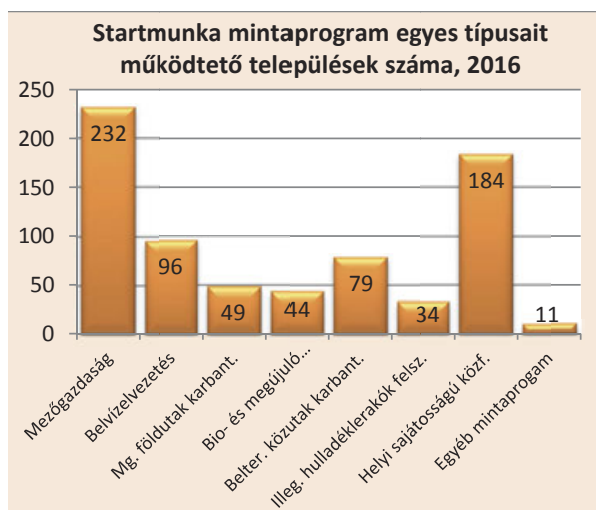
28 Havi zárónapi létszámok éves átlaga, az egyén lakóhelye szerint

29 Havi átlagos létszámok éves átlaga, az egyén lakóhelye szerint

- A startmunka mintaprogramban, Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 2016-ban összesen 290 település vett részt és 16,5 ezer fő dolgozott. Egy település többféle pillérben is indíthatott programot.
- Mezőgazdasági programot 232 településen indítottak. Jelentős volt a helyi sajátosságú tevékenységekre irányuló programot (184 db) indító települések száma is. A megyében 96 település belvízelvezetésre, 49 a mezőgazdasági, további 79 pedig a belterületi utak karbantartására indított programot.

Fontosabb közfoglalkoztatási programok a megyében

- Borsod-Abaúj-Zemplén megyében az önkormányzati útörök csapatai 2015-ban 2, 2016-ban pedig már 126 település közútjainak javításán dolgoztak összesen 985 fő bevonásával.
- 2012-től indultak a megyében közfoglalkoztatási támogatással kombinált szociális földprogramok a bevontak gazdálkodási képességeinek fejlesztése érdekében.
- A helyben élő idős és rászoruló személyek támogatására 2012-ben indultak mintaprogramok.
- 2016-ban összesen 100 fővel, speciális programok indultak a közfoglalkoztatásba is nehezen bevonható, mentális, egészségügyi és szociális problémákkal küzdő álláskeresők helyzetének javítása érdekében.



- A megye foglalkoztatottjainak száma 2012 és 2016 között 20,3 százalékkal, 220,8 ezerről 265,7 ezer főre nőtt, miközben az álláskeresők száma 67,4 ezerről 39,5 ezer főre csökkent. A foglalkoztatottak bővülése részben a közfoglalkoztatottak számának 15,7 ezerrel 38 ezer főre történő emelkedésének köszönhető.
- A megyében a foglalkoztatási ráta emelkedett, az időszak elején látható 42,5 százalékról 53,4 százalékra a 15-74 éves népesség körében. A megyében a 2016-os munkaerő-felmérésből származó adatok

szerint a foglalkoztatottak 13 %-a dolgozott közfoglalkoztatottként.

- A közfoglalkoztatottak között 2015-ig a járási, kistérségi mintaprogramokban dolgozók száma és aránya volt a legmagasabb (45 – 64%). 2016-ban a hosszabb időtartamú programokban dolgozók aránya kevéssel meghaladta a mintaprogramok arányát (43 – 44%). Az országos közfoglalkoztatási programokban részt vevők aránya 2012 és 2016 között lecsökkent, 27,8%-ról 12,5%-ra. ■

Csongrád megye

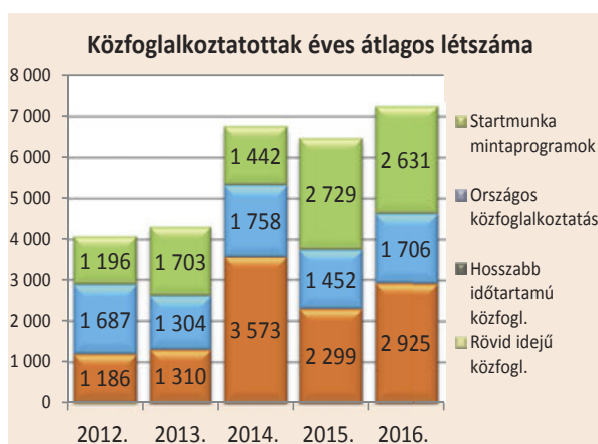
Foglalkoztatottak, álláskeresők Csongrád megyében

ezer fő	2012	2013	2014	2015	2016
foglalkoztatott ³⁰	153,1	154,3	169,8	170,7	180,4
álláskereső ³¹	21,2	20,0	14,9	13,2	10,3
közfoglalkoztatott ³²	4,1	4,3	6,8	6,5	7,3
foglalkoztatási ráta (%) ⁵⁶	48,4	49,0	54,3	54,9	58,3

30 A munkaerő-felmérés 15–74 éves népességre vonatkozó adatai.

31 Havi zárónapi létszámok éves átlaga, az egyén lakóhelye szerint

32 Havi átlagos létszámok éves átlaga, az egyén lakóhelye szerint



VII. Főbb közfoglalkoztatási programok megyénként

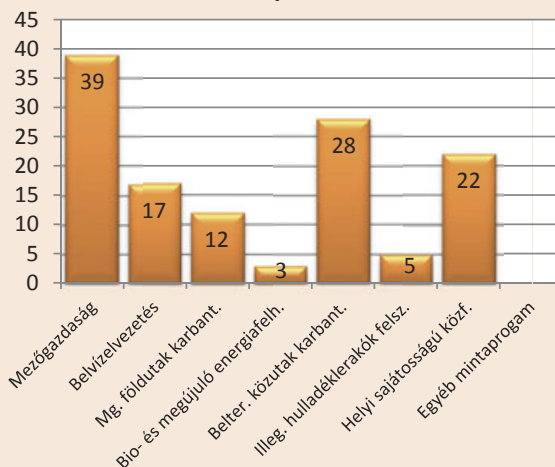
- A startmunka mintaprogramban, Csongrád megyében 2016-ban összesen 47 település vett részt és éves átlagban 2,6 ezer fő dolgozott. Egy település többféle pillérben is indíthatott programot.
- Mezőgazdasági programot 39 településen folytattak. Jelentős volt a belterületi utak karbantartására (28 db) és a helyi sajátosságú tevékenységekre irányuló programot (22 db) indító települések száma is. A megyében 17 település belvízelvezetésre, további 12 pedig mezőgazdasági utak karbantartása érdekében indított programot.

Fontosabb közfoglalkoztatási programok a megyében

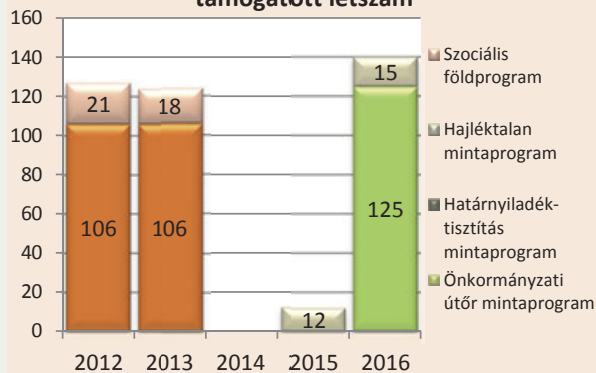
- Csongrád megyében az önkormányzati útörök csapatai 2016-ban 20 település közútjainak javításán dolgoztak összesen 125 fő bevonásával.
- 2012-től indultak a megyében közfoglalkoztatási támogatással kiegészült szociális földprogramok a bevontak gazdálkodási képességeinek fejlesztése érdekében. 2015-től indultak olyan mintaprogramok, amelyek a helyben élő hajléktalan személyek életkörülményein, foglalkoztatási esélyein javítottak.
- 2012-ben és 2013-ban országos mintaprogramok indultak határnyiladék tisztítási munkálatok elvégzésére.
- A megye foglalkoztatottjainak száma 2012 és 2016 között 17,8 százalékkal, 153,1 ezerről 180,4 ezer főre nőtt, miközben az álláskeresők száma 21,2 ezerről 10,3 ezer főre csökkent. A foglalkoztatottak bővülésének kisebb részét adta a közfoglalkoztatottak számának 4,1 ezerről 7,3 ezer főre történő emelkedése.
- A megyében a foglalkoztatási ráta emelkedett, az időszak elején látható 48,4 százalékról 58,3 százalékra (a 15–74 éves népesség körében). A megyében a munkaerő-felmérésből származó 2016. évi adatok szerint a foglalkoztatottak 3,4%-a dolgozott közfoglalkoztatottként.
- A közfoglalkoztatottak között az időszak egészében magas volt a járási, kistérségi mintaprogramokban dolgozók száma és aránya (22–42%, 2014-ben

és 2016-ban a legtöbben hosszabb időtartamú programokban dolgoztak. A többi évben a mintaprogramok adták a megyei közfoglalkoztatottak legnagyobb részét. Az országos közfoglalkoztatási programokban részt vevők aránya 22 és 41 százalék között ingadozott.

Startmunka mintaprogram egyes típusait működtető települések száma, 2016



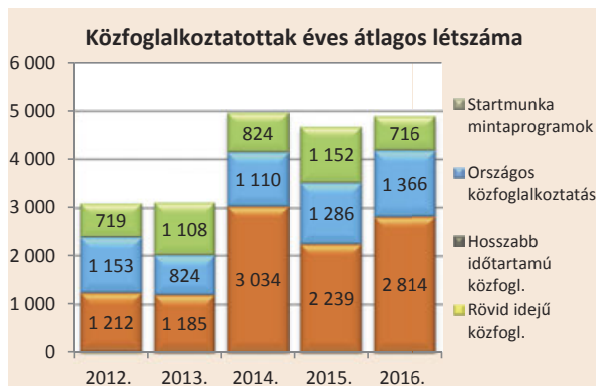
Kiemelt közfoglalkoztatási programokban támogatott létszám



Fejér megye

Foglalkoztatottak, álláskeresők Fejér megyében

ezer fő	2012	2013	2014	2015	2016
foglalkoztatott ³³	172,0	174,6	183,9	195,6	194,1
álláskereső ³⁴	21,1	19,6	14,6	13,0	10,4
közfoglalkoztatott ³⁵	3,1	3,1	5,0	4,7	4,9
foglalkoztatási ráta (%) ¹¹	52,2	53,2	56,3	60,4	59,9



- A startmunka mintaprogramban, Fejér megyében 2016-ban összesen 19 település vett részt. Egy település többféle pillérben is indíthatott programot.
- Mezőgazdasági programot 16 településen működtettek ebben az évben, míg belvízelvezetésre (8 db), belterületi közutak karbantartására (5 db) és helyi sajátosságú tevékenységekre irányuló programot (6 db) település indított.

Fontosabb közfoglalkoztatási programok a megyében

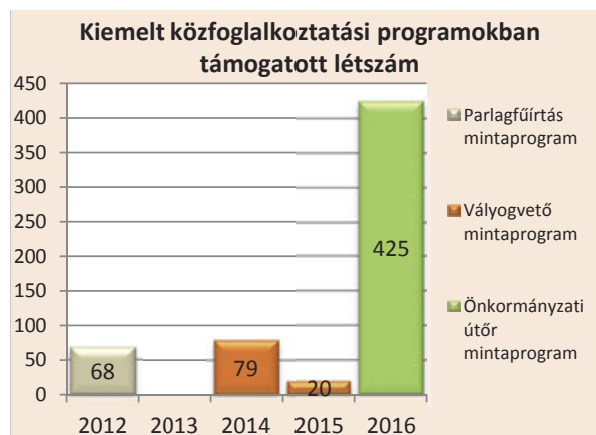
- Fejér megyében 2012-ben 3 helyen indítottak mintaprogramot, összesen 68 fő bevonásával a települések kül- és belterületén burjánzó parlagfű irtására.
- Fejér megyében 2014-ben 3, 2015-ben pedig két helyen indult vályogvető közfoglalkoztatási program, összesen 79 és 20 fő bevonásával.

33 A munkaerő-felmérés 15–74 éves népességre vonatkozó adatai.

34 Havi zárónapi létszámok éves átlaga, az egyén lakóhelye szerint

35 Havi átlagos létszámok éves átlaga, az egyén lakóhelye szerint

- Az önkormányzati útőrök csapatai 2016-tól 51 település közútjainak javításán dolgoztak.
- A megye foglalkoztatottjainak száma 2012 és 2016 között 15,1 százalékkal, 172 ezerről 194,1 ezer főre nőtt, miközben az álláskeresők száma 21,1 ezerről 10,4 ezer főre csökkent. A közfoglalkoztatottak 3–5 ezres létszáma és 2013–2016 közötti 1,8 ezres bővülése alig játszott szerepet a helyi foglalkoztatás növekedésében.
- A megyében a foglalkoztatási ráta emelkedett, a 15–74 éves népesség körében az időszak elején látható 52,2 százalékról 59,9 százalékra. Fejér megyében a 2016. évi, a munkaerő-felmérésből szár-



mazó adatok szerint a foglalkoztatottak 2,5%-a dolgozott közfoglalkoztatottként.

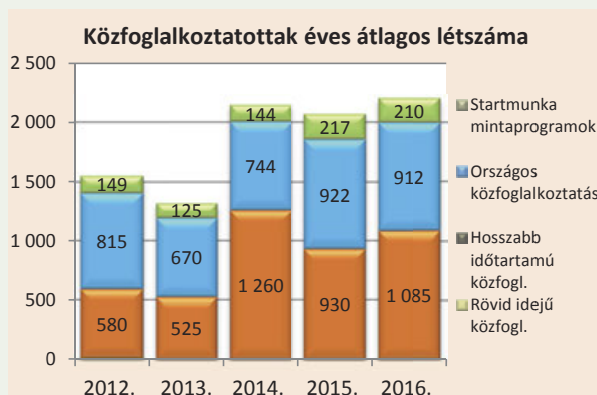
- A közfoglalkoztatottak nagyobb része, 2013 után 48-61 százaléka hosszabb időtartamú programokban dolgozott. A három programtípus aránya a

vizsgált időszakban csak kisebb mértékben változott. Az országos közfoglalkoztatási programokban részt vevő megyei lakosok átlagos létszáma 2012 és 2016 között 719 és 1152 fő között alakult.

Győr-Moson-Sopron megye

Foglalkoztatottak, álláskeresők Győr-Moson-Sopron megyében

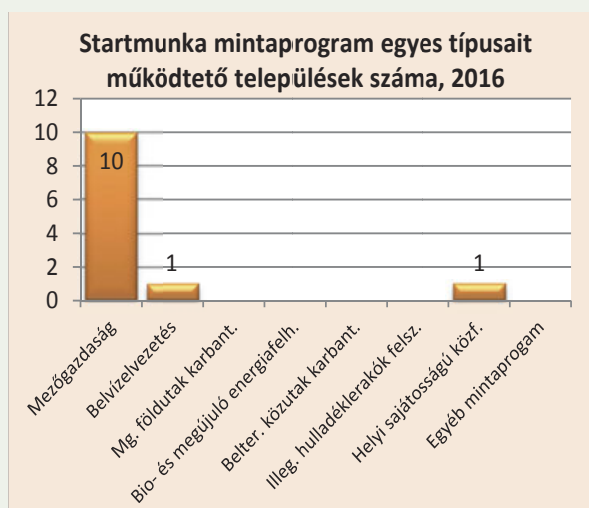
ezer fő	2012	2013	2014	2015	2016
foglalkoztatott ³⁶	189,5	195,2	207,0	210,4	214,8
álláskereső ³⁷	10,1	9,6	5,9	5,2	4,3
közfoglalkoztatott ³⁸	1,6	1,3	2,1	2,1	2,2
foglalkoztatási ráta (%) ²⁰	54,6	56,0	59,3	60,0	61,0



- A startmunka mintaprogramban, Győr-Moson-Sopron megyében 2016-ban összesen 11 település vett részt. Egy település többféle pillérben is indíthatott programot.

Fontosabb közfoglalkoztatási programok a megyében

- Mezőgazdasági programot 10 településen indítottak. A megyében volt egy belvízelvezetésre és egy helyi sajátosságú tevékenységre épülő startmunka mintaprogramot indító település is ebben az évben.
- Győr-Moson-Sopron megyében 2012-ben 6 helyen indítottak mintaprogramot, összesen 62 fő bevonásával a települések kül- és belterületén burjánzó parlagfű irtására.
- Az önkormányzati útörök csapatai 2016-tól 14 település köztútjainak javításán dolgoztak összesen 70 fő bevonásával.

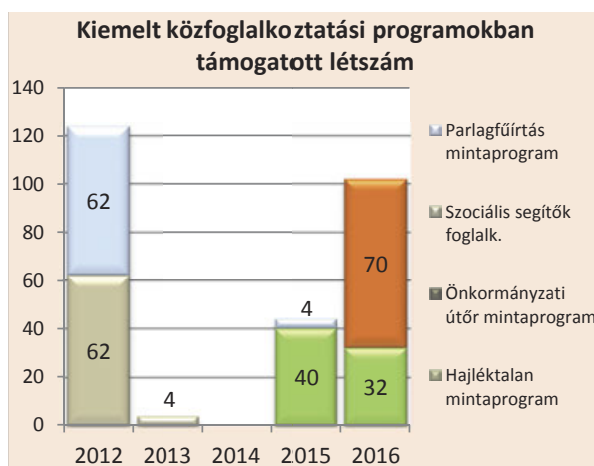


36 A munkaerő-felmérés 15–74 éves népességre vonatkozó adatai.

37 Havi zárónapi létszámok éves átlaga, az egyén lakóhelye szerint

38 Havi átlagos létszámok éves átlaga, az egyén lakóhelye szerint

- A helyben élő hajléktalan személyek életkörülményein javító közfoglalkoztatási mintaprogramok 2015-től indultak.
- A helyben élő idős és rászoruló személyek támogatására 2012-ben és 2013-ban indultak mintaprogramok.
- A megye foglalkoztatottjainak száma 2012 és 2016 között 13,4 százalékkal, 189,5 ezerről 214,8 ezer főre nőtt, miközben az álláskeresők száma 10,1 ezerről 4,3 ezer főre csökkent. A közfoglalkoztatottak 1,3–2,2 ezres létszáma és 2012–2016 közötti 600 fős bővülése alig játszott szerepet a helyi foglalkoztatás növekedésében.
- A megyében a foglalkoztatási ráta emelkedett, az időszak elején látható 54,6 százalékról 61 százalékra. Győr-Moson-Sopron megyében a munkaerő-felmérésből származó adatok szerint 2016-ban a foglalkoztatottak 0,6%-a dolgozott közfoglalkoztatottként.
- A közfoglalkoztatottak nagyobb része, az időszakban 38 – 59 százaléka hosszabb időtartamú programokban dolgozott, legtöbbször 2014-ben. Ezt követően nőtt a többi típusban foglalkoz-



tatottak aránya. Az országos közfoglalkoztatási programokban részt vevő megyei lakosok átlagos létszáma 2012 és 2016 között 670 és 922 fő között változott.

Hajdú-Bihar megye

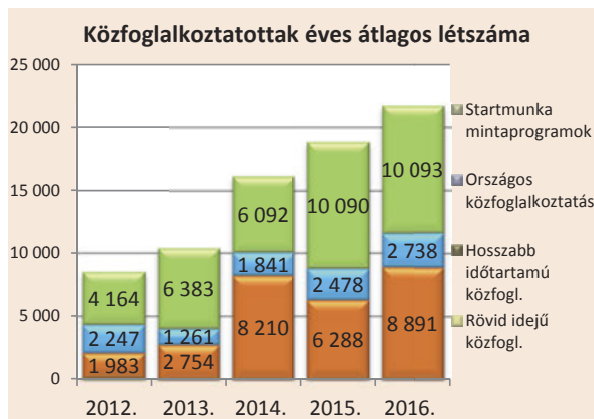
Foglalkoztatottak, álláskeresők Hajdú-Bihar megyében

ezer fő	2012	2013	2014	2015	2016
foglalkoztatott ³⁹	190,8	196,4	207,0	213,0	224,2
álláskereső ⁴⁰	46,8	44,4	36,9	33,5	27,7
közfoglalkoztatott ⁴¹	8,5	10,4	16,1	18,9	21,7
foglalkoztatási ráta (%) ⁴¹	46,0	47,5	50,3	52,1	55,1

39 A munkaerő-felmérés 15–74 éves népességre vonatkozó adatai.
40 havi zárónapi létszámok éves átlaga, az egyén lakóhelye szerint
41 havi átlagos létszámok éves átlaga, az egyén lakóhelye szerint

- A startmunka mintaprogramban, Hajdú-Bihar megyében 2016-ban összesen 78 település vett részt és 10 ezer fő dolgozott. Egy település többféle pilérben is működtethetett programot.

39 A munkaerő-felmérés 15–74 éves népességre vonatkozó adatai.
40 Havi zárónapi létszámok éves átlaga, az egyén lakóhelye szerint
41 Havi átlagos létszámok éves átlaga, az egyén lakóhelye szerint



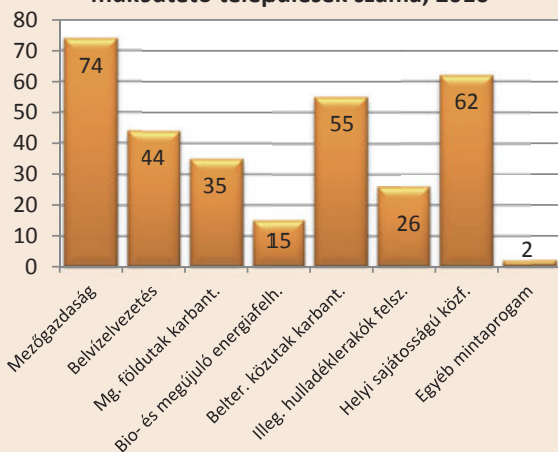
- Mezőgazdasági programot 74 településen indítottak. Jelentős volt a helyi sajátosságú tevékenységekre irányuló programot (62 db) indító települések száma is. A megyében 55 település belterületi utak karbantartására, 44 belvízelvezetésre, további 35 pedig mezőgazdasági utak karbantartására indított programot.

Fontosabb közfoglalkoztatási programok a megyében

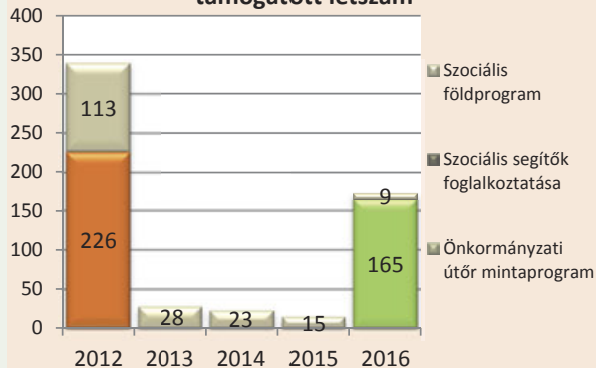
- Hajdú-Bihar megyében az önkormányzati útörök csapatai 2016-ban 26 település közútjainak javításán dolgoztak összesen 165 fő bevonásával.
- 2012-től indultak a megyében közfoglalkoztatással kombinált szociális földprogramok a bevontak gazdálkodási képességeinek fejlesztése érdekében.
- A helyben élő idős és rászoruló személyek támogatására 2012-ben indultak mintaprogramok 226 fős létszámmal.
- A megye foglalkoztatottjainak száma 2012 és 2016 között 17,5 százalékkal, 190,8 ezerről 224,2 ezer főre nőtt, miközben az álláskeresők száma 46,8 ezerről 27,7 ezer főre csökkent. A foglalkoztatottak bővülése részben a közfoglalkoztatottak számának 8,5 ezerről 21,7 ezer főre történő emelkedésének köszönhető.

- A megyében a 15–74 évesek foglalkoztatási rátája emelkedett, az időszak elején látható 46 százalékról 55,1 százalékra. A megyében a munkaerő-felmérés 2016. évi adatai szerint a foglalkoztatottak 10,4%-a dolgozott közfoglalkoztatottként.
- A közfoglalkoztatottak között 2014 kivételével a járási, kistérségi mintaprogramokban dolgozók aránya volt a legmagasabb (46–61%). 2014-ben a hosszabb időtartamú programokban dolgozók száma jelentős növekedéssel elérte a 8,2 ezer főt (50,9%), majd az ezt követő években is magas maradt (6,3–8,9 ezer fő). Az országos közfoglalkoztatási programokban részt vevők száma 2012. és 2016. között 2,2 ezerről – ingadozásokat követően – 2,7 ezer főre nőtt, miközben arányuk a többi típus létszámnövekedése miatt csökkenő volt.

Startmunka mintaprogram egyes típusait működtető települések száma, 2016



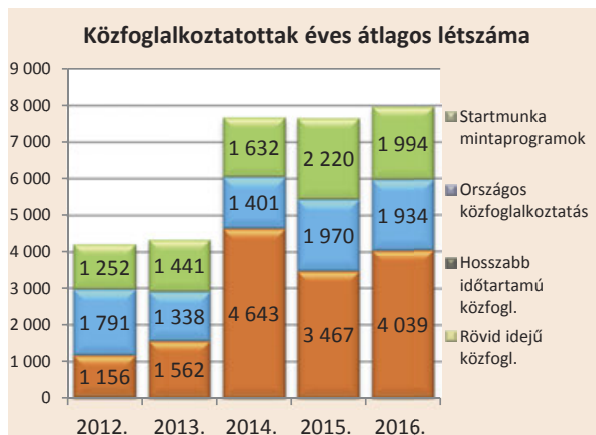
Kiemelt közfoglalkoztatási programokban támogatott létszám



Heves megye

Foglalkoztatottak, álláskeresők Heves megyében

ezer fő	2012	2013	2014	2015	2016
foglalkoztatott ⁴²	107,9	109,9	115,6	119,5	125,2
álláskereső ⁴³	20,8	19,6	14,8	14,7	12,7
közfoglalkoztatott ⁴⁴	4,2	4,3	7,7	7,7	8,0
foglalkoztatási ráta (%) ³⁵	46,0	47,3	50,3	52,5	55,4



- A startmunka mintaprogramban, Heves megyében 2016-ban összesen 60 település vett részt és 2 ezer fő dolgozott. Egy település többféle pillérben is működtethetett programot.
- Mezőgazdasági programot 46 településen indítottak. Jelentős volt a helyi sajátosságú tevékenységekre irányuló programot (29 db) indító települések száma is. A megyében 14 település belvízelvezetésre, 12 a mezőgazdasági, további 19 pedig a belterületi utak karbantartására indított programot.

Fontosabb közfoglalkoztatási programok a megyében

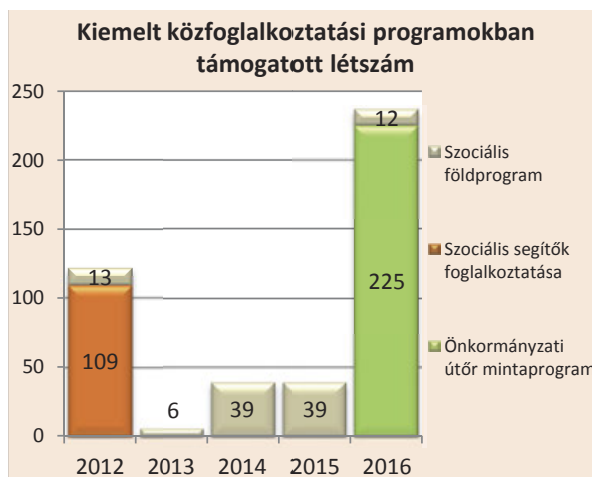
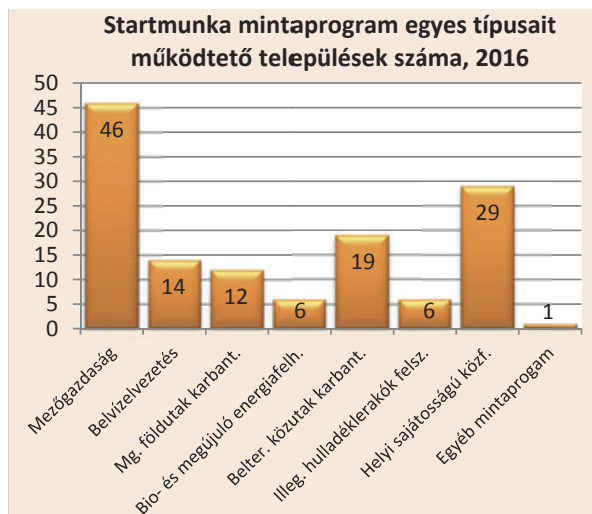
- Heves megyében az önkormányzati útörök csapatai 2016-ban 29 település közútjainak javításán dolgoztak összesen 225 fő bevonásával.

⁴² A munkaerő-felmérés 15–74 éves népességre vonatkozó adatai.

⁴³ Havi zárónapi létszámok éves átlaga, az egyén lakóhelye szerint

⁴⁴ Havi átlagos létszámok éves átlaga, az egyén lakóhelye szerint

- 2012-től indultak a megyében szociális földprogramok a bevontak gazdálkodási képességeinek fejlesztése érdekében.
- A helyben élő idős és rászoruló személyek támogatására 2012-ben indultak mintaprogramok 109 fős létszámmal.
- A megye foglalkoztatottjainak száma 2012 és 2016 között 16,1 százalékkal, 107,9 ezerről 125,2 ezer főre nőtt, miközben az álláskeresők száma 20,8 ezerről 12,7 ezer főre csökkent. A foglalkoztatottak bővülése



részben a közfoglalkoztatottak számának 4,2 ezerrel 8 ezer főre történő emelkedésének köszönhető.

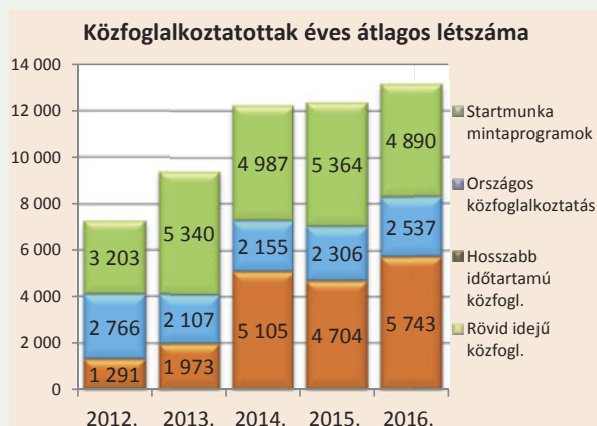
- A megyében a foglalkoztatási ráta emelkedett, az időszak elején látható 46 százalékról 55,4 százalékra (a 15–74 éves népesség körében). A megyében a 2016-os munkaerő-felmérésből származó adatok szerint a foglalkoztatottak 5,5%-a dolgozott közfoglalkoztatottként.

- A közfoglalkoztatottak között 2013-tól a hosszabb időtartamú programokban dolgozók aránya volt a legmagasabb (36–60%). A járási, kistérségi minta-programokban dolgozók száma 1,2 ezerrel 2 ezerre nőtt. Az országos közfoglalkoztatási programokban részt vevők aránya 2012 és 2016 között lecsökkent, létszámuk azonban 1,8 ezerrel 1,9 ezerre növekedett.

Jász-Nagykun-Szolnok megye

Foglalkoztatottak, álláskeresők Jász-Nagykun-Szolnok megyében

ezer fő	2012	2013	2014	2015	2016
foglalkoztatott ⁴⁵	143,2	143,9	157,9	156,6	159,7
álláskereső ⁴⁶	28,6	26,4	21,6	20,4	17,3
közfoglalkoztatott ⁴⁷	7,3	9,4	12,2	12,4	13,2
foglalkoztatási ráta (%) ⁴⁴	48,3	48,9	54,2	54,5	56,2



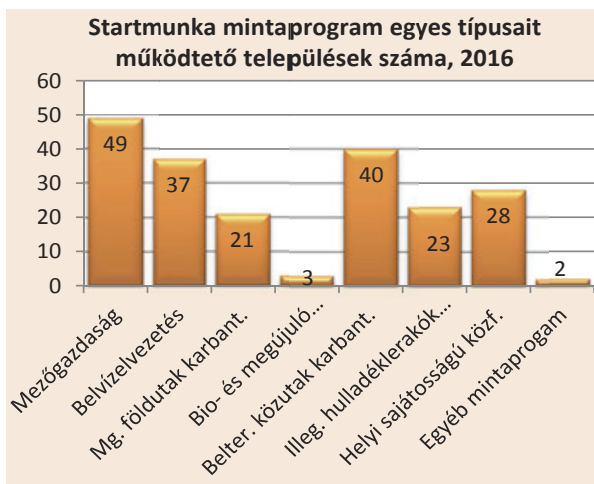
45 A munkaerő-felmérés 15–74 éves népességre vonatkozó adatai.

46 Havi zárónapi létszámok éves átlaga, az egyén lakóhelye szerint

47 Havi átlagos létszámok éves átlaga, az egyén lakóhelye szerint

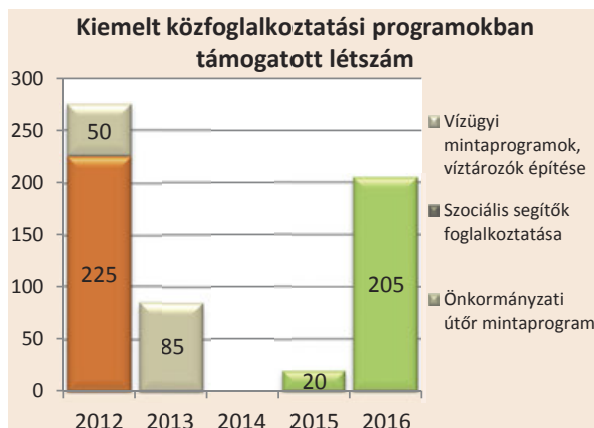
Fontosabb közfoglalkoztatási programok a megyében:

- Jász-Nagykun-Szolnok megyében az önkormányzati útörök csapatai 2015-ben 2 település, 2016-ban pedig már 30 település közútjainak javításán dolgoztak összesen 225 fő bevonásával. 2012-től indultak a megyében vízügyi mintaprogramok víztározók létesítése érdekében.
- A helyben élő idős és rászoruló személyek támogatására 2012-ben indultak mintaprogramok 225 fős létszámmal.
- A megye foglalkoztatottjainak száma 2012 és 2016 között 11,5 százalékkal, 143,2 ezerrel 159,7 ezer főre emelkedett, miközben az álláskeresők száma 28,6 ezerrel 17,3 ezer főre csökkent. A fog-



lalkoztatottak bővülése részben a közfoglalkoztatottak számának 7,3 ezerrel 13,2 ezer főre történő emelkedésének köszönhető.

- A megyében a foglalkoztatási ráta emelkedett, az időszak elején, a 15–74 évesek körében látható 48,3 százalékról 56,2 százalékra. A megyében a munkaerő-felmérés 2016. évre vonatkozó adatai szerint a foglalkoztatottak 9%-a dolgozott közfoglalkoztatottként.



- A közfoglalkoztatottak között az időszak egészében magas volt a járási, kistérségi mintaprogramokban dolgozók száma és aránya. 2014-ben és 2016-ban a legtöbb hosszabb időtartamú programokban dolgoztak, a többi évben a mintaprogramok adták a megyei közfoglalkoztatottak legnagyobb részét. Az országos közfoglalkoztatási programokban részt vevők aránya 18 és 38 százalék között alakult.

Komárom-Esztergom megye

Foglalkoztatottak, álláskereső Komárom-Esztergom megyében

ezer fő	2012	2013	2014	2015	2016
foglalkoztatott ⁴⁸	128,1	127,1	132,3	136,1	135,6
álláskereső ⁴⁹	13,1	12,7	9,0	7,9	6,0
közfoglalkoztatott ⁵⁰	1,8	1,4	2,7	2,8	3,2
foglalkoztatási ráta (%) ⁵⁰	54,0	53,9	56,6	58,8	58,9

- A startmunka mintaprogramban, Komárom-Esztergom megyében 2016-ban összesen 17 település vett részt és éves átlagban több mint 300 fő



dolgozott. Egy település többféle pillérben is indíthatott programot.

- Mezőgazdasági programot 4 településen indítottak. A belterületi utak karbantartására 6 településen, bel-

48 A munkaerő-felmérés 15–74 éves népességre vonatkozó adatai.
 49 Havi zárónapi létszámok éves átlaga, az egyén lakóhelye szerint
 50 Havi átlagos létszámok éves átlaga, az egyén lakóhelye szerint

vízvezetésre 5 településen indult program. Helyi sajátosságú tevékenységekre irányuló programot 5 település kezdeményezett 2016-ban.

Fontosabb közfoglalkoztatási programok a megyében

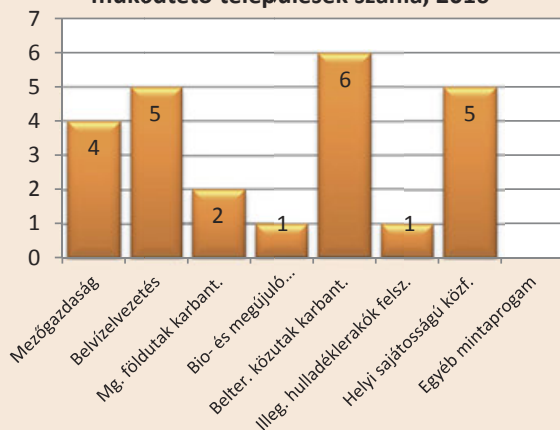
- Komárom-Esztergom megyében az önkormányzati útörök csapatai 2016-ban 18 település közútjainak javításán dolgoztak összesen 110 fő bevonásával.
- A megyében 2015-től indultak olyan mintaprogramok, amelyek a helyben élő hajléktalan személyek életkörülményein, foglalkoztatási esélyein javítottak.
- 2013-ban mintaprogram indult a megyeszékhelyen telep-rehabilitáció érdekében.
- A megye foglalkoztatottjainak száma 2012 és 2016 között 5,9 százalékkal, 128,1 ezerről 135,6 ezer főre nőtt, miközben az álláskeresők száma 13,1 ezerről 6 ezer főre csökkent. A foglalkozta-

tottak bővülésének kis részét adta a közfoglalkoztatottak számának 1,8 ezerről 3,2 ezer főre történő emelkedése.

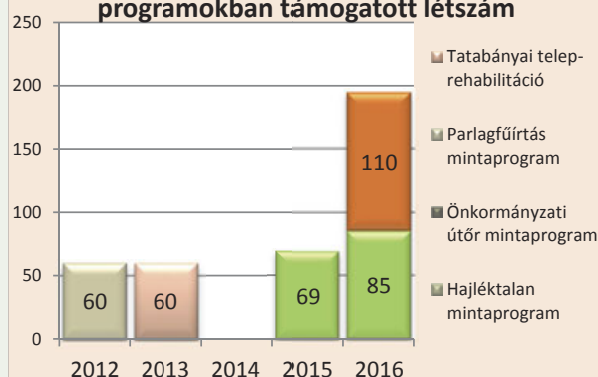
- A megyében a foglalkoztatási ráta emelkedett, az időszak elején látható 54 százalékról 58,9 százalékra (a 15–74 évesek körében). A megyében a 2016-os munkaerő-felmérésből származó adatok szerint a foglalkoztatottak 3,1%-a dolgozott közfoglalkoztatottként.
- A közfoglalkoztatottak közel fele hosszabb időtartamú programokban dolgozott, arányuk az egyéb közfoglalkoztatási programok létszámainak növekedése miatt csökkent 64 százalékról 57 százalékra 2016-ig. Az országos közfoglalkoztatási programokban részt vevő megyei lakosok száma 2012 és 2016 között 650 és ezer fő között alakult.



Startmunka mintaprogram egyes típusait működtető települések száma, 2016



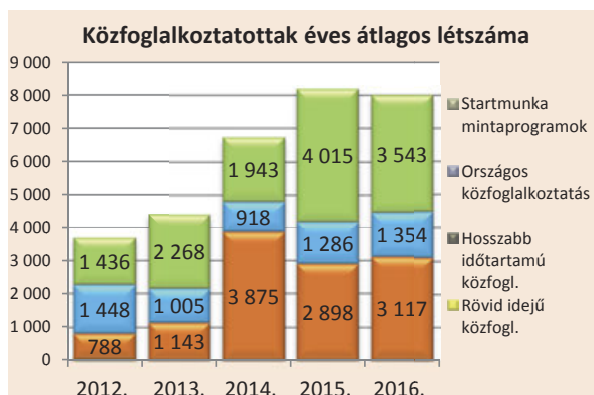
Kiemelt közfoglalkoztatási programokban támogatott létszám



Nógrád megye

Foglalkoztatottak, álláskeresők Nógrád megyében

ezer fő	2012	2013	2014	2015	2016
foglalkoztatott ⁵¹	65,6	66,2	74,7	76,1	75,7
álláskereső ⁵²	19,7	17,9	14,8	14,2	12,6
közfoglalkoztatott ⁵³	3,7	4,4	6,7	8,2	8,0
foglalkoztatási ráta (%) ³⁸	42,1	42,9	49,1	50,7	51,0



- A startmunka mintaprogramban, Nógrád megyében 2016-ban összesen 104 település vett részt és 3,5 ezer fő dolgozott. Egy település többféle pillérben is folytathatott programot.
- Mezőgazdasági programot 63 településen indítottak. Jelentős volt a helyi sajátosságú tevékenységekre irányuló programot (56 db) indító települések száma is. A megyében 46 település belvízelvezetésre, 14 a mezőgazdasági, további 45 pedig a belterületi utak karbantartására indított programot.

Fontosabb közfoglalkoztatási programok a megyében

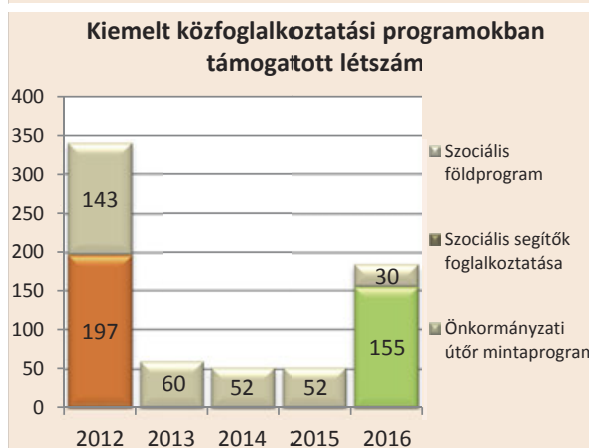
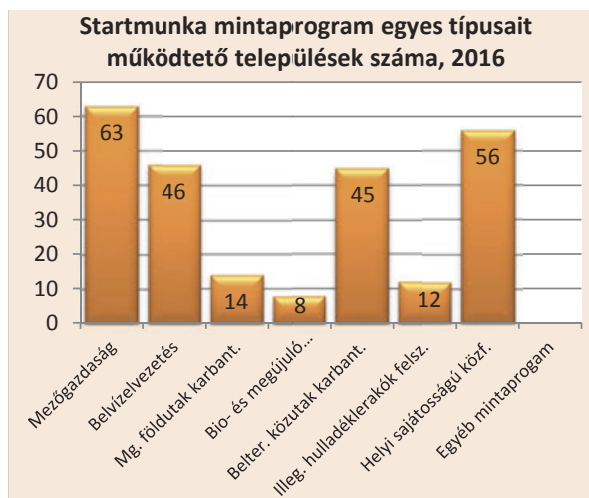
- Nógrád megyében az önkormányzati útörök csapatai 2016-ban 25 település közútjainak javításán dolgoztak összesen 155 fő bevonásával.

51 A munkaerő-felmérés 15–74 éves népességre vonatkozó adatai.

52 Havi zárónapi létszámok éves átlaga, az egyén lakóhelye szerint

53 Havi átlagos létszámok éves átlaga, az egyén lakóhelye szerint

- 2012-től indultak a megyében szociális földprogramok a bevontak gazdálkodási képességeinek fejlesztése érdekében.
- A helyben élő idős és rászoruló személyek támogatására 2012-ben indultak mintaprogramok 197 fős létszámmal.
- A megye foglalkoztatottjainak száma 2012 és 2016 között 15,4 százalékkal, 65,6 ezerről 75,7 ezer főre nőtt, miközben az álláskeresők száma 19,7 ezerről 12,6 ezer főre csökkent. A foglalkoztatottak bővülése részben a közfoglalkoztatottak számának 3,7 ezerről 8 ezer főre történő emelkedésének köszönhető.



- A megyében a foglalkoztatási ráta emelkedett, az időszak elején, a 15–74 évesek körében látható 42,1 százalékról 51 százalékra. A megyében a munkaerő-felmérésből származó 2016. évi adatok szerint a foglalkoztatottak 9,5%-a dolgozott közfoglalkoztatottként.
- A közfoglalkoztatottak között 2014 kivételével a járási, kistérségi mintaprogramokban dolgozók aránya volt a legmagasabb (39–51%). 2014-ben

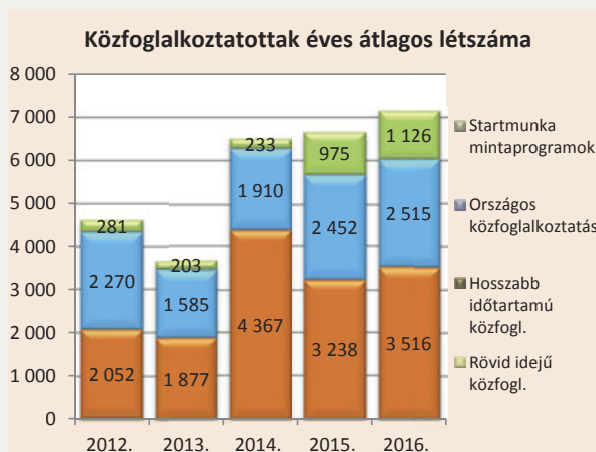
a hosszabb időtartamú programokban dolgozók száma jelentős növekedéssel elérte a 3,9 ezer főt (57,5%), majd az ezt követő években is magas maradt (2,9–3,1 ezer fő). Az országos közfoglalkoztatási programokban részt vevők száma 2014-re 1000 fő alá csökkent, majd 2016-ig visszatért a 2012-es 1,4 ezer fős szintre. Aránya a többi típus létszámnövekedése miatt csökkenő volt.

Pest megye

Foglalkoztatottak, álláskeresők Pest megyében

ezer fő	2012	2013	2014	2015	2016
foglalkoztatott ⁵⁴	491,1	503,2	528,5	539,1	565,6
álláskereső ⁵⁵	40,7	40,8	34,4	31,3	26,9
közfoglalkoztatott ⁵⁶	4,6	3,7	6,5	6,7	7,2
foglalkoztatási ráta (%) ⁸	52,5	53,7	56,3	57,3	59,7

- A startmunka mintaprogramban, Pest megyében 2016-ban összesen 41 település vett részt. Egy település többféle pillérben is indíthatott programot.
- Mezőgazdasági programot 23 településen működtettek. Jelentősebb a belvízelvezetésre (16 db), a belterületi közutak karbantartására (17 db) és a helyi sajátosságú tevékenységekre irányuló programot (16 db) indító települések száma is ebben az évben.



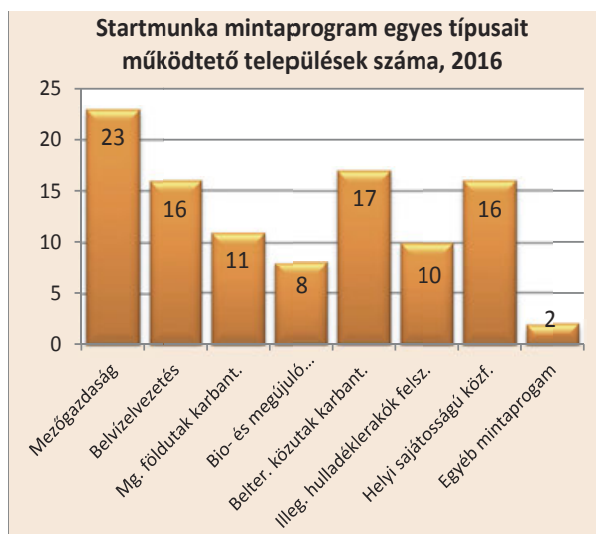
Fontosabb közfoglalkoztatási programok a megyében

- Pest megyében 2012-ben 8 helyen indítottak mintaprogramot a települések kül- és belterületén burjánzó parlagfű irtására.
- A helyben élő idős és rászoruló személyek támogatására 2013-ban összesen 70 fő foglalkoztatásával indultak mintaprogramok, az itt élők életkörülményeinek javítása érdekében.
- Az önkormányzati útörök csapatai 2016-tól 25 település közútjainak javításán dolgoztak.
- A megye foglalkoztatottjainak száma 2012 és 2016 között 15,2 százalékkal, 491 ezerrel 565,6 ezer főre nőtt, miközben az álláskeresők száma 40,7 ezerrel 26,9 ezer főre csökkent. A közfoglalkoztatottak 4–7 ezres létszáma és 2013–2016 közötti 3,5 ezres bővülése alig játszott szerepet a helyi foglalkoztatás növekedésében.

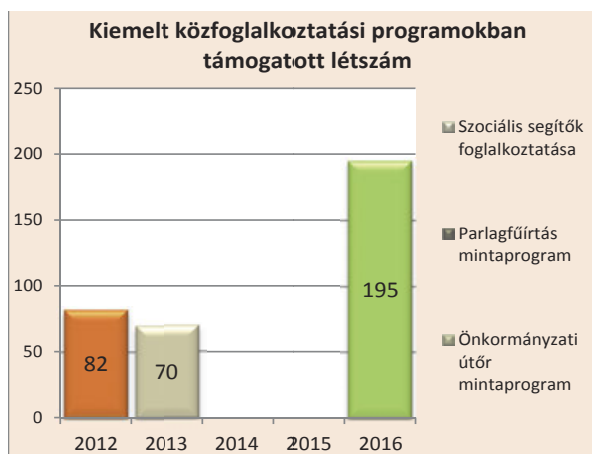
54 A munkaerő-felmérés 15–74 éves népességre vonatkozó adatai.

55 Havi zárónapi létszámok éves átlaga, az egyén lakóhelye szerint

56 Havi átlagos létszámok éves átlaga, az egyén lakóhelye szerint



- A megyében a foglalkoztatási ráta emelkedett, az időszak elején látható, a 15–74 évesek körében mért 52,5 százalékról 59,7 százalékra. Pest megyében a 2016. évi, a munkaerő-felmérésből származó adatok szerint a foglalkoztatottak 0,5%-a dolgozott közfoglalkoztatottként.



- A közfoglalkoztatottak közel fele hosszabb időtartamú programokban dolgozott, arányuk az egyéb közfoglalkoztatási programok létszámainak jelentős növekedése miatt csökkent 67 százalékról 50 százalék alá 2016-ig. Az országos közfoglalkoztatási programokban részt vevő megyei lakosok száma 2012 és 2016 között 1,6 ezer és 2,5 ezer fő között volt.

Somogy megye

Foglalkoztatottak, álláskeresők Somogy megyében

ezer fő	2012	2013	2014	2015	2016
foglalkoztatott ⁵⁷	111,8	111,8	119,2	118,0	125,2
álláskereső ⁵⁸	25,0	23,2	20,1	18,1	15,0
közfoglalkoztatott ⁵⁹	5,7	6,8	7,7	9,3	10,9
foglalkoztatási ráta (%) ²⁶	45,7	45,8	49,3	49,6	53,0

57 58 59

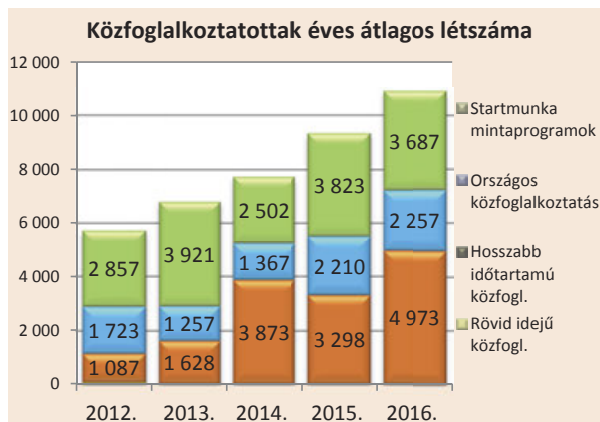
- A startmunka mintaprogramban, Somogy megyében 2016-ban összesen 181 település vett részt. Egy település többféle pillérben is indíthatott programot.

57 A munkaerő-felmérés 15–74 éves népességre vonatkozó adatai.

58 Havi zárónapi létszámok éves átlaga, az egyén lakóhelye szerint

59 Havi átlagos létszámok éves átlaga, az egyén lakóhelye szerint

- Mezőgazdasági programot 116 településen indítottak. Jelentős volt a belvízelvezetésre (80 db), a mezőgazdasági utak karbantartására (70 db), a belterületi közutak javítására (54 db), továbbá a helyi



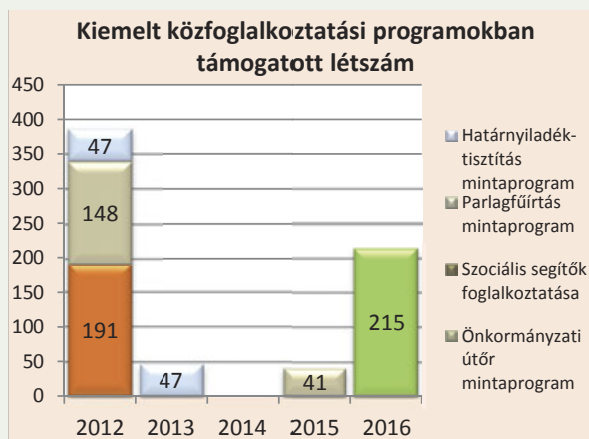
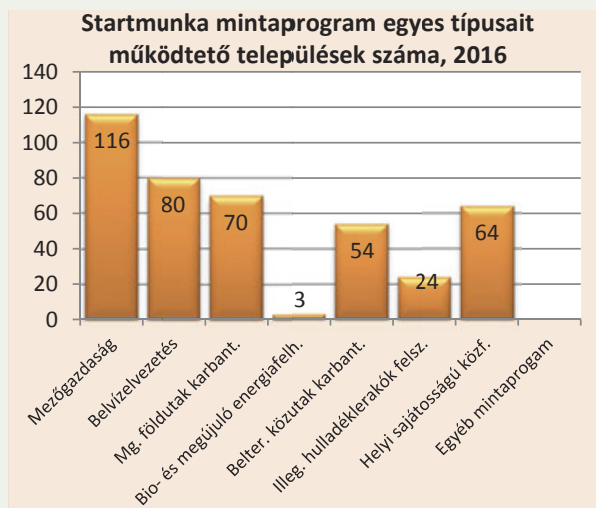
sajátosságú tevékenységekre irányuló programot (64 db) indító települések száma is.

Fontosabb közfoglalkoztatási programok a megyében

- Somogy megyében az önkormányzati útörök csapatai 2016-ban 38 település közútjainak javításán dolgoztak összesen 215 fő bevonásával.
- 2012-ben 148 fővel, 2015-ben 41 fővel indítottak mintaprogramokat a települések kül- és belterületén burjánzó parlagfű irtására.
- 2012-ben és 2013-ban is 47 fős országos mintaprogramok indultak határnyiladék tisztítási munkálatok elvégzésére.
- A helyben élő idős és rászoruló személyek támogatására 2012-ben indultak mintaprogramok.
- A megye foglalkoztatottjainak száma 2012 és 2016 között 12 százalékkal, 111,8 ezeről 125,2 ezer főre nőtt, miközben az álláskeresők száma 25 ezeről 15

ezer főre csökkent. A foglalkoztatottak bővülése részben a közfoglalkoztatottak számának 5,7 ezerről 10,9 ezer főre történő emelkedésének köszönhető.

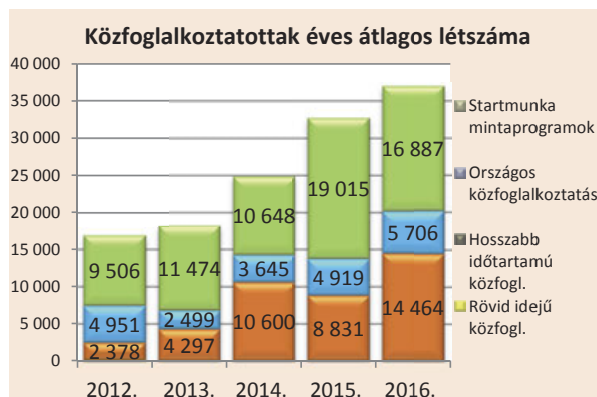
- A megyében a foglalkoztatási ráta emelkedett, az időszak elején, a 15–74 évesek körében látható 45,7 százalékról 53 százalékra. Somogy megyében a munkaerő-felmérésből származó 2016. évi adatok szerint a foglalkoztatottak 8,9%-a dolgozott közfoglalkoztatottként.
- A közfoglalkoztatottak között az időszak egészében magas volt a járási, kistérségi mintaprogramokban dolgozók száma és aránya. 2014-ben és 2016-ban a legtöbben hosszabb időtartamú programokban dolgoztak, a többi évben a mintaprogramok adták a megyei közfoglalkoztatottak legnagyobb részét. Az országos közfoglalkoztatási programokban részt vevők aránya 18 és 30 százalék között volt.



Szabolcs-Szatmár-Bereg megye

Foglalkoztatottak, álláskeresők Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében

ezer fő	2012	2013	2014	2015	2016
foglalkoztatott ⁶⁰	194,0	199,2	212,0	219,4	230,0
álláskereső ⁶¹	60,0	55,7	45,7	39,1	32,6
közfoglalkoztatott ⁶²	16,9	18,3	24,9	32,8	37,1
foglalkoztatási ráta (%) ⁴⁷	45,3	46,5	49,6	51,1	53,3



- A startmunka mintaprogramban, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében 2016-ban összesen 219 település vett részt és 16,9 ezer fő dolgozott. Egy település többféle pillérben is folytathatott programot.
- Mezőgazdasági programot 190 településen indítottak. Jelentős volt a belterületi utak karbantartására irányuló programot (130 db) indító települések száma is. A megyében 133 település belvízelvezetésre, 137 helyi sajátosságú tevékenységekre, további 122 pedig mezőgazdasági utak karbantartása érdekében indított programot.

Fontosabb közfoglalkoztatási programok a megyében

- Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében az önkormányzati útörök csapatai 2016-ban 57 település

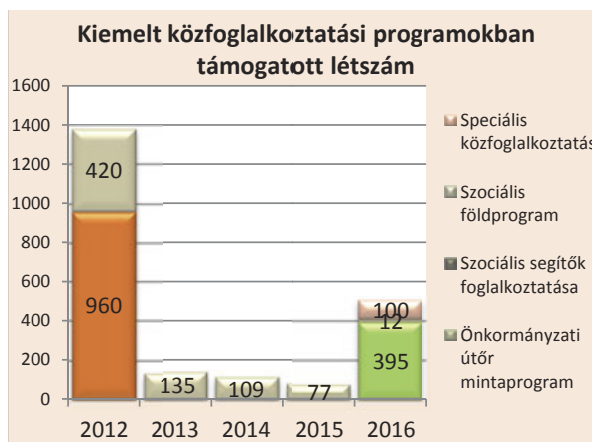
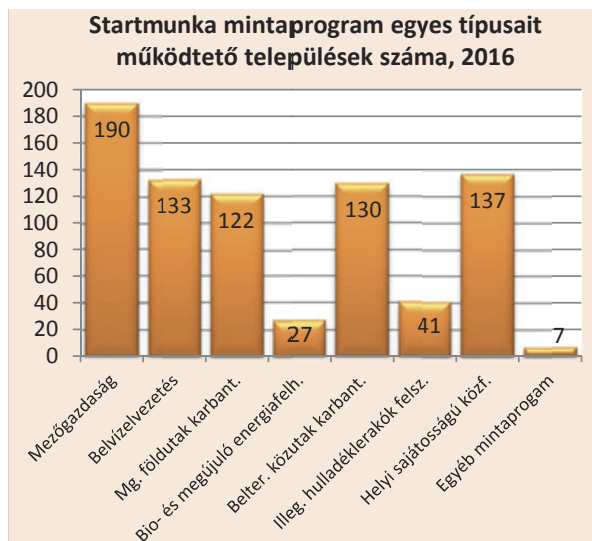
60 A munkaerő-felmérés 15–74 éves népességre vonatkozó adatai.

61 Havi zárónapi létszámok éves átlaga, az egyén lakóhelye szerint

62 Havi átlagos létszámok éves átlaga, az egyén lakóhelye szerint

közútjainak javításán dolgoztak összesen 395 fő bevonásával.

- 2012-től indultak a megyében közfoglalkoztatással kombinált szociális földprogramok a bevontak gazdálkodási képességeinek fejlesztése érdekében.
- A helyben élő idős és rászoruló személyek támogatására 2012-ben indultak mintaprogramok.
- 2016-ban összesen 100 fős, speciális programok indultak a közfoglalkoztatásba is nehezen bevonható, mentális, egészségügyi és szociális problémákkal küzdő álláskereső helyzetének javítása érdekében.



- A megye foglalkoztatottjainak száma 2012 és 2016 között 18,6 százalékkal, 194 ezerről 230 ezer főre nőtt, miközben az álláskeresők száma 60 ezerről 32,6 ezer főre csökkent. A foglalkoztatottak bővülése nagyobb részt a közfoglalkoztatottak számának 16,9 ezerről 37,1 ezer főre történő emelkedésének köszönhető.
- A megyében a foglalkoztatási ráta emelkedett, az időszak elején, a 15-74 évesek körében látható 45,3 százalékról 53,3 százalékra. A megyében a munkaerő-felmérésből származó 2016. évi adatok szerint a foglalkoztatottak 18%-a dolgozott közfoglalkoztatottként.

- A közfoglalkoztatottak között az időszak egészében magas volt a járási, kistérségi mintaprogramokban dolgozók száma és aránya. 2015-ben éves átlagos számuk a 20 ezret közelítette, arányuk az összes közfoglalkoztatotton belül 58%-os volt. A hosszabb időtartamú programokban foglalkoztatottak aránya 14 és 42% között szóródott. Az országos közfoglalkoztatási programokban részt vevők száma 2,5 ezer (2013.) és 5,7 ezer fő (2016.) között alakult.



Tolna megye

Foglalkoztatottak, álláskeresők Tolna megyében

ezer fő	2012	2013	2014	2015	2016
foglalkoztatott ⁶³	84,9	89,7	94,8	93,7	91,2
álláskereső ⁶⁴	14,3	13,2	10,4	9,3	7,8
közfoglalkoztatott ⁶⁵	2,8	3,0	4,2	4,7	4,7
foglalkoztatási ráta (%) ²⁹	47,3	50,4	53,8	53,9	53,1



63 A munkaerő-felmérés 15–74 éves népességre vonatkozó adatai.

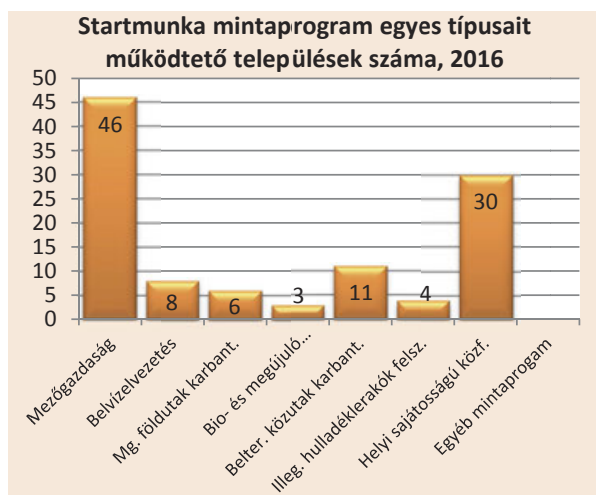
64 Havi zárónapi létszámok éves átlaga, az egyén lakóhelye szerint

65 Havi átlagos létszámok éves átlaga, az egyén lakóhelye szerint

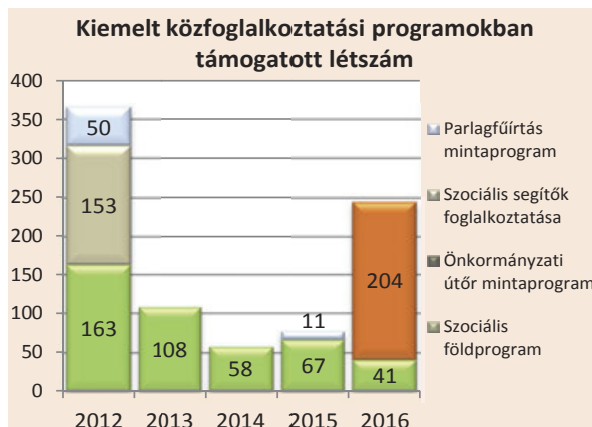
- A startmunka mintaprogramban, Tolna megyében 2016-ban összesen 48 település vett részt. Egy település többféle pillérben is indíthatott programot.
- Mezőgazdasági programot 46 településen indítottak. Jelentős volt a helyi sajátosságú tevékenységekre irányuló programot (30 db) indító települések száma is. A megyében 8 település belvízelvezetésre, 6 a mezőgazdasági, további 11 pedig a belterületi utak karbantartására indított programot.

Fontosabb közfoglalkoztatási programok a megyében

- Tolna megyében az önkormányzati útörök csapatai 2016-ban 29 település közútjainak javításán dolgoztak összesen 204 fő bevonásával.
- 2012-ben 50 fővel, 2015-ben 11 fővel indítottak mintaprogramokat a települések kül- és belterületén burjánzó parlagfű irtására.
- 2012-től indultak a megyében közfoglalkoztatási támogatásokkal kombinált szociális földprogramok az bevontak gazdálkodási képességeinek fejlesztése érdekében.
- A helyben élő idős és rászoruló személyek támogatására 2012-ben indultak mintaprogramok.



- A megye foglalkoztatottjainak száma 2012 és 2016 között 7,4 százalékkal, 84,9 ezerrel 91,2 ezer főre nőtt, miközben az álláskeresők száma 14,3 ezerrel 7,8 ezer főre csökkent. A foglalkoztatottak bővülése részben a közfoglalkoztatottak számának 2,8 ezerrel 4,7 ezer főre történő emelkedésének köszönhető.
- A megyében a foglalkoztatási ráta emelkedett, az időszak elején, a 15–74 évesek körében látható 47,3 százalékról 53,1 százalékra. Tolna megyében



a 2016-os munkaerő-felmérésből származó adatok szerint a foglalkoztatottak 2,5%-a dolgozott közfoglalkoztatottként.

- A közfoglalkoztatottak között az időszak elején a járási, kistérségi mintaprogramokban dolgozók száma és aránya volt a legmagasabb. 2014-től a legtöbben, évente átlagosan mintegy 2 ezer fő a hosszabb időtartamú programokban dolgozott. Az országos közfoglalkoztatási programokban részt vevők aránya 20 és 30 százalék között volt 2012 és 2016 között.

Vas megye

Foglalkoztatottak, álláskeresők Vas megyében

ezer fő	2012	2013	2014	2015	2016
foglalkoztatott ⁶⁶	110,7	108,9	116,9	120,4	119,3
álláskereső ⁶⁷	8,0	8,4	6,0	5,2	4,4
közfoglalkoztatott ⁶⁸	1,6	1,4	2,2	2,5	2,4
foglalkoztatási ráta (%) ¹⁷	55,1	54,4	58,6	60,6	60,2

- A startmunka mintaprogramokban, Vas megyében 2016-ban összesen 51 település vett részt. Egy település többféle pillérben is indíthatott programot.

66 A munkaerő-felmérés 15–74 éves népességre vonatkozó adatai.

67 Havi zárónapi létszámok éves átlaga, az egyén lakóhelye szerint

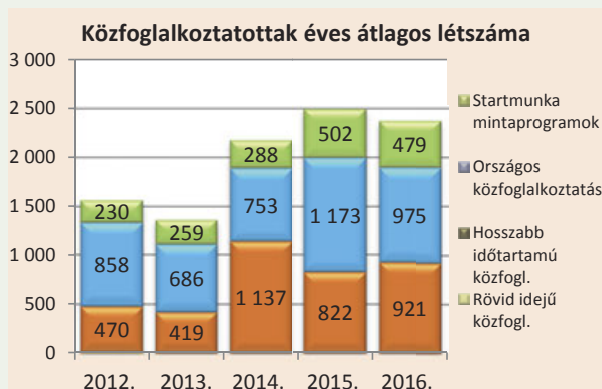
68 Havi átlagos létszámok éves átlaga, az egyén lakóhelye szerint

- Mezőgazdasági programot 2016-ban mindössze 8 település működtetett. A megyében a legtöbb településen helyi sajátosságú tevékenység végzésére (24 db) és mezőgazdasági földutak karbantartására (21 db) irányuló programot indítottak. Jelentősebb volt a belvízelvezetésre és belterületi közutak karbantartására programot indító települések száma is.

Fontosabb közfoglalkoztatási programok a megyében

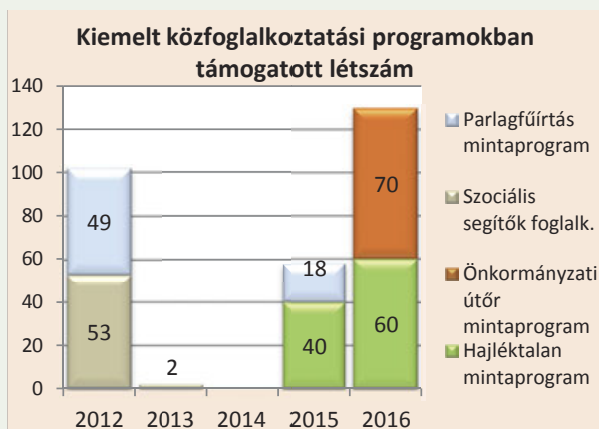
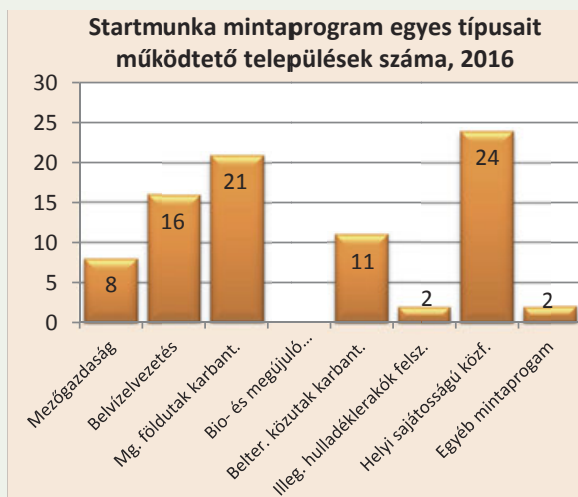
- Vas megyében 2012-ben 2 helyen, 2015-ben 8 helyen indítottak mintaprogramot a települések kül- és belterületén burjánzó parlagrafű irtására.
- Az önkormányzati útörök csapatai 2016-tól 13 település közútjainak javításán dolgoztak összesen 70 fő bevonásával.

VII. Főbb közfoglalkoztatási programok megyénként



- A helyben élő hajléktalan személyek életkörülményein javító közfoglalkoztatási mintaprogramok 2015-től indultak.
- A helyben élő idős és rászoruló személyek támogatására 2012-ben és 2013-ban indultak mintaprogramok.
- A megye foglalkoztatottjainak száma 2012 és 2016 között 7,8 százalékkal, 110,7 ezerrel 119,3 ezer főre nőtt, miközben az álláskeresők száma 8 ezerrel 4,4 ezer főre csökkent. A foglalkoztatottak bővülése részben a közfoglalkoztatottak számának 1,6 ezerrel 2,4 ezer főre történő emelkedésének köszönhető.
- A megyében a foglalkoztatási ráta emelkedett, az időszak elején látható 55,1 százalékról 60,2 százalékra (a 15–74 éves népességben). Vas megyében a munkaerő-felmérésből származó adatok szerint 2016-ban a foglalkoztatottak 1,5%-a dolgozott közfoglalkoztatottként.
- Vas megyében a közfoglalkoztatottak legnagyobb része, 2014 kivételével országos közfoglalkoztatási programokban dolgozott (35–55 százalék). A hosszabb idejű programokban foglalkoztatottak aránya 2014-ben meghaladta az 50 százalékot, a többi évben elmaradt ettől az aránytól, számuk

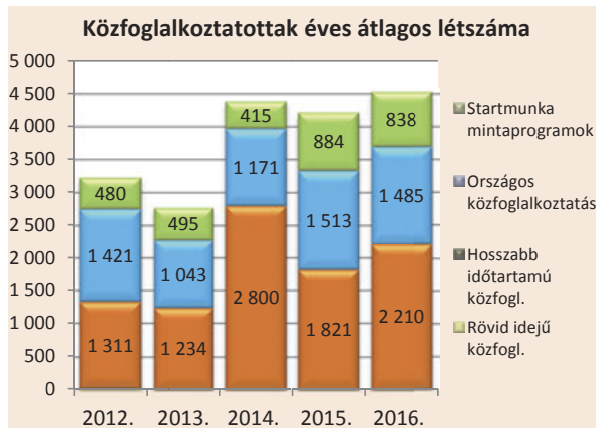
az időszak elejére jellemző 520–580 fős létszámról 2014-től emelkedett 800–1100 fős létszámra. A kistérségi, járási mintaprogramokban dolgozók aránya 15 százalék alatti szintről 20 százalék fölé emelkedett az időszakban.



Veszprém megye

Foglalkoztatottak, álláskeresők Veszprém megyében

ezer fő	2012	2013	2014	2015	2016
foglalkoztatott ⁶⁹	141,2	144,1	151,6	156,4	158,2
álláskereső ⁷⁰	15,8	15,3	10,9	9,5	7,4
közfoglalkoztatott ⁷¹	3,2	2,8	4,4	4,2	4,5
foglalkoztatási ráta (%) ¹⁴	54,0	53,9	56,6	58,8	58,9

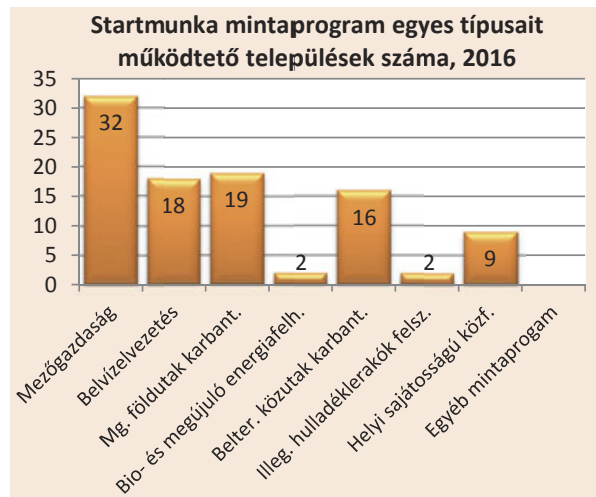


- A startmunka mintaprogramban, Veszprém megyében 2016-ban összesen 61 település vett részt. Egy település többféle pillérben is indíthatott programot.
- Mezőgazdasági programot 32 településen indítottak. Jelentős volt a belvízelvezetésre (18 db), a mezőgazdasági földutak karbantartására (16 db) irányuló programot indító települések száma is ebben az évben.

Fontosabb közfoglalkoztatási programok a megyében

- Veszprém megyében 2012-ben 6 helyen indítottak mintaprogramot, összesen 165 fő bevonásával a települések kül- és belterületén burjánzó parlagfű irtására.

- Az önkormányzati útörök csapatai 2016-tól 8 település közútjainak javításán dolgoztak összesen 46 fő bevonásával.
- A helyben élő idős és rászoruló személyek támogatására 2013-ban 7 fő foglalkoztatásával indultak mintaprogramok. A megye foglalkoztatottjainak száma 2012 és 2016 között 12 százalékkal, 141,2 ezerről 158,2 ezer főre nőtt, miközben az álláskeresők száma 15,8 ezerről 7,4 ezer főre csökkent. A közfoglalkoztatottak 2,8–4,5 ezres létszáma és 2012–2016 közötti 1,3 ezres bővü-



69 A munkaerő-felmérés 15–74 éves népességre vonatkozó adatai.

70 Havi zárónapi létszámok éves átlaga, az egyén lakóhelye szerint

71 Havi átlagos létszámok éves átlaga, az egyén lakóhelye szerint

lése alig játszott szerepet a helyi foglalkoztatás növekedésében.

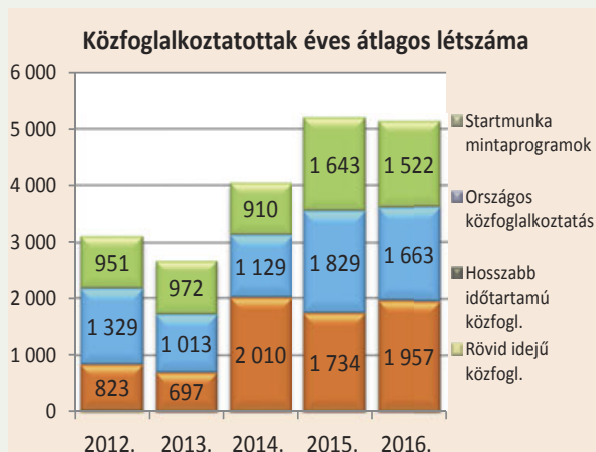
- A megyében a foglalkoztatási ráta emelkedett, az időszak elején látható, a 15–74 évesek körében mért 54 százalékról 58,9 százalékra. Veszprém megyében a munkaerő-felmérésből származó adatok szerint 2016-ban a foglalkoztatottak 2,4%-a dolgozott közfoglalkoztatottként.

- A közfoglalkoztatottak nagyobb része, az időszakban 40–64 százaléka hosszabb időtartamú programokban dolgozott, legtöbbször 2014-ben. Ezt követően nőtt a többi típusban foglalkoztatottak aránya. Az országos közfoglalkoztatási programokban részt vevő megyei lakosok átlagos létszáma 2012 és 2016 között 1,0 és 1,5 ezer fő között változott.

Zala megye

Foglalkoztatottak, álláskeresők Zala megyében

ezer fő	2012	2013	2014	2015	2016
foglalkoztatott ⁷²	115,3	113,9	118,8	119,3	122,8
álláskereső ⁷³	15,1	16,2	12,2	10,0	8,0
közfoglalkoztatott ⁷⁴	3,1	2,7	4,0	5,2	5,1
foglalkoztatási ráta (%) ²³	51,9	51,7	54,4	55,3	57,5



- A startmunka mintaprogramban, Zala megyében 2016-ban összesen 90 település vett részt. Egy település többféle pillérben is indíthatott programot.
- Mezőgazdasági programot 2016-ban 59 településen indítottak. Magas volt a helyi sajátosságú tevékenységre épülő startmunka mintaprogramot indító települések száma is (36 db). A megyében 10 település belvízelvezetésre, 12 a mezőgazdasági, további 15 pedig a belterületi utak karbantartására indított programot.

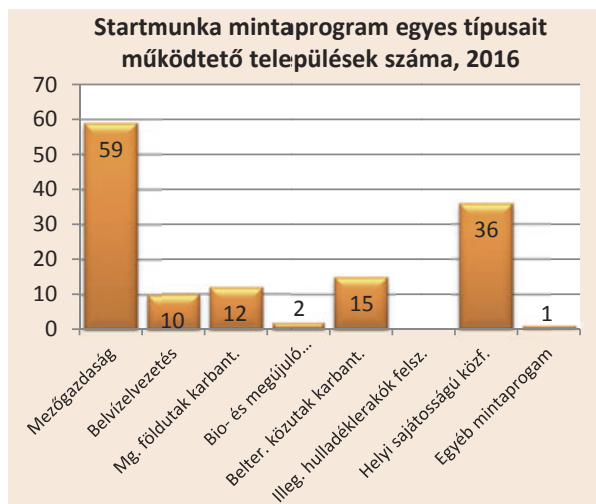
Fontosabb közfoglalkoztatási programok a megyében

- Zala megyében az önkormányzati útörök csapatai 2015-ban 2, 2016-ban pedig már 52 település közútjainak javításán dolgoztak összesen 375 fő bevonásával.
- 2012-ben 3 helyen, 2015-ben 2 helyen indítottak mintaprogramot a települések kül- és belterületén burjánzó parlagfű irtására. 2012-ben és 2013-ban országos mintaprogramok indultak határnyiladék tisztítási munkálatok elvégzésére.
- 2016-ban összesen 75 fős, speciális program indult a közfoglalkoztatásba is nehezen bevonható, mentális, egészségügyi és szociális problémákkal küzdő álláskeresők helyzetének javítása érdekében. A megye foglalkoztatottjainak száma 2012 és 2016 között 6,5 százalékkal, 115,3 ezerrel 122,8

72 A munkaerő-felmérés 15–74 éves népességre vonatkozó adatai.

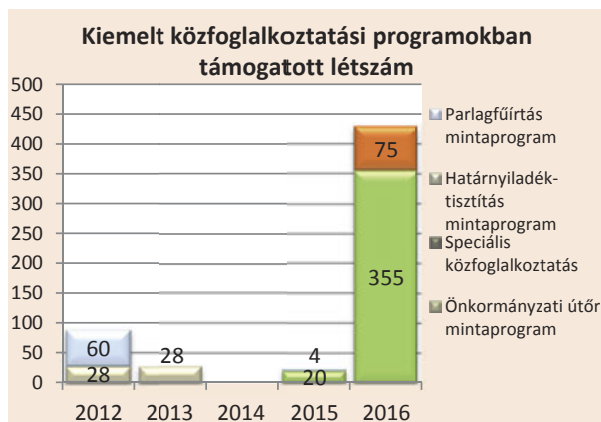
73 Havi zárónapi létszámok éves átlaga, az egyén lakóhelye szerint

74 Havi átlagos létszámok éves átlaga, az egyén lakóhelye szerint



ezer főre nőtt, miközben az álláskeresők száma 15,1 ezerből 8 ezer főre csökkent. A foglalkoztatottak bővülése részben a közfoglalkoztatottak számának 3,1 ezerből 5,1 ezer főre történő emelkedésének köszönhető.

- A megyében a foglalkoztatási ráta emelkedett, az időszak elején látható 51,9%-ról 57,5%-ra (a 15–74 évesek körében). Zala megyében a munkaerő-fel-



mérésből származó 2016. évi adatok szerint a foglalkoztatottak 3,4%-a dolgozott közfoglalkoztatottként.

- A közfoglalkoztatottak közel hasonló arányban dolgoztak hosszabb idejű és országos közfoglalkoztatási programokban. 2014-ben és 2016-ban a legtöbbben hosszabb időtartamú programokban dolgoztak, a többi évben az országos programokban foglalkoztatottak adták a megyei közfoglalkoztatottak legnagyobb részét. Járási, kistérségi mintaprogramokban a közfoglalkoztatottak közel harmada dolgozott (22–36%).

VIII.

Kapcsolattartás az önkormányzatok érdekszövetségeivel

A Belügyminisztérium Közfoglalkoztatási és Vízügyi Helyettes Államtitkársága szoros kapcsolatot alakított ki a települési önkormányzatok szövetségeivel. Ilyenek többek között a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (TÖOSZ), a Magyar Önkormányzatok Szövetsége (MÖSZ), Megyei Önkormányzatok Országos Szövetsége (MÖOSZ), Községek, Kistelepülések és Kistérségek Országos Önkormányzati Szövetsége (KÖSZ), a Magyar Faluszövetség.

A szövetségek által rendezett konferenciákon a településfejlesztés, vidékfejlesztés, társadalmi integráció

témakörain túl már 5 éve a közfoglalkoztatás aktuális helyzetéről, a közfoglalkoztatás főbb céljairól is tájékoztatást kapnak a település vezetői, jegyzői. A foglalkoztatás bővítése, ezen belül is közfoglalkoztatás rendszerének folyamatos fejlesztése, új értékteremtő közfoglalkoztatási programok létrehozása kiemelt feladat a települési önkormányzatok számára. A Belügyminisztérium is meghívást kapott valamennyi fórumon történő előadás megtartására, melynek során konzultációra is lehetőség nyílt.

a) Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok

2012. évtől kezdődően valamennyi évben Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (TÖOSZ) által pályázati kiírásra kerültek a közfoglalkoztatás területén megvalósított „Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok”, amelyek más települések számára is követendő példaként szolgálnak. A közfoglalkoztatás területén a pályázat tartalma folyamatosan változott. Kezdetben a települési önkormányzatok döntően mezőgazdasági, egyedi

mintaprogramjainak az elterjedését támogattuk. 2015. évben már a termelésen túl a magasabb hozzáadott értékű, a feldolgozást és értékesítést is magába foglaló termékek előállítását, értékesítését díjaztuk. A TÖOSZ pályázatok elbírálásában a Belügyminisztérium Közfoglalkoztatási és Vízügyi Helyettes Államtitkárság szakértő munkatársa is részt vesz.

A TÖOSZ ÁLTAL KIÍRT „LEGJOBB ÖNKORMÁNYZATI GYAKORLATOK” PÁLYÁZAT NYERTESEI

Ssz.	Év	Megye	Település	Díjazás mértéke (millió Ft)
1.	2012	Jász-Nagykun-Szolnok	Tiszatenyő	10
2.		Borsod-Abaúj-Zemplén	Szemere	8
3.		Borsod-Abaúj-Zemplén	Ináncs	1
4.		Borsod-Abaúj-Zemplén	Hernádszentandrás	1
5.		Nógrád	Karancslapujtő	7
6.		Veszprém	Berhida	1
7.		Békés	Szarvas	1

VII. Főbb közfoglalkoztatási programok megyénként

Ssz.	Év	Megye	Település	Díjazás mértéke (millió Ft)
8.	2013	Szabolcs-Szatmár-Bereg	Ajak	2
9.		Szabolcs-Szatmár-Bereg	Döge	2
10.		Borsod-Abaúj-Zemplén	Garadna	2
11.		Borsod-Abaúj-Zemplén	Halmaj	2
12.		Borsod-Abaúj-Zemplén	Hidvégdárdó	2
13.		Borsod-Abaúj-Zemplén	Parasznya	2
14.		Hajdú-Bihar	Hajdúdorog	2
15.		Hajdú-Bihar	Hajdúnánás	2
16.		Tolna	Udvari	2
17.		Zala	Zalaszentmárton	2
	2014	Pályázat nem került kiírásra, csak nemzetközi konferencia volt		
18.	2015	Hajdú-Bihar	Tetétlen	3
19.		Jász-Nagykun-Szolnok	Jánoshida	2
20.		Hajdú-Bihar	Hajdúdorog	1
21.		Nógrád	Karancslapujtő	1
22.		Fejér	Szabadhídvég	1
23.	2016	Szabolcs-Szatmár-Bereg	Tiszaagyulaháza	4
24.		Hajdú-Bihar	Polgár	3
25.		Baranya	Komló	2
26.		Hajdú-Bihar	Hajdúsámson	2
27.		Borsod-Abaúj-Zemplén	Trizs	2
Összesen:				70

b) START Plusz díjazott települések

A Belügyminisztérium a közfoglalkoztatási programok végrehajtásában kiemelkedő szerepet betöltő közfoglalkoztatók részére 2012. évtől adományozza a „Start Plusz” díjat, elismerve ezzel az önkormányzat által végzett kimagasló szakmai munkát.

A díjazásban azon közfoglalkoztatók részesülhetnek, akik a közfoglalkoztatási programok végrehajtásában kiemelkedő szerepet töltenek be, így elismerésük révén mintaként szolgálhatnak és ösztönzően hathatnak valamennyi önkormányzat számára.

A támogatás feltétele, hogy a településen szervezett közfoglalkoztatási programok összhangban legyenek a közfoglalkoztatás céljaival, a támogatott tevékenységek illeszkedjenek a település adottságaihoz, és segítsék táv-

lati céljaik megvalósítását, illetve, hogy a település önfenntartása érdekében átgondolt, komplex tevékenységeket valósítsanak meg.

Az erkölcsi elismerés mellé a díjazott települések, szervezetek anyagi támogatásban is részesülnek, amelyet közfoglalkoztatási programjaik fejlesztésére fordíthatnak.

2012 és 2016 között az alábbi számosságban kerültek díjazásra közfoglalkoztatók:

- 2012. év: 22 díjazott
- 2013. év: 53 díjazott
- 2014. év: 50 díjazott
- 2015. év: 52 díjazott
- 2016. év: 52 díjazott

IX.

Közfoglalkoztatási kiállítások

A közfoglalkoztatás értéktérítő tevékenységének bemutatására nyújtanak nagyszerű lehetőséget a közfoglalkoztatási kiállítások. A kiállításokon a nagyközönség megismerheti a közfoglalkoztatási programok kézzelfogható eredményeit, testközelből kaphat információt a kiállított árucikkekről, részt vehet az egyes termékek elkészítésében, miközben ízelítőt kaphat a kistelepülések gasztronó-

miai kínálatából, valamint kulturális életéből is. A rendezvények lehetőséget biztosítanak a közfoglalkoztatás főbb szereplőinek kötetlen eszmecserejére, a közfoglalkoztatási programok innovációs eredményei közötti tájékozódásra, a tapasztalatok, jó gyakorlatok megosztására, más közfoglalkoztatók számára történő átadására.

IX.1. Megyei közfoglalkoztatási kiállítások

A megyei közfoglalkoztatási kiállítás, mint rendezvény, többéves hagyományra tekint vissza. Az első megyei közfoglalkoztatási kiállításra 2013. évben Békés megyében került sor 54 kiállító település részvételével. A Békés megyei kiállítás sikerét követően további kormányhivatalok csatlakoztak a megyei kiállítások szervezőinek sorába: közfoglalkoztatási kiállítást szerveztek Baranya, Borsod-Abaúj-Zemplén, Csongrád, Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok, Komárom-Esztergom, Nógrád és Tolna megyékben is, 2014-ben összesen 402, 2015-ben 326 közfoglalkoztató részvételével.

Az elmúlt években megrendezett megyei közfoglalkoztatási kiállítások népszerűsége nyomán a Belügyminisztérium indokoltan tartotta a rendezvények szervezésével kapcsolatban felmerült költségek központi támogatását, amely alapján a 2016. évben a kormányhivatalok a szervezési kiadásaihoz költségtámogatást ve-

hettek igénybe. Az így kapott juttatás elősegítette, hogy még színvonalasabb, színesebb műsorokban gazdag események valósuljanak meg.

A 2016. évben a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal által szervezett III. Közfoglalkoztatási Kiállítás és Vásár nyitotta meg a közfoglalkoztatási kiállítások sorát 2016. szeptember 2-án. Ezt követően szeptember 6-án Komárom-Esztergom megyében, szeptember 7-én Jász-Nagykun-Szolnok megyében, szeptember 8-án Békés megyében, szeptember 15-én Tolna és – a megyében első alkalommal – Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében mutatták be kiállítás keretében a közfoglalkoztatás eredményeit. A szeptember 16-i Hajdú-Bihar megyei, majd a szeptember 17-i Nógrád megyei rendezvényt követően 2016. november 23-án a Csongrád megyei III. Közfoglalkoztatási Adventi Kiállítás és Vásár zárta a 2016. évi helyi kiállítások sorát.

IX.2. Országos közfoglalkoztatási kiállítások

A megyei szinten megrendezett közfoglalkoztatási kiállítások népszerűsége nyomán a Belügyminisztérium indokoltan ítélte meg, hogy keretet és lehetőséget teremtsen Magyarország közfoglalkoztatásának átfogó bemutatására. Ennek jegyében szervezte meg 2015. október 2. és 3. napján az I. Országos Közfoglalkoztatási Kiállítást, mely rendezvénynek a Vajdahunyad vára adott otthont.

A kiállítás keretében 121 önkormányzat mutathatta be közfoglalkoztatási programjainak eredményeit, a megtermelt termékeit és terményeit, az azokból feldolgozott

készítményeket, valamint interaktív módon betekintést nyújtott egy-egy termék előállításának munkafázisaiba. A közfoglalkoztatók bemutatkozásán túl a rendezvényt szakmai fórumok és kulturális programok is színesítették.

Az I. Országos Közfoglalkoztatási Kiállítás nagy sikerére tekintettel, a Belügyminisztérium második alkalommal is megrendezte az Országos Közfoglalkoztatási Kiállítást „Bemutatkozik a vidék a Fővárosban” címmel. A rendezvényre 2016. szeptember 22. és 23. napján került sor, helyszínének ismét a Vajdahunyad várát választották.

A Kiállításon 128 kiállító mutatta be, hogy a közfoglalkoztatás már nem csupán a köztisztasági feladatok elvégzéséről szól, hanem vidékfejlesztésről, összefogásról, közösségformálásról, hagyományőrzésről is.

Az előző évtől eltérően a szakmai rendezvények nem jelentek meg a programban, ehelyett - a kiállítók és a látogatók igényeinek megfelelően - egy családbarát, vásár jellegű rendezvényt láthattak az érdeklődők. Ennek fő gerincét alkották az egész napos kulturális programok több mint harminc fellépő csoporttal, amelyek színvonalas előadásaikkal tették még egyedibbé a kiállítást. A kiállítók közül többen látványfőzés és kóstoltatás keretében adtak ízelítőt tájegységeik gasztronómiai különlegességeiből. A kóstoltatás, valamint a népzenei és egyéb kulturális programok mellett, szabadtéri filmvetítés, ját-

szósarok és kézműves-bemutatók színesítették a kiállítás programjának palettáját.

A közfoglalkoztatási kiállításokkal kapcsolatban összességében elmondható, hogy a rendezvénysorozat nem csak Magyarországon, de az Európai Unióban is unikumnak tekinthető, amely lehetőséget biztosít az értékteljesítő közfoglalkoztatás eredményeinek bemutatására, a jó gyakorlatok megismertetésére. A kiállítások nagy sikernek örvendtek a látogatók és a kiállítók körében egyaránt, az eseményeket jelentős sajtóérdeklődés kísérte. A 2017. évben a Belügyminisztérium folytatni kívánja a megkezdett hagyományt, és továbbra is támogatni kívánja a megyei kiállításokat, valamint megrendezi a III. Országos Közfoglalkoztatási Kiállítást, amelyet egy nemzetközi konferenciával tesz még színesebbé.

Interneten elérhető közfoglalkoztatási információk

X.1. Közfoglalkoztatási portál

A Belügyminisztérium 2015. március 22-én elindította tematikus weblapját (kozfoglalkoztataskormany.hu), amely a közfoglalkoztatás rendszerét érintően széleskörű tájékoztatást nyújt a közfoglalkoztatottaknak és a közfoglalkoztatóknak, a munkaerőpiaci szakértőknek, kutatóknak, valamint minden érdeklődőnek egyaránt. A Belügyminisztérium azzal a céllal hozta létre a honlapot, hogy minél szélesebb körnek tudjon információkat biztosítani a közfoglalkoztatás aktuális tudnivalóiról.

A Közfoglalkoztatási portál a kormany.hu honlap család részeként összegyűjti a közfoglalkoztatással kapcsolatos híreket, eseményeket és kutatási eredményeket, valamint a képzésekre, szolgáltatásokra vonatkozó információkat. A látogatók megismerkedhetnek a közfoglalkoztatás rendszerének alapvető fogalmaival, tájékoztatást találhatnak a közfoglalkoztatás munkavédelmi tudnivalóiról, vagy arról, hogy hátrányos megkülönböztetés esetén hová fordulhatnak jogi segítségnyújtásért.

A honlapon megjelennek a Belügyminisztérium Közfoglalkoztatási és Vízügyi Helyettes Államtitkárságának közfoglalkoztatásra vonatkozó havi és éves adatai, valamint 2013-ig visszamenően folyamatosan frissül a közfoglalkoztatás főbb statisztikai adatainak havi időszora is. A közfoglalkoztatás főbb létszámadatai részletes területi bontásban (megyék, járások, települések szerint) térképes megjelenítésben, valamint ABC rendben is megtalálhatóak a portál aloldalán (<http://kozfoglalkoztataskormany.hu>). Ezen túl az aloldal tartalmazza a közfoglalkoztatásban részt vevő foglalkoztatók listáját is.

A Közfoglalkoztatási portálon egyebek mellett tájékoztatók és leírások olvashatóak a közfoglalkoztatási programokról és munkakörökről, a közfoglalkoztatás megvalósításáról, a kulturális programokról, a hajléktalan mintaprogramról, valamint arról is, hogy mi minden szükséges egy életképes szociális szövetkezet létrehozásához. Fogalom- és jogszabálytár segíti az érdeklődőket a tájékozódásban. A honlap 20 évre visszamenően bemutatja azt az utat, hogy milyen állomásokon keresztül jutottunk el a 2011-ben megújult közfoglalkoztatás rendszeréhez. A „Kutatások, jelentések” menüpontban

összesen 30 db recenzio, illetve összefoglaló olvasható a közfoglalkoztatást érintő kutatásokról.

Helyi sajátosságaira építve a közfoglalkoztatási programokat több példamutató település is kiemelkedő minőségben végzi. A közfoglalkoztatás jó gyakorlatait magas színvonalon megvalósító önkormányzatok példáikon keresztül ösztönözhetik azokat az önkormányzatokat, amelyek még nem vettek részt hasonló programok megvalósításában, valamint ötletet adhatnak más közfoglalkoztatók számára is. A Belügyminisztérium a portál működése óta összesen 148 db hírt és 324 db jó gyakorlatot töltött fel a honlapra. A weblap által összegyűjtött „jó gyakorlatok” mellett a honlapról letölthető kiadványok is további kiváló példákkal szolgálnak a közfoglalkoztatóknak programjaik megtervezéséhez és lebonyolításához. A közfoglalkoztatók mindezek mellett iratmintákat és hasznos segédleteket, továbbá információkat találhatnak az oldalon az őket érintő legfontosabb határidőkről és pályázatokról.

A honlap látogatóinak lehetőségük van arra is, hogy a Közfoglalkoztatási portálon keresztül vegyék fel a kapcsolatot a Belügyminisztérium érintett főosztályaival. A portál kétéves fennállása óta több mint száz megkeresés érkezett a Belügyminisztérium munkatársaihoz. A beérkező levelekben - a meglehetősen ritka panaszbejelentések mellett - szerteágazó témában érdeklődnek többek között a közfoglalkoztatási berről, az idegymunkában történő alkalmazás lehetőségéről, a közfoglalkoztatási programokról, képzésekről, a közfoglalkoztatóvá válás lehetőségeiről, a szabadságolás szabályairól, a közfoglalkoztatás mellett végezhető munkaviszonyról, beszerzésekről, valamint a honlap működésével kapcsolatban.

A portál fennállásának első két évében több mint félmillió oldalmegtekintés történt. Az elmúlt években több mint 70 ezer felhasználó (újak és visszatérők is) több mint 120 ezer munkamenetet indított el. A látogatók száma a portál beharangozásának napján kimagasló volt. Látogatottság szempontjából a legtöbb érdeklődő általában a hét első négy napján (hétfő-csütörtök) látogat el a Közfoglalkoztatási portálra.

2016-ban a honlapot a Belügyminisztérium olyan hangsúlyok mentén tematizálta újra, amely figyelembe vette a korábbi látogatottsági adatokból nyert információkat is. A módosítások véghezvitelével egy frissebb, aktualizált felülettel találkozhattak a látogatók. Ezt követően a látogatottság egyértelmű növekedésnek indult, amely a fenti változtatások mellett annak is köszönhető, hogy szakmai körökben – a közfoglalkoztatásban érintett települések önkormányzatai, a közfoglalkoztatottak, a kutatók, munkaügyi szakemberek - egyre többen ismerik és használják az oldalt.

A Belügyminisztérium szándéka szerint a portál továbbra is elsődleges kommunikációs csatornaként szolgál a közfoglalkoztatást érintő hírek és tájékoztatók közzétele terén.

A portál elérhetősége:
<http://kozfoglalkoztataskormany.hu/>



X.2. Virtuális Közfoglalkoztatási Piac

Az új típusú közfoglalkoztatási rendszer bevezetésekor a megtermelt termékekre vonatkozóan a Belügyminisztérium prioritásokat határozott meg, amelyek között a felesleg értékesítésére vonatkozó elvárás is megjelent. Ezen értékesítési feladat segítésére a Belügyminisztérium a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatalának közreműködésével 2015. szeptember 16-án egy új alkalmazást vezetett be, Virtuális Közfoglalkoztatási Piac néven.

A Virtuális Közfoglalkoztatási Piac felületén a közfoglalkoztatók rögzíthetik a megtermelt termék- és terményfeleslegüket, kereshetnek a más közfoglalkoztatók által rögzített termékek között, valamint az alkalmazás lehetőséget nyújt a közfoglalkoztatók közötti közvetlen kapcsolatfelvételre is. A felületen kereskedelmi tevékenység nem történik, kialakításának célja a felkínált termékekről történő tájékoztatás és a kapcsolatfelvétel segítése. Az

alkalmazást csak azonosított, és a felületen regisztrált közfoglalkoztatók használhatják.

Elmondható, hogy az alkalmazás a bevezetését követően folyamatosan egyre népszerűbbé vált, mára a termelési tevékenységben érintett közfoglalkoztatók közel 90%-a regisztrált a felületen, terméket 57,8%-uk rögzített. A 2016. december 31-i adatok alapján az alkalmazás 872 különböző termékféleséget tartalmaz, közülük 305 termékből érhető el felesleg.

Az alkalmazás használatának tapasztalatai és a felhasználói visszajelzések alapján 2017-ben a Virtuális Közfoglalkoztatási Piac továbbfejlesztése várható, amelynek eredményeként új funkciók segítik majd a közfoglalkoztatók közötti termékértékesítést és -cserét. A portál elérhetősége: vkp.munka.hu

Közfoglalkoztatás a média tükrében

A közfoglalkoztatást 2011-es megújulása óta kiemelt köz- és sajtóérdeklődés övezi. Ez a kitüntetett figyelem elkerülhetetlen egy olyan komplex rendszer esetében, amely egyszerre lát el szociál- és foglalkoztatáspolitikai, valamint település-fejlesztési funkciókat is. 2011 óta több ezer hír, elemzés, interjú és riport jelent meg a közfoglalkoztatáshoz köthetően.

Az országos sugárzású **televízióadók** hírműsoraikban rendszeresen jelentek meg közfoglalkoztatással kapcsolatos hírek és riportok (RTL Klub, TV2, RTL II, M1, Hír TV, Echo TV, ATV, Duna TV). A jó gyakorlatok szélesebb körű megismertetésében játszott szerepet az a 2016-os együttműködés, amely során az ECHO TV a Belügyminisztérium megbízásából öt település (Budapest, Békéscsaba, Szolnok, Nyíregyháza és Miskolc) közfoglalkoztatási kiállításáról készített szemléletes dokumentumfilmet.

A **rádióadók** közül az alábbiak emelhetők ki, amelyek beszámoltak a közfoglalkoztatást érintő hírekről: MR1 Kossuth Rádió, InfoRádió, Petőfi Rádió, Klubrádió, Lánchíd Rádió stb. Az MR1 Kossuth Rádió rendszeresen közölt részletes riportot egy-egy település közfoglalkoztatási programjairól, jó gyakorlatairól és az ott végzett tevékenységekről.

Országos napi- és hetilapok is rendszeresen foglalkoztak a közfoglalkoztatással kapcsolatos hírekkel (Magyar Nemzet, Népszabadság, Magyar idők, Népszava, Napi Gazdaság, Világgazdaság, Vasárnapi Hírek stb.) A **megyei és regionális napilapok** mindegyike érintett a

közfoglalkoztatással kapcsolatos sajtómegjelenésekben, beszámolóik fókuszja inkább egy-egy települési program részletesebb bemutatása. Az **online lapok, hírportálok**, szintén közöltek közfoglalkoztatással kapcsolatos híreket, tartalmakat: Index, Origo, hir24.hu, hirado.hu, atv.hu, VS.hu, MNO, NOL, HVG.hu, Portfolio, 168 Óra, Abcug.hu, 444, mandiner.hu, figyelo.hu stb.

A témakörök általában jól körülhatárolhatóak, a cikkek attitűdje széles skálán mozog. Legjellemzőbb témakörök az alábbiak:

- a közfoglalkoztatottak létszáma és munkaerőpiacra gyakorolt hatása
- Közfoglalkoztatási bér
- közfoglalkoztatásból történő kizárás
- visszafoglalkoztatás
- 18 éven aluliak a közfoglalkoztatásban
- időnyomunka
- képzések
- migrációs válság.

Folyamatos érdeklődés övezi a költségvetés közfoglalkoztatásra elkülönített összegét, népszerűek az Európai Unió aktuális ország-jelentései, a téli képzések, a kulturális közfoglalkoztatás részletei, illetve a törvénymódosítások is. A sajtómegjelenések alapján az egyes médiumok közfoglalkoztatásról alkotott véleménye apró lépésenként változott az évek alatt. 2016 végére megfigyelhető, hogy egyre több helyen lehet olvasni a közfoglalkoztatás szükségességéről, a legtöbb esetben csupán a mértékét kritizálják.

XII.

Közfoglalkoztatási kiadványok 2012–2016

1. Általános növénytermesztés

Megjelenésének éve: 2012

A mezőgazdasági startmunka mintaprogramban résztvevő közfoglalkoztatottak részére, a háztáji növénytermesztési szakismeretek könnyebb elsajátítása érdekében készült tankönyv.

2. Általános állattartás

Megjelenésének éve: 2012

Tankönyv, amely segíti a mezőgazdasági startmunka mintaprogramban résztvevő közfoglalkoztatottakat a háztáji állattartás szakismereteinek könnyebb elsajátításában.

3. Élelmiszer-tartósítás

Megjelenésének éve: 2012

A mezőgazdasági startmunka mintaprogramban résztvevő közfoglalkoztatottak részére készült, a tartósítási szakismereteket bemutató tankönyv, mely segítségével a résztvevők az ismeretanyagot könnyebben el tudják sajátítani.

4. Energiatermelés biomasszából 2013

Megjelenésének éve: 2013

Az utóbbi években egyre határozottabban jelenik meg a megújuló energiaforrások kiaknázásának igénye az Európai Unióban – így Magyarországon is –, ami a mezőgazdasági termelésben, a vidékfejlesztésben és az energiaszektorban egyaránt új utak keresését tette szükségessé. A megújuló energiaforrásokból úgy nyerhető ki energia, hogy az folyamatosan rendelkezésre áll, vagy jelentősebb emberi beavatkozás nélkül legfeljebb néhány éven belül újratermelődik. Magyarországon döntő többségben a biomasszában és a geotermikus energiatermelésnek lehet hosszabb távon nagyobb jelentősége. A kiadvány bemutatja a megújuló energiaforrásokat, a biomassza szerepét az energiatermelésben, valamint részletezi mind a folyékony, mind a szilárd energiahordozó alapanyagok természetét, illetve felhasználási lehetőségét.

5. Jó gyakorlatok a közfoglalkoztatásban 2013

Megjelenésének éve: 2013

A kiadvány azokat a közfoglalkoztatási jó gyakorlatokat mutatja be, amelyek az elmúlt időszakban a leghatékonyabbnak, leghasznosabbnak bizonyultak. A kiadvány közelebb hozza a közfoglalkoztatás rendszerét az érdeklődőkhöz, akik emellett kérdéseikre is választ találhatnak benne.

6. Good practices in the public employment 2013

Megjelenésének éve: 2013

A „Jó gyakorlatok a közfoglalkoztatásban 2013” elnevezésű, nemzetközi konferenciára készült kiadvány angol nyelvű változata.

7. Közfoglalkoztatás Magyarországon 2012-2013

Megjelenésének éve: 2014

Az összefoglaló kiadvány azzal a céllal készült, hogy a közfoglalkoztatás jó gyakorlatait magas színvonalon megvalósító önkormányzatok példáján keresztül ösztönözze azokat az önkormányzatokat, amelyek még nem vettek részt hasonló programok megvalósításában. Emellett nagy szerepe volt a közfoglalkoztatás széles körben való megismertetésében, elterjesztésében. A fényképekkel és ábrákkal gazdagon illusztrált kiadvány lehetőséget teremtett az érdeklődők számára, hogy a közfoglalkoztatás rendszerével megismerkedjenek, felmerülő kérdéseikre választ kapjanak.

8. Gyógynövények gyűjtése és termesztése

Megjelenésének éve: 2014

Képzési segédlet betanított gyógynövénygyűjtő és termesztő szakmai képzéshez. A kiadvány célja, hogy olyan hasznos ismeretanyagot biztosítson ezekben a programokban végzett szakszerű gyógynövénygyűjtéshez, termesztéshez és elsődleges feldolgozáshoz, melyek elsajátítása és felhasználása révén az így előállított gyógynövény drogok megfelelő minőségben és mennyiségben kerülhetnek további felhasználásra, illetve piacra történő értékesítésre.

9. Energiatermelés biomasszából 2014

Megjelenésének éve: 2014

Az „Energiatermelés biomasszából 2013” című kiadvány frissített, bővített kiadása, mely a folyékony és a szilárd energiahordozó alapanyagok taglalása mellett kitér a gáznemű – biogáz – alapanyagokra, azok előállítására is.

10. Közfoglalkoztatási kiállítások 2014

Megjelenésének éve: 2014/2015

A kiállítások elsődleges célja az volt, hogy a rendezvényen keresztül a lakosság széles körben is megismerhesse a közfoglalkoztatási programok keretében végzett innovatív munkát, a megújult közfoglalkoztatási rendszer kézzelfogható eredményeit. A különböző kiállítók által

felvonultatott termékek bemutatták mit értek el a települések a közfoglalkoztatási programokban. A rendezvénysorozat azon célja, hogy a közfoglalkoztatás pozitív propagandát kapjon, illetve a foglalkoztatók ismereteiket bővítsék, megvalósult. A kiadvány ezt a pozitív minztát hivatott megismertetni a nagyközönséggel.

11. Építő közfoglalkoztatás 2013-2015

Megjelenésének éve: 2015

A kiadvány a „vályogvető” közfoglalkoztatási mintaprogram eredményeit mutatja be Baranya, Fejér, Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok, valamint Somogy megyében. A publikáció képekkel illusztrálva tárja elénk a munkafolyamatokat, mutatja be a kész házakat.

12. Közfoglalkoztatás Magyarországon 2014-2015

Megjelenésének éve: 2015

Az összefoglaló kiadvány célja egyrészt, hogy lehetőséget biztosítson a példamutató önkormányzatoknak a magas színvonalon megvalósuló programjaik bemutatására, másrészt ösztönzés arra, hogy az ő példájukon keresztül olyan hátrányos helyzetű besorolással bíró önkormányzatokat is motiváljon, amelyek még nem vettek részt hasonló programok megvalósításában, illetve azokat a közfoglalkoztatókat is ösztökélje, akik ráépülő jelleggel kívánják folytatni korábban megkezdett fejlesztési programjaikat.

13. Good practices in the public employment 2014-2015

Megjelenésének éve: 2015

A „Közfoglalkoztatás Magyarországon 2014-2015” elnevezésű kiadvány angol nyelvű változata.

14. Közfoglalkoztatási kiállítások 2015

Megjelenésének éve: 2016

A kiadvány elsődleges célja, hogy az I. Országos Közfoglalkoztatási Kiállításon, illetve a hét megyei kiállításon részt vevő településeken elért és bemutatott eredményeket prezentálja az olvasók felé, ezáltal is közelebb hozva a közfoglalkoztatás intézményét az érdeklődők felé, egyben tájékoztatva őket a megújult közfoglalkoztatás értékeremtéséről és sokszínűségéről. Az országos és a megyei kiállításokon is kulturális programok színesítették a rendezvényeket, melyekbe képes betekintést nyerhetnek az olvasók a kiadvány segítségével.

15. Közfoglalkoztatási kiállítások 2016

Megjelenésének éve: 2017

A kiadvány a 2016. év országos és megyei közfoglalkoztatási kiállításainak tapasztalatait összegzi. Bemutatja a közfoglalkoztatás rendszerét, annak sikereit, jó gyakorlatait, a megvalósult programok eredményeit. A 2016. évben kilenc vidéki helyszínen és a II. Országos Közfoglalkoztatási Kiállításon, Budapesten mutatkozhattak be a közfoglalkoztatók, akik standjaikon keresztül megismertették a látogatókkal a közfoglalkoztatás értékeit, a vidék hagyományait, a magyar kultúra szépségét.

A közfoglalkoztatási támogatások szabályszerű felhasználásának ellenőrzése

A Belügyminisztérium a közfoglalkoztatás szakmai irányítójaként kiemelt figyelmet fordít a közfoglalkoztatási támogatások szabályszerű felhasználásának ellenőrzésére, valamint a programok előrehaladásának vizsgálatára, monitoringjára. Emellett ellátja a kormányhivatalok és járási/kerületi hivatalok (korábban munkaügyi központok és kirendeltségek) hatósági ellenőrzési feladatainak szakmai felügyeletét, ellenőrzi a közfoglalkoztatási jogviszonyra vonatkozó feltételek és a hatósági szerződésben, valamint a közfoglalkoztatási szerződésben foglaltak teljesülését.

Az ellenőrzésre a felhatalmazást a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény, az állami foglalkoztatási szerv, a munkavédelmi és munkaügyi hatóság kijelöléséről, valamint e szervek hatósági és más feladatainak ellátásáról szóló 320/2014. (XII. 13.) (korábban 323/2011.(XII.28.) Korm. rendelet, valamint a 15/2014 (korábban a 7/2010.) BM utasítás adja.

A szakmai végrehajtás egységességét 2014-ig a közfoglalkoztatásért felelős helyettes államtitkár által jóváhagyott „A közfoglalkoztatási programok monitorozásának protokollja” biztosította. 2014. év során - egyrészt a programokba vontak létszámának folyamatos emelkedése, másrészt a kormányhivatali átalakítás okán módosult felhatalmazás változása miatt - új eljárási szabályok kerültek megalkotásra, különválasztva a programok hatósági ellenőrzését és helyszíni monitoring vizsgálatát, amely tevékenységek egyaránt a programok kontrollját biztosítják továbbra is.

Az ezt megelőző években a Közfoglalkoztatási és Vízügyi Helyettes Államtitkárság kijelölt, megbízó levéllel ellátott munkatársai folytattak ellenőrzéseket a közfoglalkoztatási programok vonatkozásában, míg a jogszabály változása a foglalkoztatási szerv első fokon eljáró szervezeti egysége (a járási/kerületi hivatal) és a Belügyminisztérium számára is biztosított hatósági ellenőrzési jogosítványt. A jogszabályi felhatalmazás eredményeként 2014-ben az ellenőrzést végzők köre is bővült.

A közfoglalkoztatásba vontak számának emelkedésével párhuzamosan nőtt az ellenőrzésekkel érintett programok száma is. Míg 2012-ben valamivel több mint 1400 közfoglalkoztatási program került górcső alá, 2013-ban

és 2014-ben már közel 3200 programot érintett a vizsgálat. Az NFA startmunka előirányzat összegének folyamatos emelkedése és a programokba vont állás keresők számának gyarapodása, valamint a jogszabályi változások további emelkedést eredményeztek az ellenőrzési területen is. 2015. januártól a kormányhivatalok mellett a járási/kerületi hivatalok, valamint a Belügyminisztérium is megkezdte a programok hatósági ellenőrzését, így 2015. és 2016. években az ellenőrzés alá vont programok száma megközelítette a tízezret.

Év	2012	2013	2014	2015	2016
Ellenőrzések és monitoring vizsgálatok	1406	3120	3156	4562	4607
Hatósági ellenőrzések	–	–	–	5294	4814
Összes kontrollált program	1406	3120	3156	9856	9421

Az ellenőrzések célja a közfoglalkoztatási támogatásokra irányuló kérelmek alapján megítélt támogatások felhasználásának szabályszerűségi és hatékonysági értékelése, továbbá annak vizsgálata, hogy az alkalmazott gyakorlat mennyiben felel meg a jogszabályi előírásoknak, minőségi elvárásoknak, továbbá a befektetett értékek és megvalósulási értékek egymáshoz viszonyított, eredményesség irányába ható arányának. A vizsgálatok minden esetben kiterjednek annak értékelésére is, hogy a programok elérték vagy várhatóan elérik-e a kitűzött céljaikat.

2012-2014 évek között az ellenőrzések elsősorban a kistérségi startmunka mintaprogramokra fókuszáltak, kiemelten az egyes – főként mezőgazdasági jellegű – programok önfenntartóvá válásának vizsgálatára. A mintaprogramokban ezen túlmenően a közfoglalkoztatás keretében végzett tevékenységek szervezetsége, annak dokumentáltsága, a jelenlét, a napi teljesítmény nyilvántartása, az eszközök kiadása, visszavétele voltak az vizsgálatok fő területei.

Emellett folyamatos ellenőrzési feladatot jelentett az országos közfoglalkoztatók, köztük a nemzeti parkok, a Magyar Közút Zrt., az állami erdőgazdaságok, a vízügyi igazgatóságok programjainak vizsgálata is.

A Belügyminisztérium kiemelten ellenőrizte a közfoglalkoztatásban résztvevők munkaköri leírásait, egyfelől a parlagfűirtási kötelezettséggel történő kiegészítésre, másrészt a garantált közfoglalkoztatási bérezésük esetében a jogszabály által előírt iskolai végzettség és szakképesítés meglétére és ezeknek a betöltött munkakörrel történő összhangjára figyelemmel.

Az ellenőrzések során nagy hangsúly került a munka- és védőruházat meglétének és használatának, valamint a programokhoz szükséges gépek, eszközök beszerzésének és használatának, illetőleg a nyári nagy meleg, ill. a téli hideg időszakban a pihenő idő kiadása, a melegedő biztosítása és a védőtállal történő ellátottság helyzetének vizsgálat

Az ellenőrzések által feltárt hiányosságok jellemzően:

- adminisztratív hiányosságok; a munkavégzés, illetőleg a jelenlét dokumentálása terén (hiányzó, illetőleg hiányos munkanapló, jelenléti ív),
- a munkanapló-vezetési problémák; a munkavégzés és a napi teljesítmény nem dokumentált, illetőleg hiányos,
- a mezőgazdasági programokban a képzések csúszása vagy meghúulása,
- a védő- illetőleg munkaruházat beszerzési és kiadási hiányosságai.

A kisebb jelentőségű – elsősorban adminisztratív jellegű – hiányosságok esetében az ellenőrzést végzők helyben felhívták a közfoglalkoztatott jelenlévő képviselőjének a figyelmét azok kijavítására. Az esetek jelentős részében ez még az ellenőrzés idején megtörtént.

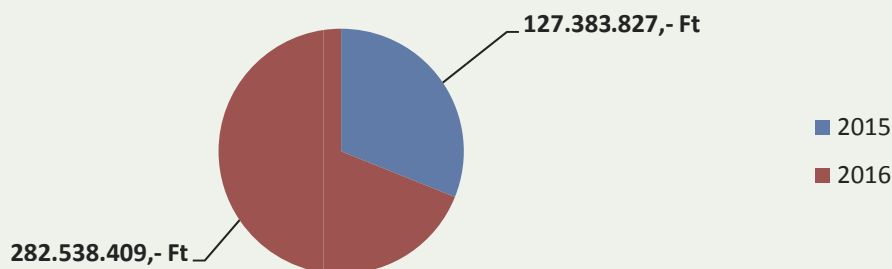
Ugyanakkor a közfoglalkoztatók egy része a fokozott ellenőrzés ellenére sem akar, vagy nem képes megfelelni azoknak a jogszabályi előírásoknak, amelyek a programok megvalósítását szabályozzák, így a hatósági ellenőrzések egy kis hányada a programok részleges vagy teljes visszakövetelésével és/vagy büntető feljelentéssel zárulnak.

Az elmúlt két évben a támogatást megalapozó hatósági szerződések megsértése miatt közel 410 millió Ft visszakövetelésére került sor.

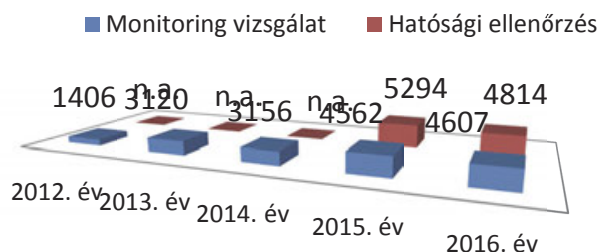
Ezen esetek egy része olyan súlyos jogsértésnek minősült, hogy a visszakövetelés mellett büntetőeljárás kezdeményezése is történt.

Büntető feljelentésre – beleértve a közfoglalkoztatott és a közfoglalkoztatott személy ellen indított eljárásokat is – 2012 óta összesen 149 esetben került sor, amelyből 84 eset jelenleg is folyamatban van. A feljelentések közül 49 eset irányult a közfoglalkoztatott ellen. Az esetek többsége csalás, okirat-hamisítás, hűtlen kezelés és költségve-

A 2015. és 2016. évben szerződésszegés miatt visszakövetelt összeg megoszlása



Monitoring vizsgálatban és hatósági ellenőrzésben érintett közfoglalkoztatási programok számadatai



tési csalás miatt indult, de előfordult szórólapozás, közfoglalkoztatottak saját ingatlanon történő dolgoztatása és hamis számlákkal való visszaélés is. A közfoglalkoztatottak ellen indított eljárások oka többségében lopás, rongálás és garázdaság volt.

Figyelemmel a lefolytatott ellenőrzések számára, valamint az ellenőrzéssel kontrollált kötelezettségvállalási összegekre, a fenti esetek nem tekinthetők a közfoglalkoztatást általánosan jellemző negatívumnak.

Az ellenőrzések tapasztalatai alapján kijelenthető, hogy a közfoglalkoztatás alapvetően a jóváhagyott programcéloknak megfelelően folyik. A jellemzően önkormányzati közfoglalkoztatók elsősorban a helyi közösség érdekeit szolgáló célokat valósítanak meg, így előtérbe kerül az „értékteremtő közfoglalkoztatás”.

Az országos közfoglalkoztatók által indított programok ellenőrzési tapasztalata a fentiekén túl, hogy a foglalkoztatás szervezettsége, nyilvántartása, a feladatok megha-

tározása általánosságban jó színvonalú, a megvalósítás szabályszerűsége kiemelkedő, amelynek alapjául szolgál a stabil központi irányítás és szervezettség.

Probléma elsősorban a nagyobb létszámú közfoglalkoztatásnál, illetve azon kis településeken adódik, ahol az önkormányzatok nem rendelkeznek saját apparátussal. A jelenlét és annak dokumentáltsága általában a kívánalmaknak megfelelő, ahol lehetséges, a szükséges korrekció még a helyszíni vizsgálat idején megtörténik. A programok elsősorban azokon a településeken valósulnak meg sikeresen, ahol a településvezetők rendelkeznek a szükséges affinitással és szakértelemmel, ahol kellő időt és energiát fordítanak a megfelelő előkészítésre és egyben vizsgálják a program továbbfejlesztésének lehetőségét is.

XIV.

Zárszó

A 2010. évi kormányváltáskor a Kormány az egyik legfontosabb célként tűzte ki, hogy 2018. év végéig valósuljon meg a teljes foglalkoztatás, részben a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők elsődleges és másodlagos munkaerőpiacra történő kivezetése révén. Mindezt figyelembe véve 2011-ben világossá vált, hogy a korábbi segélyezési rendszert fel kell váltsa egy olyan átmeneti foglalkoztatási forma, mely a „Segély helyett munkát” kormányzati alapelvet szolgálja. Ennek megfelelően a (munka)jövedelem nélküli, szociálisan rászoruló aktív korú segélyezettek munkaerőpiaci integrációja és reintegrációja lett az elsődleges, felváltva ezzel a korábbi, segélyezés alapú ellátórendszert.

A közfoglalkoztatást a Kormány továbbra is átmeneti foglalkoztatásnak tekinti, amely munkát, jövedelmet biztosít az álláskereső számára az ország leghátrányosabb térségeiben. Az immáron több éves tapasztalat azt mutatja, hogy ahol a piaci vállalkozások száma rendkívül csekély, a munkaerőpiaci kereslet stagnál, a résztvevők jelentős részének a közfoglalkoztatás biztosítja az első - és néhol egyetlen - legális foglalkoztatási formát.

A közfoglalkoztatás foglalkoztatás-bővítést, állami munkahelyteremtést, vidékfejlesztést, és településfejlesztést is jelent. Az egyének boldogulásának segítésén túl ugyanis a közfoglalkoztatási projektek alapvető célja az értékteremtés, a település önfenntartó képességének, a vidéki lakosság megtartó képességének erősítése.

Értékteremtésnek tekintjük a közfoglalkoztatás területén valamilyen termék létrehozását, a közösségi célok megvalósítását, valamint a humán erőforrások fejlesztését is. A munkaerőpiac által felmerülő igények kielégítésének, illetve a közfoglalkoztatottak munkaerőpiaci esélyei növelésének fontos alapját képezik a különféle képzések, tréningek.

Az új típusú közfoglalkoztatási rendszer koordinátoraként 2011-ben a Belügyminisztérium elindította a kistérségi startmunka mintaprogramokat, ezen belül kiemelt hangsúlyt fektetve a mezőgazdasági programokra. 2014-től kezdődően a helyi közösségi igényekre, sajátosságokra épülő programok is elindulhattak, amelyek szélesítették a közfoglalkoztatási tevékenységek körét.

A közfoglalkoztatási programok közül a belvízelvezetés révén megvalósult a települések, a lakosság értékeinek védelme, csökkent a különböző vis maior támogatások igénylése.

A települési önkormányzatok által működtetett mezőgazdasági programokban megtermelt áruféleségeket a közintézményekben dolgozzák fel, így az önellátás megteremtéséhez is jelentős mértékben hozzájárulnak.

Az új típusú közfoglalkoztatás 2011. évi létrejötte óta számos változáson ment keresztül. A rendszer folyamatos finomhangolása a gazdaság, illetve ezen belül a munkaerőpiac által diktáltak alapján történt. 2016-ban a közfoglalkoztatás során már működtetett programtípusok folytatása volt a cél. A belügyi tárca támogatta a járási startmunka/ ráépülő mintaprogramok szociális jellegű programelemeinek folytatását.

Értékteremtő közfoglalkoztatási programok a ráépülő programokban és a mintaprogramokban indultak, amelyek a mezőgazdasági és a helyi sajátosságokra épülő projektekben kerültek megvalósításra.

Folytatódtak az országos közfoglalkoztatási programok, amelyek a közfoglalkoztatás talán legszínesebb területét jelentik, miközben itt valósul meg a klasszikus tömegfoglalkoztatás.

Új típusú, illetve kiterjeszthető programokat vezettünk be 2016-ban.

Jelentős közfoglalkoztatotti létszám bevonását tette lehetővé az önkormányzati úttörő program kiterjesztése, a Magyar Nemzeti Vagyongazdálkodó Zrt. tulajdonában lévő ingatlanok karbantartása, állagmegóvása.

Olyan helyi, közösségi igények kielégítését célzó programok valósulhattak meg, mint az önkormányzati bérlakások felújítása, elhagyatott, romos házak lebontása, a bontott anyagok újbóli felhasználása. A szociálisan rászorulóknak/fiataloknak számára szociális közfürdőket alakítottak ki. A hajléktalan program országossá vált. A falusi turizmus, az idegenforgalom fejlesztése érdekében önkormányzati/állami fenntartásban lévő uradalmi épületeket, kúriákat, kisebb kastélyokat, várakat újíttak fel, alakítottak át.

Állatmenhelyek létrehozása, karbantartása, felújítása, a megyei jogú városok középületeiről, köztereiről a graffitik eltávolítása vált lehetővé.

A közfoglalkoztatási programok további folytatását tervezzük a karitatív szervezetek és a történelmi egyházak még szorosabb bevonásával.

Szociális szervezetek

A közfoglalkoztatás járási start mintaprogramjai közül a mezőgazdasági és a helyi közösségi igények kielégítését szolgáló programok új típusú gazdálkodó szervezeteket, szociális szervezetek létrehozását tették lehetővé. Ezek a szociális szervezetek munkahelyeket teremtenek olyan településeken, ahol elsődleges piaci munkahelyteremtésre nincs más lehetőség. A jövőben a már meglévő szociális szervezetek működőképességének támogatása, valamint a meglévő tevékenységeik bővítése kerül előtérbe.

Képzések és munkaerőpiaci szolgáltatások

2016. évtől a GINOP és EFOP program biztosít lehetőséget a közfoglalkoztatás célcsoportjainak képzésbe vonására. A képzések mellett megjelentek a munkaerőpiaci szolgáltatások is, egyre erőteljesebb hangsúlyt fektetve a munkaerőpiacra történő visszavezetést elősegítő szolgáltatásokra is.

Összességében megállapítható, hogy a közfoglalkoztatás rengeteg értéket hozott létre eddigi működése során. Hiszen javult a települések rendezettsége, a lakó- és természeti környezet szebbé, tisztábbá vált, jobb a településeken a közbiztonság, nőtt a települések idegenforgalmi vonzereje, javult az intézményi étkeztetés minősége, erősödött a közösségi érzés.

A közfoglalkoztatottak büszkék munkájuk eredményeire, javult a munkamorál, megkezdődött a családi kertművelés, az általános iskoláskorú gyermekeknél megszűnt az igazolatlan iskolai hiányzás. A közösségek szerveződésével megteremtődtek a szövetkezés lehetőségei is.

A közfoglalkoztatás most is, mint ahogyan eddig mindig, a foglalkoztatáspolitikai azon eszköze, mely egy merőben új szemlélet megvalósulásának egyik pillére. Ehhez természetesen szükséges e rendszer folyamatos felülvizsgálata, szem előtt tartva a munkaerőpiac által megfogalmazott igényeket. A közfoglalkoztatás eddigi történetében végbement számos jogszabályváltozás is mind ezt a célt szolgálta/szolgálja.

A közfoglalkoztatás stratégiai céljai közé tartozik többek között az Európa 2020 Stratégia keretén belül a 20-64 évesek foglalkoztatási rátájának 75%-ra történő emelése, valamint a közfoglalkoztatás segítségével a **teljes foglalkoztatás elérése**, melyhez minden évben a szükséges költségvetési támogatást biztosítja a Kormány. További kiemelt szempont, hogy **mindenki számára, akinek az elsődleges munkaerő-piac nem képes foglalkoztatási lehetőséget biztosítani, de akar és képes dolgozni, annak a közfoglalkoztatás keretében lehetősége nyíljon értékteremtő, a közösség számára is hasznos munkavégzésre**. A közfoglalkoztatás aktiváló elemeinek további erősítésével az elsődleges munkaerőpiacra történő kijutás támogatása fontos, alapvető stratégiai cél a közfoglalkoztatáson belül.

Bízunk benne, hogy e kiadványban mindazon értékeket, eredményeket sikerült bemutatni, melyek a közfoglalkoztatás nélkül nem, vagy csak részben valósulhattak volna meg a foglalkoztatás területén.

Budapest, 2017.

1. sz. tábló

**A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZATOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE (TÖÖSZ) ÁLTAL
PÁLYÁZATI KIÍRÁS ALAPJÁN A KÖZFOGLALKOZTATÁS TERÜLETÉN MEGVALÓSÍTOTT
„LEGJOBB ÖNKORMÁNYZATI GYAKORLATOK” DÍJAZOTTJAI**

2012. ÉV DÍJAZOTTJAI

Baranya Megye



Nagydobza,
Kovács János



Dencsháza,
Kobra Ottó

Heves Megye

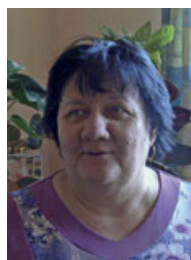


Erk,
Pető László György



Boda,
Kovács Győző

Jász-Nagykun-Szolnok Megye



Tiszaörs,
Bodorné Gyöngy Erika



Tiszaigar,
Szilágyi László

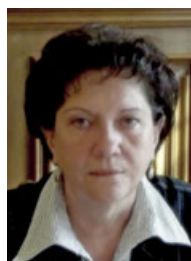
Heves Megye



Ivád,
Valyon László



Egercsehi,
Kovács András



Tiszaszentimre,
Koczúrné Tóth Ibolya



Szelevény,
Pánczél Ferenc

Jász-Nagykun-Szolnok Megye



Csépa,
Fialka György Péter



Tiszásas,
Gyói Gábor



Örményes,
Török Tamás



Tiszatenyő,
Kazinczi István

Nógrád Megye



Bátortereny,
Nagy-Majdon József



Karancslapujtő,
Baksa Sándor



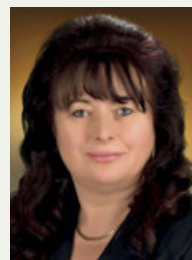
Sósartyán,
Tóth Gabriella

Pest Megye



Bernecebaráti,
Gyenes Zoltán

Somogy Megye



Böhönye,
Zsoldos Márta Piroska

Tolna Megye



Újireg,
Pethes József

Veszprém Megye



Somlósőzlős,
Kiss János Norbert



Kerta,
Nagyné Varga Anikó

2013. ÉV DÍJAZOTTJAI

Bács-Kiskun Megye



Dunapataj,
Dusnoki Csaba



Jánoshalma,
Czeller Zoltán



Tompa,
Véh László

Békés Megye



Biharugra,
Makra Tibor



Kétegyháza,
Kalcsó Istvánné
Gyuricska Mária



Dévaványa,
Valánszki Miklós Róbert

Baranya Megye



Komló Város Önkormányzat
Városgondnokság,
Polics József



Beremend,
Theisz Ferenc



Mozsgó,
Kovács Zsolt Vilmos

Borsod -Abaúj -Zemplén Megye



Berzék,
Farkas László



Kisgyőr,
Kékedi László Vilmos



Méra,
Tímár Herbert



Rudolftelep,
Rozlozsnik Jánosné

Borsod -Abaúj -Zemplén Megye



Múcsony,
Viszlai Viktor



Cigánd,
Oláh Krisztián



Kovácsvágás,
Sándor Endre

Csongrád Megye



Kistelek,
Nagy Sándor



Nagyér,
Lőrincz Tibor



Maroslele,
Dr. Martonosi György

Fejér Megye



Szabadhidvég,
Pap László

Győr-Moson-Sopron Megye



Rábaszentmihály,
Horváth Gábor

Hajdú-Bihar Megye



Bakonszeg,
Gara Péter



Mezősas,
Somi László



Esztár,
Szécsi Tamás



Nyíracrásd,
Dr. Nagy János

Hajdú-Bihar Megye



Hajdúböszörmény,
Kiss Attila

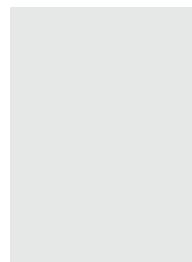


Hajdúhadház,
Csáfordi Dénes

Jász-Nagykun-Szolnok Megye



Berekfürdő,
Molnár János



Tomajmonostora,
Fazekas Szabolcs

Heves Megye



Átány,
Gönczi Mihály Miklós



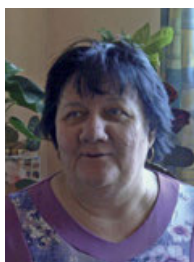
Balaton,
Udzeliné Murányi Enikő

Komárom-Esztergom Megye

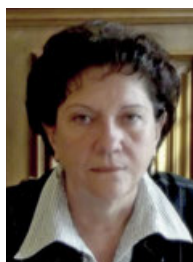


Ete,
Rohonczy László

Jász-Nagykun-Szolnok Megye



Tiszaörs,
Bodorné Gyöngy Erika



Tiszaszentimre,
Koczúrné Tóth Ibolya

Nógrád Megye



Nagybárkány,
Dombovári Edina



Vanyarc,
Hrnicsjár Mihályné



Varsány,
Pintérné Kanyó Judit



Nógrádszakál,
Radvánszky Judit

Nógrád Megye



Szuha,
Tóth Zoltán István

Pest Megye



Bernecebaráti,
Gyenes Zoltán

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye



Tiszaszentmárton,
Szűcs Dezső

Somogy Megye



Somogysárd,
Fentős Zoltán



Fiad,
Gyurik Attila

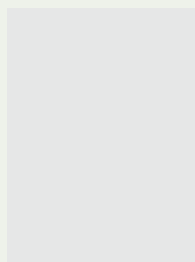
Tolna Megye



Nagyszokoly,
Bors Bálint



Gyulaj,
Selmeczi László



Zics,
Nagy Jenő Józsefné

Vas Megye



Telekes,
Orbán László József

Veszprém Megye



Bazsi,
Szentés László

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye



Rozsály,
Sztolyka Zoltán



Paszab,
Tajthy Péter Ferenc

Veszprém Megye



Ukk,
Komendánt Irén

Zala Megye



Zalacsány,
Nagy Lászlóné

2014. ÉV DÍJAZOTTJAI

Bács-Kiskun Megye



Tabdi,
Fábián Sándor



Tiszakécske,
Tóth János



Almáskamarás,
Mazán Attila



Csabacsűd,
Molnár József

Baranya Megye



Nagypall,
Grátz Erika



Old,
Baski László



Pusztaföldvár,
Dr. Baranyi István



Tarhos,
Kürti Sándor

Borsod-Abaúj-Zemplén Megye



Bicsérd,
Vér József



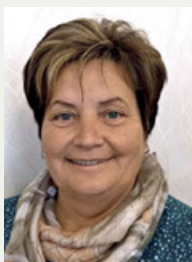
Királyegyháza,
Grím Ferenc



Vatta,
Korán István Attila



Szegilong,
Talárovics László



Tiszatarján,
Bögre Lajosné



Putnok,
Tamás Barnabás

Borsod-Abaúj-Zemplén Megye



Bodrogolaszi,
Kovács József



Szemere,
Farkas Ferenc

Csongrád Megye



Derekegyház,
Szabó István



Baks,
Búza Zsolt

Fejér Megye



Lajoskomárom,
Pirtyák Zsolt

Főváros



Ferencvárosi
Szociális Foglalkoztató és Ellátó Nonprofit Kft.,
Sebők Endre

Győr-Moson-Sopron Megye



Csikvánd,
Kozma Tibor

Hajdú-Bihar Megye



Hajdúnánás,
Szólláth Tibor Zoltán



Balmazújváros,
Dr. Veres Margit

Hajdú-Bihar Megye

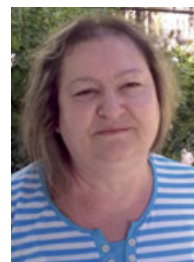


Pocsaj,
Kecskés Gyula

Jász-Nagykun-Szolnok Megye



Tiszaszőlős,
Kerekes András



Hunyadfalva,
Vékonyné Házi Eszter

Heves Megye



Kerecsend,
Sári László



Mezőtárkány,
Tóthné Szabó Anita

Komárom-Esztergom Megye



Tárkány,
Mészáros Tamásné

Jász-Nagykun-Szolnok Megye



Madarasi
Településellátó, Beruházó
és Szolgáltató Szervezet,
Makai Tamás

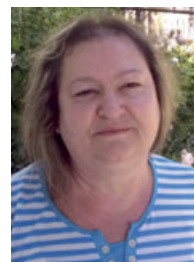


Cibakháza,
Hegyes Zoltán

Nógrád Megye



Ságújfalu,
Szentes Attila



Mátramindszent,
Horváth János



Karancslapujtő,
Baksa Sándor

Pest Megye



Szob,
Ferencz Gyöngyi

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye



Tunyogmatolcs,
Soltész Bertalan



Nyírbéltek,
Bagdi Sándor

Somogy Megye



Bárdudvarnok,
Mester Balázs



Mosdós,
Keresztes József



Tiszabercel,
Szántó Zsolt



Tiszadob,
Bán György

Tolna Megye



Nyim,
Pistár Péter



Buzsák,
Kara Lajos



Magyarkeszi,
Kovács Erzsébet



Szakcs,
Récsei Gábor

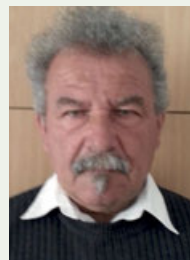
Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye



Vásárosnamény,
Filep Sándor



Cégénydányád,
Kelemen Róbert



Keléd,
Feiler Ferenc Miklós

Veszprém Megye



Lovászpátóna,
Pintér Imre

Zala Megye



Szentpéterúr,
Pálfi József

2015. ÉV DÍJAZOTTJAI

Baranya Megye



Dunaszekcső,
Faller János



Bogdása,
Nagy Árpád

Bács-Kiskun Megye



Kunadacs,
Farkas Ildikó



Csávolgy,
Hamháber Norbert



Boldogasszonyfa,
Neiczerné Jaksa Szilvia



Cserdi,
Bogdán László

Békés Megye



Csorvás,
Baráth Lajos



Gyomaendrőd,
Toldi Balázs



Ócsárd,
Keserü Zoltán

Békés Megye



Kevermes,
Lantos Zoltán

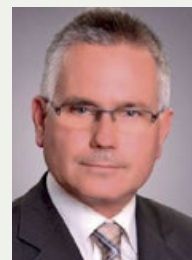


Vésztő,
Molnár Sándor

Csongrád Megye



Székkutas,
Szél István



Balástya,
Ujvári László

Borsod-Abaúj-Zemplén Megye



Arló,
Vámos Istvánné dr.



Hidasnémeti,
Borsos László

Fejér Megye



Sárkeresztúr,
Csutiné Turi Ibolya

Győr-Moson-Sopron Megye



Izsófalva,
Simon Ottó



Szegi,
Gabura Csaba



Tét,
Bánfi Lajos

Hajdú-Bihar Megye



Trizs,
Mácsi Istvánné



Viss,
Tamás János



Hajdúsámson,
Antal Szabolcs

Hajdú-Bihar Megye



Egyek,
Dr. Miluczky Attila



Nyíradony,
Kondásné Erdei Mária

Komárom-Esztergom Megye



Vértesskethely,
Tóth János

Heves Megye



Csány,
Medve István



Recsk,
Nagy Sándor

Nógrád Megye



Bátonyterenye,
Nagy-Majdon József



Diósjenő,
Tóth János

Jász-Nagykun-Szolnok Megye



Tiszapüspöki,
Bander József



Tiszaderzs,
Fótosné Ceglédi Zsuzsanna

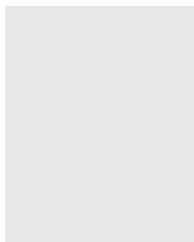


Karancskeszi,
Királyhegyi Gyula



Jászkarajenő,
Palya István Kálmán

Pest Megye



Nagyiván,
Lajtos István



Mezőtúr,
Herczeg Zsolt

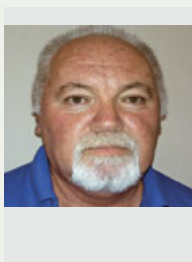


Somogyudvarhely,
Kiss Kornél

Somogy Megye



Somogyvár,
Gyurákovics László



Simonfa,
Bodrog Gábor



Karád,
Schádl Szilárd

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye



Paszab,
Tajthy Péter



Kállósején,
Belicza László



Tizadada,
Mizser Zsolt



Nyírcsaholy,
Magyar Csabáné

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye



Zsurk,
Pócsikné Vakula Ágnes



Nyírbogát,
Dr. Simonné Dr. Rizsák Ildikó

Tolna Megye



Felsőnyék,
Debella László



Tamási,
Porga Ferenc

Vas Megye



Kemenesmagasi,
Sebestyén Zoltán

Veszprém Megye



Bakonykoppány,
Tekán István

Zala Megye



Tilaj,
Senkó József

Országos közfoglalkoztató



Magyar Nemzeti Digitális
Archívum és Filmintézet,
Lovas Lajos



Oroszlány
Város Önkormányzata
Önkormányzati
Szociális Szolgálat,
Baráth Domonkos

2016. ÉV DÍJAZOTTJAI

Baranya Megye



Hetvehely,
Wágner Antal



Kistapolca,
Ambrus Lajosné

Bács-Kiskun Megye



Harkakötöny,
Brassó Imre Albert



Mélykút,
Kovács Tamás

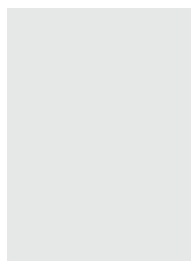
Békés Megye



Lánycsók,
Hadra József



Vásárosdombó,
Szabó László



Kamut,
Balog Imréné



Magyardombegyház,
Dús Ildikó

Békés Megye



Sarkad,
Dr. Mokán István



Szarvas,
Babák Mihály

Csongrád Megye



Csongrád,
Bedő Tamás



Kővegy,
Galgócziné Krobák Mária

Borsod-Abaúj-Zemplén Megye



Erdőbénye,
Kántor Dezső



Gelej,
Demeterné Nyeste Erzsébet

Fejér Megye



Sárbogárd,
Dr. Sükösd Tamás



Gömörszőlős,
É. Kovács Judit



Homrogd,
Juhász Gábor

Főváros



Budapest Esély Nonprofit Kft.,
Pirisi Károly

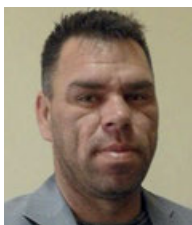


Kesznyéten,
Kecső Imre



Makkoshotyka,
Kántor Ferenc

Győr-Moson-Sopron Megye



Gyarmat,
Szabados Péter

Jász-Nagykun-Szolnok Megye



Nagyrev,
Burka István



Örményes,
Török Tamás

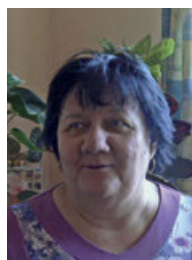
Hajdú-Bihar Megye



Folyás,
Magyar Sándor



Komádi,
Tóth Ferenc



Tiszaörs,
Bodonné Gyöngy Erika



Tiszaszentimre,
Koczúrné Tóth Ibolya

Komárom-Esztergom Megye



Császár,
Beke Gyöngyi

Heves Megye



Besenyőtelek,
Bozsik Csaba



Tiszanána,
Dr. Tóth József

Nógrád Megye



Buják,
Borbély Gábor



Rimóc,
Beszkid János

Nógrád Megye



Somoskőújfalu,
Tóth László

Pest Megye



Újszilvás,
Dr. Petrányi Csaba

Somogy Megye



Homokszentgyörgy,
Czinke János



Öreglak,
Maczuczsa Miklós



Szena,
Salamon Gyula



Szentgáloskér,
Szabó Péter

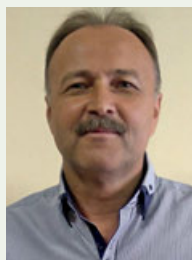
Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye



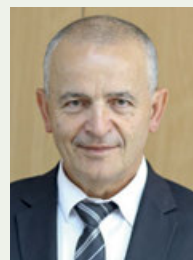
Ilk,
Balogh Istvánné



Kék,
Poór Sándor



Penyige,
Juhász Gyula



Szamosszeg,
Gergely Lajos



Tiszaszentmárton,
Szűcs Dezső



Ura,
Karácsony Sándor Zoltán

Tolna Megye



Kurd,
Müller János



Nagykőnyi,
Pusztai László

Vas Megye



Torony,
Kovács György

Veszprém Megye



Nyárád,
Paják Károly

Zala Megye



Resznek,
Kercsmár István

Országos közfoglalkoztató



Baptista Szeretetszolgálat,
Hári Tibor



Református Szeretetszolgálat,
Lutár Balázs

